

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרו שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

יום י"א - י"ז ניסן תשפ"ג

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש

מאנסי

32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551

היכל הקודש

בני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

בלומינגטאון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופּט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

סוטה. המקנא - פרק ראשון דף ד עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזלץ)
 קפז רש"י תוספות

1 כִּי נִטְמָא, ומדו כד טמאה כד ביאה. ומדו כד ביאה כד הערָא, דהיינו נשיקת אבר
 2 באתרו מקום. וכמה שיעורו כד הקפת דקל שיכול האדם לילך סביבות הדקל. ולקנן
 3 מפרש לקח לו למתינו בלחוד. כד מונית ביום. לקננו במים, וסמך כוס רביעית. ולקנן
 4 אמר לו לא יאמר ודן מן המכמים הללו בעצמו שער כמה שהוא שוהה בהערָא. לישול
 5 קוסם. מבין שניה ואם ע"פ שאין ארתי. מנודה
 6 לְדָבָר דקרא לאו הושתט דן לטל כתב ביה. ש
 7 ובר דקנן מקנא דקפשה אשה ודק לכבר להם
 8 וכל ענין ליה. למתינו ברישא ליתנו שיער
 9 סתירה כד טמאה כד הקפת דקל. דאי קנא בי
 10 טמאה הוה אמנא. בכל שיער הדין לבא לדי
 11 כך דתינו טמאה ארצותה, שיפמה אותה ודבר
 12 על לדה עד שתתרהר. קמ"ל. דמא טמאה
 13 ביאה לחודה, דאיכא למיעור קום הסתירה
 14 נטרעית לה קמ"ל כד הערָא. דקיל בפרק
 15 הקא בע ובתמי (הוה מל) הערָא כומר ביאה
 16 ללל הערָות. ואי קנא כד הערָא. ולא תני
 17 ברישא כד טמאה, הוה אמנא כד הערָא
 18 וארצותה, ואפי' קנא כד ביאה כד הערָא לא
 19 הוה ממיטע ארצותה, דאנא אמנא הערָא
 20 למיעיט גמר ביאה ומדו ארצותה בעינן. דתני
 21 הוי משמע כמה שיער סתירה כד ביאה ואנא
 22 אמנא כל קפשה הוה דתינו ארצותה וגמר
 23 ביאה. והדר מפרש מה היא ביאה הערָא.
 24 אבתי ארצותה לא אימיטע. הלכך קנא ואנא
 25 כד טמאה ומשמע טמאה וארצותה והדר
 26 פריש ומדו היא טמאה כד ביאה. ועל כרחוק
 27 אימיטע ארצותה דקא ביאה כלה גמר ביאה
 28 משמע ולא מיטע אלא ארצותה והדר קנא ומדו
 29 היא ביאה הערָא ממיטע דלא בעינן גמי
 30 ביאה. וממילא אמנא מנה גמי (דאי) לא קנא
 31 כד ביאה אבתי לא הוה ממיטע ארצותה.
 32 דכדי טמאה גמר ביאה וארצותה משמע
 33 הערָא דפריש בתרה לא ממיטע אלא גמר
 34 ביאה. והלכך איצטריכו בלחוד בלחוד. הוה שיער
 35 הערָא לחודה. כד הקפת דקל. והא ליכא
 36 לאקשוי. והואיל וסוף סוף שיערָא כד הקפת
 37 דקל הוא ליתני כמה שיער סתירה כד הקפת
 38 דקל. דאיכא ענין ללחן לאפרישי אסור סתירה
 39 משום שאי א גמר ביאה או הערָא. משום הכי
 40 קנא כד טמאה כד ביאה כדפרישתי. כד חרות
 41 דקל. ס"ד השקא דהיינו הקפת בית. שיתרה
 42 דוחפתו להענין והוא חזר למקומו. קאי
 43 בדיבוריה. נח מניעוטה. אימא כד למונז
 44 ולשתות. והאי כד לשתות דקאמר לעיל
 45 אמנודה דקאמר כד אלעזר קא מוסיף ר' יהושע
 46 ואמר שתיה גמי בעינן עד המוניה. וכדי מוניה
 47 דתקא קנא כדברייתא מוניה ושתיקא קאמר.
 48 דתקא מוניה לאשתתיה מיד דהא. אשאר שמונז
 49 ממלקטל אם משקה אותו. אי"כ היינו רבי
 50 אלעזר. דהא ר' אלעזר בקמייתא כד מוניה תבוס קאמר וקא פליג ר' יהושע ודחשי כד מוניה. ואי
 51 מוניה דקאמר ר' יהושע בתריה בלא שתיה קאמר. היינו רבי אלעזר. קנא אפר כד לשתות. לכוס. חד שיעורא הוא. וליכא לאקשוי אי"כ היינו ר' יהושע. דבקמייתא אמר כד לשתות
 52 לכוס, ואמר כן עזאי בתריה כד לצלות ביצה דהוא כד שתיק, לאו קושיא היא. דהא אוקמנא כד לשתות דר' יהושע כד למונז ולשתות. וקאמר ליה כן עזאי כד לצלות ביצה
 53 דהוא כד שתיק לחודה דבוס. אימא כד לצלות ולשתיק. גמיעה דקאמר ר"ע בקמייתא אצילה דבן עזאי דלעיל מניה קא מוסיף לה. ובכתיבא דקאמר כד לצלות ביצה לצלות
 54 ולמונז קאמר. דסמך עלה גמיעה בתרה. שמונעו עם שלא יצטנן דרכיו דר"ע קאמר. לה. דאמר לצלות ולמונע. דירך ארמקשערת בצילה גמיעה בתרא (שפיר) (ס"א שיער)
 55 ולמונע דשיל דהוא כד צליאה גמיעה בתרא. בדיקתה. שני ראשי העיקא נתפסקת מרוחקת זה מזה. דאיכא שתיקא טפי. דמתיק. דהיקס ברוח כן השנים. דמתיק. דהכר ברוח בתוך
 56 הסל. כדתיקא או בעתיקא. סל חיל קול הוא ונח להשתמש מן החיך. שתיקש ויצאל לחובו ראשי קיעונו של ארניה. כדתיקא או בעתיקא. כדתיקא או בעתיקא. כדתיקא או בעתיקא. כדתיקא או בעתיקא.
 57 להוציא גבנת ושהך בדיקאנת.

1 **כמה** שיעור סתירה. בירושלמי כל אלקי שיעורין אחר והרתה סיער
 2 **כן** עזאי אמר. האי דמקדים כן עזאי לרבי עקיבא אע"ג דרבי עקיבא היה רבו ברבאמר
 3 בפרק הוראה (מלכת סג) כן עזאי עד כאן הנות פניך ברבך משום דגליה קודמת
 4 לגמיעה היאי המקדים ליה באיך ברייתא משום דמטיק שיעורין ושימילי בבוס אבל
 5 תמה אמאי מקדים ליה באיך
 6 דרבי אמאי רבי יהושע מיהו ל"ל דסדר
 7 אבלה ושהיה סמך.
 8 **אי** הכי היינו רבי אלעזר. היה דחה מצי
 9 לממר ר' הכי היינו כן עזאי אלא
 10 ברייתא קמייתא (קמייתא דברייתא) נקט א"כ
 11 יתרון כן עזאי כד למונז ולשתות.
 12 **אם** כן היינו כן עזאי. היה דחה מצי לממר
 13 דיינו רבי יהודה כן עזאי אלא ברייתא
 14 קמייתא (קמייתא דברייתא) נקט.
 15 **דמרחק** או מתקרב. בחרות דקל לא קמבעי
 16 ליה בגדול או בסקן משום ודיע
 17 שיעוריה דהיינו כד מונית תבוס וכן בצליות
 18 ביצה במנודה גדולה או קטנה משום דפי' כבר
 19 דהיינו כן שתיק תבוס אבל בהקפת דקל תימה
 20 אמאי לא קמבעי ליה.
 21 נעקך

1 **כד הערָא, וכמה שיעור סתירה, כד טמאה, כד ביאה, כד**
 2 **הערָא, כד הקפת דקל, דבר רבי ישמעאל. רבי**
 3 **אלעזר אומר, כד מונית תבוס. רבי יהושע אומר,**
 4 **כד לשתותו. כן עזאי אומר, כד לצלות ביצה. רבי**
 5 **עקיבא אומר, כד למונעה. רבי יהודה כן בתירא**
 6 **אומר, כד למונע שלש ביצים זו אחר זו. רבי אלעזר**
 7 **אומר, כד ירמיה אומר, כד לקשור גרדי נימא. חנין כן פנחס**
 8 **אומר, כד שתושטי ידה לתוך פיה ליטול קוסם.**
 9 **פלימו אומר, כד שתושטי ידה לסל ליטול כפר, אף**
 10 **על פי שאין ראה לרבה, ובר לרבה כי בעד אשה**
 11 **וזה עד כפר ראה. וכל ענין לקח לו. רבי אפי' דאי תנא**
 12 **כד טמאה הוה אמנא כד טמאה וארצותה,**
 13 **קא משמע לן כד ביאה. ואי תנא כד ביאה הוה**
 14 **אמנא כד גמר ביאה, קא משמע לן כד הערָא. ואי אשמעין הוה אמנא**
 15 **כד הערָא וארצותה, קא משמע לן כד טמאה, וכמה כד הערָא, כד הקפת דקל.**
 16 **ורמניה, ובסתרה וכמה שיעור סתירה, לא שמונע. כשהוא אומר והוא נמנא, הוי אומר**
 17 **כד טמאה, כד ביאה, כד הערָא, כד חרות דקל, דבר רבי אלעזר. רבי יהושע אומר,**
 18 **כד מונית תבוס. כן עזאי אומר, כד לשתותו. רבי עקיבא אומר, כד לצלות ביצה. רבי**
 19 **יהודה כן בתירא אומר, כד למונעה. קא סלקא דעתין היינו הקפת דקל היינו חרות דקל,**
 20 **התם אפר רבי ישמעאל כד הקפת דקל ופליג רבי אלעזר עליה, הכא אמר רבי אלעזר**
 21 **כד חרות דקל. אמר אפי', הקפת בתנול חורה ברוח. בעי רב אשי, חורה ברוח, פי היכי**
 22 **דאזיל והדר אתי או דלימא פי היכי דאזיל ואתי והדר קאי בדוכתייה, מיקו. התם אמר**
 23 **רבי אלעזר כד מונית תבוס, הכא כד חרות דקל, אידי ואידי חד שיעורא הוא. התם**
 24 **אמר רבי יהושע כד לשתותו, הכא אמר כד מונית תבוס, אימא כד למונז ולשתות.**
 25 **ולמא אידי ואידי חד שיעורא הוא. אם כן היינו רבי אלעזר. התם אמר כן עזאי כד**
 26 **לצלות ביצה, הכא אמר כד לשתותו, אידי ואידי חד שיעורא הוא. התם אמר רבי עקיבא**
 27 **כד למונעה, הכא אמר כד לצלות ביצה, אימא כד לצלות ביצה ולמונעה. ולמא אידי**
 28 **ואידי חד שיעורא הוא, אם כן היינו כן עזאי. התם אמר רבי יהודה כן בתירא כד**
 29 **למונע שלש ביצים זו אחר זו, הכא אמר כד למונעה, לרבינו רבי עקיבא קאמר, דקאמר**
 30 **משערין בצליאה ובגמיעה. אימא שיעור גמיעה לחודה, כד למונע שלש ביצים זו אחר זו**
 31 **דתינו צליאה וגמיעה: רבי אלעזר כן ירמיה אומר כד שיקשור גרדי נימא: בעי רב אשי,**
 32 **דמרחק או דמקרב, מיקו: חנין כן פנחס אומר כד שתושטי ידה לתוך פיה ליטול קוסם:**
 33 **בעי רב אשי, דמרחק או דלא מרחק, מיקו: פלימו אומר כד שתושטי ידה לסל ליטול**
 34 **כפר: בעי רב אשי, דמרחק או דלא מרחק, בהרתא או בעתיקא, בהמנא או בקריא,**
 35 **ברחש**

נעקר 1

1 מני איהו טעמא דים אפי' כל דברי חכמים נמי ועוד קשיא דאמא הבא
2 דענשו מיתה ובפ' במה אשה יוצאה מנה ד' ס' אמרין דענשו עניות דאמא שלשה
3 דברים מביאין את האדם ליער עניות המלול טעמיה דים ובפ' פסין ויטוין
4 ד' לא) מעשה רבכי עקיבא שדדי חרוב חבית
5 האסורין ד' ע' מה אשת שחרורי חבין
6 עלה מיתה גורא דלולו שמוללו בה תמיד
7 ענשו עקרה ע' עניות דקשה ממיתה ע'
8 נחש ונעקר מן העולם דאמא וסוכתה (דף ס"ה)
9 וסחרורין (דף ס"ג) כל המשתנה שם שמים דובר
10 אחי נעקר מן העולם ובפרק קנאן (דף מ"ה) ד'
11 ס' כל המשמש בכחמה של תורה נעקר מן
12 העולם לאו הולא מדרתא גינתו דעניות אלא
13 מיתה הטובה או משונה מיר'
14

דוא 15

15 תצורנו לדינה של גינתם. ואמר נמי
16 בפ' דהגנה (דף ע"ג) כל הבא על
17 אשת איש ואסרה על בעלה נטרד מן העולם
18 וק' מפ' הדוב (דף כ"ז) ע"ג דאמר הבא על
19 אשת איש מיתתו בתנא ויש לו חלק לעלוב
20 ור' ל' דהג' מירי בשעשה תשובה דחי טעמיה
21 ב' ג' דימות (דף ס"ג) היבא ולא הוליד נמור
22 דבר תשובה הוא ותשובה עם סורין דוקא
23 דאמר פרק חלק (מגלהו דף ק') אמר דוד כל
24 הדי נטרוד הווא גברא א"ל קבל עליך סוריה
25 חק נמי כסורין דכל המומנים מתורדין והאי
26 דאמר נטרד מן העולם פ' מן העולם עם אותו
27 ע' דכך הוא דמור אשת איש האוסרה על
28 בעלה כמי ע' אחותו פניה הוליד ממנה
29 ממור רביא. א"נ הובא דלא באו עליו סוריה
30 נטרד מן העולם:

על דברי חכמים

כל

22 כל אדם שיש בו גסות הרוח לכסוף נכשל באשת איש, שנאמר ואשת איש נפש יקרה
23 תצור. אמר רבא, האי ג' נפש יקרה, נפש גבוהה מיבעי ליה. ועוד, הוא תצור מיבעי ליה,
24 אלא אמר רבא כל הנא על אשת איש, אפילו לדיד תורה דכתיב בה 'יקרה היא מפנינים'
25 מבנה גדול שנקנים לפני ולפנים, היא תצורנו לדידה של גינתם. אמר רבי יוחנן משום רבי
26 שמעון בן יוחי, כל אדם שיש בו גסות הרוח פאילו עובד עבודת פוכבים, פתיב הכא
27 'תועבת ה' כל גבה לב' וכתיב תהם 'ולא תביא תועבה אל ביתך'. ורבי יוחנן דידיה אמר,
28 פאילו פפר בעקרא, שנאמר 'ודם לנבדך ושכחת את ה' אלודך וגו'. רבי המא בר הנינא
29 אמר, פאילו פא על כל העירות, פתיב הכא 'תועבת ה' כל גבה לב', וכתיב תהם 'פי את
30 כל התועבת האל וגו'. עולא אמר, פאילו פנה כנה, שנאמר 'ודלו לכם מן האדם אשר
31 נשמה באפו פי כמה פה/שלב הוא' אל תיקרי כמה אלא כמה. מאי 'ד לוד לא ינקר' אמר
32 רב, כל הנא על אשת איש, אפילו הקנהו להקדוש ברוך הוא שמים וארץ פאברתם אבינו,
33 דכתיב ביה 'הרימותי יד אל ה' אל עליון קנה שמים וארץ' לא יקנה מדינה של גינתם.
34 קשיא להו לרבי רבי שלא, האי 'ד לוד לא ינקר' דיי מיבעי ליה, אלא אמרי דבי רבי
35 שלא, אפילו קיבל תורה כמשה רבנו, דכתיב ביה 'מימינו אש דת למו' לא יקנה מדינה
36 של גינתם. קשיא ליה לרבי יוחנן, האי 'ד לוד לא ינקר' דיי מידי פביעא ליה, אלא אמר רבי יוחנן,
אפילו

1 כרביה או ברשעיה. של חסין חלק ונשטם יותר משל שעורים: רביא נשטם יותר
2 מאקושה: רביא. שנלושה חקקה רבה: כל אחר ואתה. מן התאים העלם בעצמו שעת.
3 כמה שיהיה שוהה בביתא: והאיכא פן עזאי דלא נסבי. דאמר בימותו (דף ס"ג) אכל מה
4 אקשה ענשפי חקקה בתורה. אפטר לעולם שיתקמו ע' אחרים. פקרה דרש על יבמות:
5 כי קער אשה וזהו וגו'. השתא קשיא ליה
6 מסיפיה לרשיה. בשביל כבר לרשיה. בשביל כבר לרשיה. בשביל כבר לרשיה. בשביל כבר לרשיה
7 בעש של אשה וזהו: כמלתיה דרבא גרסי' בעד
8 כבר לחם עד אשה וזהו בעני ליה. ומשמע
9 בשביל כבר לחם רב הענש עד כדי עש אשה
10 וזהו, ודיה נמי אי וזהו כתיב עד אשה וזהו בעד
11 כבר לחם לא וזהו קשיא לרבא מדי, ודאי
12 מסיפיה לרשיה מדרשי קרא, אלא עד ובעד קא
13 קשיא ליה, דגבי כבר לחם וזהו ליה למכתב
14 בעד וגבי אשה וזהו וזהו ליה למכתב עה
15 הפולול. ושלכא תמיד כלא נטלה וזהו נקיה.
16 דעבר על דברי חכמים חייב מיתה דכתיב
17 ופוצין גוד שבעו נחש וקנה י' סים ראשונים.
18 שלפני הקוץ שביניה דיי. ראשי אצבעותיו
19 שדודי פהים משפיעי צעד דרועותיו. ולקמן
20 פקמי' טעמא: קשיא יצאו מין לפרק ויחזרו
21 וישמאו את הדיים. כדחנן במסכת ידים (דף מ"ז)
22 שצריך לתן תמים על דיי שני פטמים,
23 הראשונים משחרין את הדיים השניים משחרין
24 את התמים הטופחים על דיי שנשמאו בתולה
25 מתמת דיים. ותנן תהם הדיים מנתואת
26 ומתורעה עד הפרק. כלומר מן הפרק ולמטה
27 וזהו עליון ליתות שניות ופוסלות את התמימה
28 ומשחרות מנטילה עד הפרק, שעד הפרק צריך
29 נטילה. נטל את הראשונים ואת השניים
30 הפרק ויחזרו לדי דהורים, שדרי טירוד השניים
31 את הראשונים. נטל את הראשונים ואת
32 ואת השניים עד הפרק ויחזרו לדי טמאה. כלומר
33 יצאו הראשונים ויחזרו לפרק ועל השניים אל
34 הפרק לטול עד מקום שצנאו ראשונים אלא
35 עד התמיד כמספתי ויחזרו הראשונים לדי
36 טמאה שדרי נטמאו תהלה מחמת הדיים
37 השניים לא טהרו את הדיצאים. הלכך צריך
38 שינבדך ראשי אצבעותיו למעלה שמן יצאו
39 מים הראשונים ויחזרו וישמאו את הדיים:
40 אחרונים. של אתר השערה שחייבו חכמים
41 מפני שמלח סודימית שש שממט את העינים.
42 צריך לחשפיל דיי לפניה. כדי שיתרד אצבעות
43 של פתשול שכדרי. שדרי להעביר החוקא דף
44 כל האוכל כלי נים דיי. כדי מואס הוא וקשוב
45 כמטואו שנאמר בהו יאכלו על שראל את
46 לחמם טמא. אלא דבר מאוס קרי טמאה מאי
47 ואשת איש וגו'. סיפיה דקרא לעיל הוא, כי
48 בעד אשה וזהו עד כבר לחם: לפיה נכשל
49 באשת איש וזהו קשיא, ואכתי אשה וזהו עד
50 כבר לחם, ואשת איש וזהו נפש הקרה המבונה
51 היא תצורה, ורדא אחרתה ורד אחרתה מניעה
52 היא תצור מקעי ליה. כדי דמסיפיה לרשיה
53

53 קדרשת ליה. דבי איבעי ליה למכתב. ואשת איש נפש יקרה היא תצור ואתה, אכל השתא משמע שאשת איש צדה את הנפש ויקרה: מבין גדול. דאפלו ממור תלמיד חכם קודם
54 לבתן עם הארץ לפתוח ראשון ולקרוך ראשון. ומהאי קרא ילפין ליה בחירותו וזהו י' ור' לנבדך. מעלה אני עליך פאלו שבתה: כי את כל התועבות. נבי עירות כתיב פה. עבודת
55 פוכבים: אשר נשמה באפו. שמחוק עצמו כבעל נפש. דהיינו נאה, שחשוקה נפשו בעיניה: מאי י' לוד לא ינקר. סיפיה דקרא דאירי ביה לעיל הוא. תועבת ה' כל גבה לב לוד לא ינקר:
56 לא ינקר: ה' כל שיש בו גסות הרוח אפילו הקנהו בו. ול' כל הבא על אשת איש. דלא משתעי קרא אלא בנסי הרתה: הקנהו לנפש' ה' בו. השליטו שבתה על הכל, באברתם
57 שקראוהו קנה שמים וארץ. והיינו ד' לוד. אפלו דומה לאברתם שאמר הרימותי יד: קשיא להו לרבי רבי שלא. אתר דרשה דרב: דבי רבי יוסקין. האי ד' לוד לא ינקר מיבעי ליה
58 אפילו הוא כמשה. שקבל מיד הקדוש ברוך הוא לודו תורה. ד' מיד מיבעי ליה. דתא קרא במשקל מוקמיין ליה ולא בנותן. וזהו ליה למכתב: ד' מיד לא ינקר. ד' שקבל מיד אף הוא
59 לא ינקר

1 הוּא גופא קשיא. תימה לרבי אמאי לא נקט הכא לישנא דרשי מס' מכות (ף ג) ביבד
 2 הוּדעים נעשים ומונין ביבד אן הוּדעים נעשים ומונין מביע ליה הכא נמי וזה ליה
 3 למישרי הכי ביבד מקנא לה ביבד אן מקנא לה מביע ליה הוּדע מתוך שפרץ אבל הכא
 4 אפילו לפי התירוץ וזה ליה למישרי ביבד אן מקנא לה ותיאר לרובי לא פריך הכא משום
 5 דמיני למישרי אלן חזרי דרישא פירוש תיורה

6 הדיינו קוּי גמור ואחי שפיר לישנא דביבד מקנא
 7 לה ולא קשיא מירי אלא רישא לסיפא ודפי הכא
 8 אלמא פירוש דמתי' דייבור תיורה הוא ומדקתני
 9 כיבד מקנא ולשון קני הוא כדכתיב בפרק קמא
 10 דרבכותו (ף ג) ראה מדברת ומפרש בגמ' מאי
 11 מדברת לביתה ואי חוקשי סיפא דמתי' דיברה
 12 עידין מותרת לביתה אן פירוש דייבור לקנתני
 13 תיורה אמאי מותרת אלא דייבור ממש הוא ולפי
 14 הירושלמי משמע דביעי לרתיבו דייבור דרישא
 15 תיורה אלא דנקט לשון קני דכתיב איתא תהם סוף
 16 דבר שותאבי עמו האי האם נסתרה לכו דבר
 17 אן חסרתיה כלום פירוש בתמייה דבריה אתא
 18 מישרי קן אפי' דברה עמו ולא נסתרה עידין
 19 מותרת לביתה לכן קני הוא מתני' פי' דייבור
 20 דרישא ולשון קני מירד ורשעא אית לן למישרי על
 21 כירדן ריבוי נמי:
 22 **לאחר** ולא לויב. אן ליתקשט מפרק האשה
 23 שנפלו לה נכסיה (מכות ה' ט"ז)
 24 בשמעתין דשומרת יבם דפריך תהם הוא בעינן
 25 לכתושגיא לאחר תטילי מה נסתרה לכו אמר רב
 26 איש יבם כנס אחר דמי לדענן לשון תנאי ביד
 27 שרייה בארז אבל בארז דקרא אן התא בכלל
 28 והכי נמי משמע בפרק אן מקדישין (פינדין ה' ט"ז)
 29 דקתני אם נכר את השדה לאיש אחר לאחר
 30 לבן או איתא אלא לאחר ולא לאח שכדאן אמר
 31 איש חרי אחר אמור הא מה אני מקיים לאחר
 32 לאחר ולא לבן ומשמע טעמא דרבתיב איש הא
 33 לאו הכי אלא הו' אה בכלל אחר וכיש גבי יבם
 34 דבא מבח נשואי אחר ולא הוא הוא והכי
 35 אמרינן נמי בפ' קדושתין (ף ג) אמר רב פן
 36 ימות בלחמיה אחר איש יקחה מתוך קלה פן
 37 ששטא בריה דרב אריז איבא סתא אחר יבם ומשני
 38 דיבם כל מקרא אחר אבל קשיא מפרק האומר
 39 (תקונין ה' ט"ז) דנפק לן מרבא בפרק האומר ולא
 40 תפסי קדושתן באחות אשה אימר דאיצטרך קרא
 41 דוקא ליבם משום דרמיא עליה ליבמי' באומר
 42 בשמעתין ואבתי אחות אשה מנלן ועוד תקשה
 43 דהכא אפי' דרבתיב איש אחר ממשעתין יבם
 44 ועברין מרבתיב נמי מאיש וממעטין פן בארז
 45 וא' תי' מאיש וממעטין פן האומר (פ' ט"ז) קרובים
 46 ומלארז יבם סוף סוף ואיש אחר יקחה מאי
 47 ודריש ביה:
 48 **לאחר** ולא לויב. אן קשיא הוא אית קרא בטוטה ודאי עיי' ערים תכתיב וליפנין דרב דבר
 49 נמנון בסוף משכת גיטין (ף ג) טוטה ודאי אמר בפ' דיבמות (ף י"ז) הפרטה
 50 בלא הליצה משום דרבתיב בה טוטהא בעירתי תריץ ולאחר לא איצטרך למכתב אלא
 51 הליצה משום סתידה כיון דנפק לן טוטה ודאי טוטהא דרבתיב בה.

52 **אילו** איתיה לבעל מי לא בעיא גו. תשק רבי בעמי' ר' אברדה בן רמזיך דל הוא טוטה ודאי ואילנותי' היבא דהכי בה ואשת סרס דבעי' וטוטה ודאי ואפי' פטורות
 53 מייבם בלא הליצה ויש לתרץ טוטה ודאי לא דמיא להבא כיון דטוטהא (וכתיב בה) סתם חרי הוא כעורה נגורה דגורית הבתוב הוא פטורות ואשת סרס ואילנותי' היבא דאיתיה
 54 לבעל שני ליה ואפי' אימשת בפ' דיבמות מרין יבום אחר צריך בלא חלל אבל טוטה ספק לא אימשת אלא יבוי אסירא דבעל קושמשעל קרא יבין דבא מבח נשואי אחיו חרי הוא
 55 במקום פן אסירא לויבם ליה אלא לויבם ליה אסירא.

56 **ולא** ליסתרה לביתהו ואת אמרת תתייבם נמי יבומי. רבתי בטנאל תשעם דרבוי ופירש' דרתיבא ורתיבא אמר אשר לא יבנה לביתו ולא לסתורו.

1 וְלִשְׁתָּא וְלִשְׁפַחְתָּ. על ידי ששמשא עצמו כאן לירי ספחה. שאינו עקר באגשאי אלא נספח
 2 וְתוֹפְלוֹ: ספלת. דבר שאינו חשוב בעצמו אלא נספח באחרים: ספתי' גא. אספני גא. בנבואת
 3 בית עלי משקתי קרא. אעמיד בתנאים גדולים אחרים שיוציאו את כפי' ודקדק מן מלתקמ'
 4 וְצִרְתְּכוּ בְּקִשְׁתּוֹמָם לְאֶסְפֵּס וְלִקְלָסִים: אצלם. אלא אחת התנאות. באותן זמן מן השפחות:
 5 שִׁבְרַ עוֹלָה בְּרִי. ולא שִׁבְרַ כָּרְתוּן בְּרִי. ותי' כל

6 הוֹדְתִינִי קוּי גמור ואחי שפיר לישנא דביבד מקנא
 7 לה ולא קשיא מירי אלא רישא לסיפא ודפי הכא
 8 אלמא פירוש דמתי' דייבור תיורה הוא ומדקתני
 9 כיבד מקנא ולשון קני הוא כדכתיב בפרק קמא
 10 דרבכותו (ף ג) ראה מדברת ומפרש בגמ' מאי
 11 מדברת לביתה ואי חוקשי סיפא דמתי' דיברה
 12 עידין מותרת לביתה אן פירוש דייבור לקנתני
 13 תיורה אמאי מותרת אלא דייבור ממש הוא ולפי
 14 הירושלמי משמע דביעי לרתיבו דייבור דרישא
 15 תיורה אלא דנקט לשון קני דכתיב איתא תהם סוף
 16 דבר שותאבי עמו האי האם נסתרה לכו דבר
 17 אן חסרתיה כלום פירוש בתמייה דבריה אתא
 18 מישרי קן אפי' דברה עמו ולא נסתרה עידין
 19 מותרת לביתה לכן קני הוא מתני' פי' דייבור
 20 דרישא ולשון קני מירד ורשעא אית לן למישרי על
 21 כירדן ריבוי נמי:
 22 **לאחר** ולא לויב. אן ליתקשט מפרק האשה
 23 שנפלו לה נכסיה (מכות ה' ט"ז)
 24 בשמעתין דשומרת יבם דפריך תהם הוא בעינן
 25 לכתושגיא לאחר תטילי מה נסתרה לכו אמר רב
 26 איש יבם כנס אחר דמי לדענן לשון תנאי ביד
 27 שרייה בארז אבל בארז דקרא אן התא בכלל
 28 והכי נמי משמע בפרק אן מקדישין (פינדין ה' ט"ז)
 29 דקתני אם נכר את השדה לאיש אחר לאחר
 30 לבן או איתא אלא לאחר ולא לאח שכדאן אמר
 31 איש חרי אחר אמור הא מה אני מקיים לאחר
 32 לאחר ולא לבן ומשמע טעמא דרבתיב איש הא
 33 לאו הכי אלא הו' אה בכלל אחר וכיש גבי יבם
 34 דבא מבח נשואי אחר ולא הוא הוא והכי
 35 אמרינן נמי בפ' קדושתין (ף ג) אמר רב פן
 36 ימות בלחמיה אחר איש יקחה מתוך קלה פן
 37 ששטא בריה דרב אריז איבא סתא אחר יבם ומשני
 38 דיבם כל מקרא אחר אבל קשיא מפרק האומר
 39 (תקונין ה' ט"ז) דנפק לן מרבא בפרק האומר ולא
 40 תפסי קדושתן באחות אשה אימר דאיצטרך קרא
 41 דוקא ליבם משום דרמיא עליה ליבמי' באומר
 42 בשמעתין ואבתי אחות אשה מנלן ועוד תקשה
 43 דהכא אפי' דרבתיב איש אחר ממשעתין יבם
 44 ועברין מרבתיב נמי מאיש וממעטין פן בארז
 45 וא' תי' מאיש וממעטין פן האומר (פ' ט"ז) קרובים
 46 ומלארז יבם סוף סוף ואיש אחר יקחה מאי
 47 ודריש ביה:
 48 **לאחר** ולא לויב. אן קשיא הוא אית קרא בטוטה ודאי עיי' ערים תכתיב וליפנין דרב דבר
 49 נמנון בסוף משכת גיטין (ף ג) טוטה ודאי אמר בפ' דיבמות (ף י"ז) הפרטה
 50 בלא הליצה משום דרבתיב בה טוטהא בעירתי תריץ ולאחר לא איצטרך למכתב אלא
 51 הליצה משום סתידה כיון דנפק לן טוטה ודאי טוטהא דרבתיב בה.

52 **אילו** איתיה לבעל מי לא בעיא גו. תשק רבי בעמי' ר' אברדה בן רמזיך דל הוא טוטה ודאי ואילנותי' היבא דהכי בה ואשת סרס דבעי' וטוטה ודאי ואפי' פטורות
 53 מייבם בלא הליצה ויש לתרץ טוטה ודאי לא דמיא להבא כיון דטוטהא (וכתיב בה) סתם חרי הוא כעורה נגורה דגורית הבתוב הוא פטורות ואשת סרס ואילנותי' היבא דאיתיה
 54 לבעל שני ליה ואפי' אימשת בפ' דיבמות מרין יבום אחר צריך בלא חלל אבל טוטה ספק לא אימשת אלא יבוי אסירא דבעל קושמשעל קרא יבין דבא מבח נשואי אחיו חרי הוא
 55 במקום פן אסירא לויבם ליה אלא לויבם ליה אסירא.

56 **ולא** ליסתרה לביתהו ואת אמרת תתייבם נמי יבומי. רבתי בטנאל תשעם דרבוי ופירש' דרתיבא ורתיבא אמר אשר לא יבנה לביתו ולא לסתורו.

סוטה. המגוא - פרק ראשון דף עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)" קנא רשי'

1 **מ** יא רמינ עליה בעל כרחיה. הבא הזה מצי למפרך בדפרי' לבסוף דאמר אלא מתנה
2 נשאת לאחור ומת בלא בניס לא תתייבם ולא סתריה לביתיא: **אשת** כחן שנאמרה.
3 וא"ת אמאי לא תני לה פרק שי תמורת (במות דף טז.) ובי אסורות בעלעולן ומתורת לבספיון
4 יש למור לאחד תני לה חיבי לארון וזו מחייב לארון וזו מחייב לארון כדאמר בפרק התבא ועי' במתא (דף טז.) הכל
5 חזרי בבלי אחרא אשר תחייבו וא"ת אמאי רמינ עליה בעל כרחיה וזו מחייב לארון וזו מחייב לארון
6 והם דפרי' מפענע דבא אבל יש לתמוה אמאי לא
7 הפרך ובין שירא שניאט שבההי' נפיעה בעת דבא
8 וש לז' אחר שירא דרמי למתני' מאה ידה לז' לתורה:
9 **האומרת** טמאה אני לך. אי קשיא בשלח
10 מס' נדרים (דף טז.) דפליגי רבה ורב
11 ששת באומרת דאמר רבי תני דרב ששת אמר
12 באובלה בתרומה וכו' אמרי דבא בנמרא אמר קמי
13 וסתרי' דרגליס לזכר אפילו כ' ששת מודה הכי
14 מפרש לז' בירושלמי:
15 **ושבאי** זה עדים דאמר שנתמאה. מספק
16 לרבי אי דוקא נקט עדים שנים אבל
17 עד אחד לא מצינו ומזמנין לז' בגמרא דמייח
18 לאחור ששתיה דדוקא קודם ששתיה האמינה
19 תורה לעד אחד ורב ששת דאמר בנמרא סוטה
20 שיש לה עדים במדינת חים דאין המים בודקין
21 אותה קודם שיש נקט ולא עד' אי ולימא כון
22 הדאמינה תורה לעד אחד קמי וסתריה
23 ליבא ודלוק בין אחד לשנים מין סתמבאר דזה
24 לעד אחד כדלעיל דאמר בפרק מי שמאר (שקנא)
25 (לפני דף טז.) כל מימא דאמר תורה עד אחד רבי
26 נבאן שבמי:

1 **מ** יא רמינ לה עליה בעל כרחיה. ואיפא דאָמרי אָמר
2 רב יוסף, הכתוב קראו 'אחר' שאין זה בן זוגו של
3 ראשון, שהו הוציא רשעה מבינה, וזה הכניס רשעה
4 לתוך ביתו, ואת אמרת התייבם נמי וכו'. אמר ליה
5 אביי, אלא מעתה נשאת לאחר, ונת בלא בניס, לא
6 תתייבם דהכתוב קראו 'אחר', גביה דהאי מיהא בשם
7 טוב תיה קיימא. רבא אמר קל וחומר, אם נאסרה
8 במותר לה, באסור לה לא כל שכן. אמר ליה אביי,
9 אלא מעתה, הוי דולו שקדיש את האלמנה ומת ויש
10 לו אה בתו הריגת לא תתייבם, אם נאסרה במותר
11 לה, באסור לה לא כל שכן. נאסרה, אם נאסרה
12 וקיימא. מותר לה, אסור לה הוא. אלא אשת כהן
13 שנאנסה ומת ויש לו אה חלל לא תתייבם, אם נאסרה
14 במותר לה, באסור לה לא כל שכן. אוזנס בישראל
15 מישרא שרי, ובי דהאי (מיהא) ליבא איפריא: **משנה**
16 ואלו אסורות מלאכול בתרומה, האומרת ממאנה אני
17 לך, ושבאי עדים שהיא ממאנה, והאומרת איני שותה
18 ושבעלה אינו רוצה להשקותיה ושבעלה בא עליה
19 בדרך: **גמרא** אמר רב עמרם, הא מילתא אמר לן רב
20 ששת ואמר לן עיינין מממתניתין, סומתה שיש לה עדים,
21 במדינת חים אין המים בודקין אותה, מאי תליבא
22 דאמר קרא 'ונסתרת והיא נמאנה ועד אין בה' דליבא
23 רביע בה, לאפוקי הא, דהא איבא רביע בה, ואגברא
24 לן עיינין מממתניתין, דקמי' ושבאי לה עדים שהיא
25 ממאנה, דאתו עדים אימת, אי נימא מקמי' דתשתי,
26 וזה היא, אלא לכתב דשתיא, אי אמרת בשלמא אין
27 המים בודקין אותה, שפיר. אלא אי אמרת מים בודקין
28 אותה, תיגלי מילתא למפרע דסתרי שקרי נינהו. אמר ליה רב יוסף, לעולם אימא לך מים
29 בודקין אותה, והא אימור וכות תולא לה. בפאי קמפילי' במתנוונה דרבי, דתנין רבי אימור
30 וכות תולא בפמים המרים ואינה יולדת ואינה משבחת אלא מתנוונה וחולכת, לסוף שהיא
31 מתה באותה מיתה. רב ששת סבר, בין לרבי ובין לרבנן קריא מתנוונה, ורב יוסף סבר, לרבי
32 הויא מתנוונה, לרבנן לא קריא מתנוונה. מתיב רב אישי, רבי שמעון אומר אין וכות
33 תולא בפמים המרים, ואם אתה אומר וכות תולא בפמים המרים, פרוחה אתה אין המים בפני
34 כל הנשים השונות ואתה מוציא שם רע על מהשונות ששנו וכן אומרים ממואת היו אלא
35 שמתה לזן וכות, ואם אימת, יש לה עדים במדינת חים נמי אתה מוציא שם רע על מהשונות
36 ששנו וכן אומרים ממואת היו אלא שיש לזן עדים במדינת חים. לרבי שמעון קאמרת,
37 לרבי שמעון מדוכות לא תליא, עדים נמי לא תלו. מתיב רב, ואלו שמתנוונה נשפות,
38 אלא כבולא אתר:

1 **מ** יא רמינ לה עליה בעל כרחיה. ואילו לביס אמרין ליה מצות יבוס קודמת
2 למצות חליצה, אכל בהא אסור למימר ליה. וממילא אשמעינן קרא דאסור לבימה. ולא
3 שיהי' לה יבוס, והיא באשת אח שלא במקום מצוה הכתוב קראו אחר. למי שנשואה
4 ואת אמרת התייבם עליה בעל כרחיה נשאת לאחר. שגרשה ראשון שקנא בה
5 ערות דבר ונתים בר לא תתייבם. ודנשאמי
6 אחי ואין ודן בן זוגו של ראשון אי שאנה.
7 (קרימה) לז' עליה במצות יבוס: גביה דהאי.
8 אחי. רמינ עליה לז' בשם בן זוגו קיימא. ורבי
9 למימר הדיחה בה, וכן קרי אחי אחר הנושאה
10 מתוך אלמנות או נדרשין על מי שקלקלה
11 תהיה רבא אמר. האי דקמי' מתניחין או
12 מתייבמין. קי' דאם נאסרת בסתירה זו ובמותר
13 לה. בעלגלה שהיה מקור לה והתקלקלו עכשיו
14 השואין ליאסר עליה באסור לה. דמייני' נבמה
15 שהוא אסור לה בתי' בעלה, לא כל שכן
16 שנאסר שואי' הראשון שלא להתתייבם מבין
17 אותו הנושאין שקדש את האלמנה. שהיא
18 אסורה עליה: לא תתייבם. מכי קוד' זה, אם
19 נאסרה בו, ולקמן מפרש מאי נאסרה ומאי בותר
20 זה הלא אסור היה מהחלתו. אלא הכי פרי'.
21 אשת כהן שנאנסה ונאסרה עליה. דאשת כהן
22 אסורה אפילו באנס אשת ישראל ומותר
23 דרביה (מפני כ' ודאי לא נתפשטה אה התפשה
24 מותרת. ומדכתיב ודאי מישעא הוא ומשעמ' דיש
25 ארתא אפילו תפשה אסורה יש לו אחי.
26 ממאנה הויא חלל ששולל לאביו מן הירושה
27 ותחלתו מן הכהנה, ומתר בנינים הפסולות
28 לבקחה דרביה כבתיים הנושאין פסולות ולא
29 תיחל ורעו (קודם טז.) אלמא ורעו חלל. לא
30 תתייבם. מכי קוד' אם נאסרה בעלילה זו לבעלה
31 שהיה מקור לה. בקמה האסור לה באותה שעה
32 לא כי' שבא נאסרה עליה שואי' אחר שלא לביס
33 מבין הנושאין אלא איפריא. ואצלנו הוא הותר
34 גמור ואין לו קרי. אבל כותה כרצון שהבעל
35 והלבים שיון באסור זה אם יהיה תחתי הוי קרי.
36 שהרי משמת נשואה הראשונים היא נוקטת
37 בזיבום, ואם על בעלה נתקלקל קרי' דרבא
38 מתייב' לאכול בתרומה. אם הוא כהן: ושבעלה בא
39 עליה פריה. דשוב אין המים בודקין אותה
40 כדלקמן (דף כח.) נהא דהאי שיעון, כוון שהאיש
41 מנקה שיהי' בא עליה מותר שנאסרה עליו או
42 האשה היאית תשא את ענה. אין האיש מנקה
43 מעון אין המים בודקין את אשתו. גמי ואמר לן
44 עיינין. הבאי לעד רביה לרבין מממתניתין: סוטה
45 שיש לה עדים במדינת חים. שקרא שנשמאה
46 מזה ועד אין בה. א"ע דרדשינן לעיל לעד אחד
47 נאמן בסוטה ולוסטה ודאי' שלא תשמע עדי,
48 אין מקרא יוצא מיד שישנו ודרשינן לז' אמר
49 הכי, ועד אין בה הוא דאמר והביא האיש את
50 אשתו וכו' הפרשה, אי יש בה עד אין המים
51 בודקין אותה ומתנייהו לעיינין. משום דקרא
52 לא ראייה הוא כל כך דתא דרשינה וסוטה
53 ודאי' שיש בה עד אחד לפנינו ולמדם שלא
54 תשתה וזה היא. ופשטיא דאסרה בתרומה דתא תני' לה האומרת טמאה אני: אלא לכתב' דשתיא.
55 ומשום הכי לא מתיקין להו בשקרי, דמשום דתו' ריע' בה לא בדרך לה מנא: וכות תליא לה. דאמר לקמן (דף טז.) וכות תולא בפמים המרים: (קמפילי'). רבי ששת רבי יוסף במתנוונה.
56 דקאמר לקמן (דף כח.) גבי אשה שמתה לה וכות: וכות תולא. שלא יצבה בענה מיד. אכל אינה יולדת לעולם ואינה משבחת אלא מתנוונה וחולכת. מכחשת וחולכת. באותה מיתה.
57 עברי' בענה ונפר' דר' רב. לא פליגי רבנן עליה דרבי' אלא שפוש שהיא מתה באותה מיתה לזר. אבל מתנוונה לא איפילו דכל מי שכות תולא לה מיתה היא. וזו חוליא
58 ולא נתנוח לא תלה לא וכות אשתא ראיה לקרב כלל משום עדים. ורב יוסף כתי'. ראיה לקרב היא וכות תולא לה. ואי משום לא נתנוונה לא מני רבנן הוי דאמר
59 לקמן וכות תולא לה וקאמרי' מתנוונה כולל: מוחא אין המים בפני הנשים. שלא ידו ודאות מום לחודות שהיא טמאה ולא ימחה שם הקודש על המים: ואי איתא. דיש לה
60 עדים לא מדרךקה. השתא נמי לע' דיו' וניי' איבא לעו על השונות ששנו: מ' מדכות לא תליא. משום האי טעמא קודמי' דהא לעו על השונות. עדים נמי לא תלו: ששמתנוונה
61 נשפות. מתוך קנאות שלה עשיריה האפיסה קמוש שערים נשפות למטה על בית הדין, שאין ראיות לקרב ולא לפדות וליצא לחזק:

כ"י קודש מעשר אפי' קודש משום הכי נשפרת. קשיא דיוו הווא היה מביא מנחתו עליה
אמאי נשפרת מאי שזא מנא עדין ורובסכת נזיר (ה' ה') אביא שגורה בניור
הפרשיה את ברמיחה בניור הישר לא בעליה אם שלו היה היתה הבמה תצא ותרעה בעיר ואם
שלה היתה הבמה תצא תמות ואע"ג דבשעת הקדש הוה בת מקדש דקדיל ובעל מינז
גייז ואפי' אכור בניור ומשללו היתה תצא ותרעה

בעיר נבדק לחלוין ונתן מינז המם בפרק בית
שמאי (ס' ט' ג') מי שניד בניור הלך להביא
בביתו אם עד שלא נבנה הבמה נדר הרי הוא
נייר ואם שנבנה הבמה נדר אינו נזיר הכי נמי
הו' עדים בעולם קודם הקדש ולא אורעא דהכי
הקדש ועוד אמאי נשפרת כיון דקדיל בבית הלל
דאמרי דפרק יש נוחלין (כ"ז דף ט') ובפרק ב"ש
בסובסב נזיר (ה' ט') שרי שללה להקדש למה אינו
נשאל עליה ותצא לחלוין: **ד"ב** קודש מעיקרא
בטעת קדשו. ואין להקשות הוא אשם הלוי אע"ג
דכי קודש מעיקרא בטעת קודש ולא חזי לכפר
מידי והבא את חטא אלא תנא בפרק בתרא
דבריותא (ה' ט') דמביא אשם תלמי ונודע שלא
חטא ידוע עד שיתאבד דגמי מרפש החם טעמא
מינז דלבו נוקמי נזיר ומקדשי:

גוירה שמא אמרו מוציאין מבלי שרת לחלוין.
ואי תקשה כל דתי' הנין תצא ותרעה
בעיר גנזור שמא אמרו מוציאין מקודשת הנין
לחלוין תרידי' הנין לא מוכחא מילתא וליבא
היכירא בין קדשת פה לקדשת הנין ואמר
קודשת הפה היה אבל הבא איבא היכירא בין
קודשת הפה לקדשת של שרת רביע בפרק שתי
מדות (מתות ד' ג') ובפרק הותרה (ס' ט' ט'):
קרב הקומין ולא הספיק כו'. נראה דהוא תידין
אם קרב הקומין ובאו עדים שנטמאה
דאמר נמי כיפרת ספיקה דהכי אמר בפרק בתרא
דבריותא (ה' ט') גבי טהאת הנין הבא על הספק
אם משמיעה דמו נודע לה שילדה אסורה אפילו
בתנאה בעל הספק באת כיפרת ספיקה.
נמצאו עדים ומשנין. נראה דאקדשה בבלי'
קאי וקודם קמיצה דלאורי' הקמיצה
איבא איסורה דרבנן ונשפרת ומקומינן נמי דתם
הא דתנן משמיעה נודע לה דהי' זו חקרב בנייר
שלא ליה לידא ובידין הוא דמותרת בתנאה ומאי
טעמא חקרב מדרבנן:
ומהורה לא שיתולה לא וכות. מוכח משמע
דבעלגה מותרת בה לאלתר ולא אמרי'

מתוך עד שלש שנים שנא וכות תלחה לה דאם אסור בה היכי הוא מציעו למיקרי' בה
ונקתה ונועה ודע וכן ראינו רבי בירושלמי ונקא האיש משן אינה ואינו חושש טהא תלח
וכות ואתאי במיד' הוכחת תולה ואינה נכרת.

יש

עון הוא ולא הקרבת עון. אלא כפרה דרתי' לה קאמרינן. ששנתה מנחה זו בשעת הקטרת קמיצה כל מה שיש עליה לעשות. שרי' בחביש קרבן. יבא וישקח אותה ותבדק. ויבין
דבחקש קרבן שרי' נאכלין כל זמן שלא אירע בהן פסול בגופן. **בא** לה עדים שהיא טמאה. אמעקרא קאי. קדם הקטרת נמצאו עיני' וחסין. עדי' חתיקה יש על ידיהם באה לה' כה' **מקנתה** חלוין. לא קדשת פה ולא קדשת בלי. ואין מעולין בה דבקשתה תהו. אלקנא לא אמרינן תהיף מדרבנן כי נמצאו עדיה וזמנין שפנא יאמרו מוציאין מבלי שרת לחלוין. ושמ' כי
קמני באו לה עדים שהיא טמאה מנחתה נשפרת מדאורייתא קאמו. דבה מקדש תנאי: **קלא** אית לה. חלו יודעין שפקדשה טעה: **בגויה** דרב' ששת. דאין המים בודקין סוטה שיש
לה עדים: **ולא מעשית**. ודע אין בה. והתנא לאו לספק סוטה מירדש אלא לסוטה דרתי' בער' אנה. אלא מקרא חריקא נפקא: **הויה**. ואם לא נטמאה תאשה ותהיה לא נפקתה
נורתי' ורע. ונקח לה ויהי' למקבת ואם לא נטמאה נפקתה וגו'. ותהיה היא לדרשה מלודש חבי' שותרה נורתי' ורע ולא שנולדו מן המים מפני שהיו עדים בטמאה והתהוה. ור' ירמיה
למעטי שקלתה לה וכות. ודבא לא אמר קרא ונורתי' ורע היא. ולא שנולדו מן המים על ידי קלקלה מפיס' לכל. שכבר היו נשואות ונמונת בה לרב' בה מלוות בבלגת'.
גשים טווח בבלגת'. ורבי' שמעון. דאמר אין וכות תולה. נזיר דרין' לא דרש' מידי' יש לה עדים נפקא מקרא. קשיא דאקת מוציא שם רע על הטהורות ואמרו עדי' היה להם:

האופרת ספא' אני. שודרתה לכות דין על קלקלה. שהיו מאמינין עליה כדתי' מתני':
מפני דתקדושו. בכלי שרת' תיפוס לחלוין. בפירוק. שלא יהו קדשת הנין אלא קדשת פה
וכל המנחות נפדות כל זמן שלא קדשו בכלי' אלא לכת' דקדושו. וכלי שרת' מקדשין את
הראוי להם שלא לצאת עוד לחלוין כדתי' כל תבוגז בהם יקדשו. ולקרב אנה ראייה
שרי' אנה באה אלא לחזיר' ענה של זו
שדברת ורבי' היא בודקה ומעודה. היא מביא בודקה נמי
לא חזיא להקריבה דמנחת שוערים אנה כשרה
אלא לסוטה ולענה. אי אקרת' בשלמא מים
בודקין אותה. אם שקתה עד שלא באו עדים.
אלמא בשעה שנתנה בכלי ראייה היתה לכלי
שרה. ודהיא שקתה בת מקדשא ומיקרב היא
מקפס כשאר מנחת שוערי' הלכך כי קדשי בכלי
שפר קדשי מנחת שוערי' הכי כי ארו עדים אפסלא
מהקרב' מפקא ולהבא ולא נפקא לחלוין
ונשפרת: **אלא** אי אקרת' אין המים בודקין אותה.
הואיל ולא לבדק עומדת ולא ראייה היא
למנחת' ורבי' מילתא ללפני'. ולא היתה ראייה
לכלי. ואין כלי שרת מקדשין אלא הראוי להם
כדאמר בכותובין (ה' ט') ותיפוס לחלוין. בלא
פדיון. שקדשת פה שלה וקדשת בלי שלה הכל
בטעה. שרי' כו' סרי' שהיא טענה מנחה
ואינו כן. והקדש טענה אינו הקדש: **שנתה**

באמר ורבי' דאמרו מוציאין מבלי שרת לחלוין.
ואי תקשה כל דתי' הנין תצא ותרעה
בעיר גנזור שמא אמרו מוציאין מקודשת הנין
לחלוין תרידי' הנין לא מוכחא מילתא וליבא
היכירא בין קדשת פה לקדשת הנין ואמר
קודשת הפה היה אבל הבא איבא היכירא בין
קודשת הפה לקדשת של שרת רביע בפרק שתי
מדות (מתות ד' ג') ובפרק הותרה (ס' ט' ט'):
קרב הקומין ולא הספיק כו'. נראה דהוא תידין
אם קרב הקומין ובאו עדים שנטמאה
דאמר נמי כיפרת ספיקה דהכי אמר בפרק בתרא
דבריותא (ה' ט') גבי טהאת הנין הבא על הספק
אם משמיעה דמו נודע לה שילדה אסורה אפילו
בתנאה בעל הספק באת כיפרת ספיקה.
נמצאו עדים ומשנין. נראה דאקדשה בבלי'
קאי וקודם קמיצה דלאורי' הקמיצה
איבא איסורה דרבנן ונשפרת ומקומינן נמי דתם
הא דתנן משמיעה נודע לה דהי' זו חקרב בנייר
שלא ליה לידא ובידין הוא דמותרת בתנאה ומאי
טעמא חקרב מדרבנן:
ומהורה לא שיתולה לא וכות. מוכח משמע
דבעלגה מותרת בה לאלתר ולא אמרי'

מקדש את הכם. וממן כלי לקדושי הקמין בכלי שרת של בניך קבלת' הם. וחולכה בניך
החולכה. והקטרת הקמין בניך וריקת' הכם: **שפת** הוא. ושוב אנה שותה. דאמאן בעינן
למשקיה: **תרי** היא ככל המנחות. שאירע בהן פסול בין קמיצה להקטרה והתשרף למטה
ולא הספיק. בהן לאבול את השרים: **בפרה**. מנחתה זו את ספקה. היא כפרה לא בפרת
מקדש את הכם. וממן כלי לקדושי הקמין בכלי שרת של בניך קבלת' הם. וחולכה בניך
החולכה. והקטרת הקמין בניך וריקת' הכם: **שפת** הוא. ושוב אנה שותה. דאמאן בעינן
למשקיה: **תרי** היא ככל המנחות. שאירע בהן פסול בין קמיצה להקטרה והתשרף למטה
ולא הספיק. בהן לאבול את השרים: **בפרה**. מנחתה זו את ספקה. היא כפרה לא בפרת
מקדש את הכם. וממן כלי לקדושי הקמין בכלי שרת של בניך קבלת' הם. וחולכה בניך
החולכה. והקטרת הקמין בניך וריקת' הכם: **שפת** הוא. ושוב אנה שותה. דאמאן בעינן
למשקיה: **תרי** היא ככל המנחות. שאירע בהן פסול בין קמיצה להקטרה והתשרף למטה
ולא הספיק. בהן לאבול את השרים: **בפרה**. מנחתה זו את ספקה. היא כפרה לא בפרת

1 יש לה עדים במדינת הים, לא שכימא: מלשנה ביצור
2 דידעי לאתרווי בה. הובי אמרונן נמי פב אלו תן העולין ביה (ט) גבי גולין לעיר
3 מקלט ומסורין לו שני תלמידי חכמים שמא ידעונו בדרך דייקא בגמרא מאי לאו דאתרו ביה
4 דאי קטיל רב קטלא הוא אלמא גבי הוראה בעיקר תלמידי חכמים **גדה** שהיא חברת
5 בעלה נאמן עליה. ומתם דמשמע בפרק אן

6 מעמידן (גיף דף ט) דידוד דערוית דאורייתא אם
7 כן יודוד גרדה מנול דרשוי ויש לומר דקא חוד
8 דערוית דאין לוי היתר דומיא דבן עמי אסרה
9 הורה אבל גדה לא:

10 **היא** תענתה האי היא תענתה לא דמי כלל
11 לתהווא דפרקי קמא דיערובין (דף ק) **אמר**
12 להו קיו ופרכיה. ר' לומר דקא פריכא אבן

13 דלא לאיסוריהו פרכיהו אבל בהאי תענתה לא
14 פרכיהו ולכן הוצרכוהו לפריכא אתרויה
15 דאשכחו דוכתיב טענין אשכחתי להו לאנישי
16 בעברה וכל ומתפנה מנהה פני מעיביה מורה
17 כגון בפ"ק דכותות (דף טז) דחמדיא להו אבילות
18 דלא דחי אלמא מדרבנן מנהה שיהא חברת ובפי
19 הנזקין (עין דף טז) באנתיה רבוי יהודה חמרא

20 להו שביעית דליכא אלא לא שביעית שהוא
21 בסקילה ובריש פ"ק דבבבא דף טז אמר האי וקיל
22 פרוך דחזקא דמי דאמר מיש גבי שבת דסתם לן
23 גרמא כרבי שמעון וגבי יט טוב כרבי יוחנן כות
24 דחמיר סתם לן כרשי יט דקיל סתם לן כרבי

25 יהודה אלמא ומנין ברבלי מקולותא פני ממחיריתא
26 חמונן איפכא השתא פרוך לישב בהרייתא לא
27 הירושלמי והתוספתא דחבי מחנייא בתוספתא
28 (דף ר) יהודה אמר נאמן עליה בעלה מקל וחומר
29 מהו גרמא דרשיב על ביאתה ברת וכו' ר' יסי אמר

30 דבבבא דאמינני שאנ' והביא איש את אשתו וכו'
31 ובידושלמי מיימא חבי רבי יהודה אמר בעלה
32 נאמן וכו' אמרו לו לא אם אמרת גדה שיש לא
33 והתרו וכו' אמר להם רבי יהודה גידה הכתוב את

34 הבית ואיש את אשתו וכו' לו ולבב
35 בעדים השתא את לן לממר דבהדיא תוספתא
36 פרכיהו חודר אמר לוי קא חמדיא הירושלמי
37 אבל (במדרשי יסי איכא לתמה) (לימנר איפכא)

38 דמעיקרא אמר להו קרא חודר אמר להו קל
39 וחומר **ואומר** מים נגובים. רבי יהודה ואומר
40 פירשו חבי כלומר מאי תלי ביה שתיין
41 לאיסורה חודר דיערו תופק מחר שאן חודר
42 לאיסורה אין מתוך דברם אלא מעכושי אמייה

43 ואית לא ותקפו יצרו על אשתו חודר ובעלה
44 כבר מים נגובים ומתו וקטילאית

1 **יש לה עדים במדינת הים, לא שכימא: מלשנה ביצור**
2 **עושה לה, מוליכה לבית דין שפאתו מקום ומסורין**
3 **לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך. רבי**
4 **יהודה אומר, בעלה נאמן עליה: גמרא תרי ואהו**
5 **הא תלתא, לימא מסייעי ליה לרב, דאמר רב יהודה**
6 **אמר רב, לא שני אלא בעיר אבל בדרך עד דאיכא**
7 **שלישה, שמא יצטרף אחד מהן לנקבו ויבא אחר**
8 **מהן מתייחד עם הערוה. לא, הכא היינו טעמא פי**
9 **חבי דלהווי עליה סהרי. תלמידי חכמים אין, פולי**
10 **עלמא לא, לימא מסייעי ליה לארדך דרב, דאמר רב**
11 **יהודה אמר רב, לא שני אלא בשניין אבל פרוצין**
12 **אפילו עשרה נמי לא. מעשה היה והוציאה עשרה**
13 **במפתא, לא, הכא היינו טעמא דידעי לאתרוי ביה:**

14 **רבי יהודה אומר בעלה וכו': תניא רבי יהודה אומר,**
15 **בעלה נאמן מקל וחומר, ומה גדה שהיא בבת בעלה**
16 **נאמן עליה, סוטה שהיא בלאו, לא כל שכן, ורבנן,**
17 **היא הנותנת, גדה בדרת חמירא ליה ומחיקין, סוטה**
18 **דלאו, לא חמירא ליה ולא מחיקין, ורבי יהודה מקל**
19 **וחומר מיימיה לה, והא רבי יהודה מקראי מיימיה לה,**
20 **היא שביעית האיש את אשתו אבל אמרו בקמיהו מרבי**
21 **לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך. רבי**
22 **יסי אומר, בעלה נאמן עליה מקל וחומר, ומה גדה**
23 **שהיא בבת בעלה נאמן עליה, סוטה שהיא בלאו,**
24 **לא כל שכן, אמרו לו לא, אם אמרת בגדה שכן יש**
25 **לה היתר, תאמר בסוטה שאין לה היתר, ואומר 'מים**
26 **נגובים יתקנו וגו'. רבי יהודה אומר, מן התורה האיש**
27 **מביא את אשתו אל הבתן שצאמר 'הביא איש את**
28 **אשתו'. אמר להו קל וחומר ברישא ופרכיה, והדר**
29 **אמר להו קרא. רבי יהודה היינו תנא קמא, איכא**
30 **ביניהו אבל אמרו: מלשנה היו מעלין אותה לבית**
31 **דין הגדול שבידושלם ומאיימו עליה בדרך שפאיימו**
32 **על עדי נפשות ואומרים לה בתי, הרבה ין עושה, הרבה**
33 **עושה, הרבה בשנים הרעים עושיין, עשי לשומרך קבדושה שלא ימחה על**
34 **המים, ואומר לנפיה דכרים שאינה כדאי לשוינמן, היא וכל משפחת בית אביה. אם אמרה**
35 **במאה אני, שוברת בתובתה ויוצאת. ואם אמרה סחורה אני, מעלין אותה לשער המזרח**
36 **שעל פתח שער נגפור ששם משקנן את הסוסות ומשחרין את הילולות ומשחרין את**
37 **המזורעין, וכהן אוהו בגדיה, אם נקרעו נקרעו ואם נפרמו נפרמו עד שהוא מגלה את**
38 **לבה וסותר את שערות. רבי יהודה אומר אם היה לבה נאה לא היה מגלהו, ואם היה**
39 **שערות נאה לא היה סותר, היתה מתפסה בלגנים מכספה בשחורים, היה עליה כלי זהב**
40 **וקטילאית**

1 **לא שכימא.** אמר מקסי אינשי ארעיתיהו למחשוריהו לטהורות בכבי. והא דרשי לעיל לר'
2 שמעון מוכות לא קלה עדים נמי לא קלה משום דאבתי לא ונה קיימא לן דרשא דתאי
3 קרא. מתני' **שמא יבא עליה בדרך.** שפרין להשקוה בירושלם בבדי הגדול בדרקמן
4 **נאמן עליה.** שלא יבא **גמ'** לא. שני. האי דתנן בקדושין אבל אשה מתייחדת עם שני
5 אנשיהם. **שפא יצטרף אחד מהן לנקבו** ר' יהואל
6 ושהיה אסורין בה לא פני כהני. שפא יצטרף
7 הבעל או שליח ביד לנקבו כו'. ולקחי עליה
8 קמרי. אם יבא עליה יעידו עליו ובלבד הגדול
9 ולא יצטרף ליש. דאשה מתהדחת עם שני
10 אנשיהם והוציאה עשרה. לאשת איש חזין לעיר
11 במשה בחוקת מנהל לקללה עמה: דרעי לאתרוי
12 בתי. ולומר לו מן הותרה בפאן האיש נמנה
13 מעין. שפא עליה משפאסרה עליו. אין הימים
14 בודקין את אשה: בעלה נאמן עליה. ואן צריך
15 לתעמיד עדים אצלו: סוטה שהיא בלאו. ולא
16 יוכל במוטה הראשון וגו'. דארמון ביבמות פ"ק
17 דף טז) מה אני מקים אחר אשה הסקאה לרבות
18 סוטה שסתרה והיא הנותנת. מורה הואת
19 שהבאת אשה לדרבקי. היא נתנת את הדין
20 שאנו אומרים שיהיה עדים: גדה שהיא בבת
21 חמרה עליו ואנו בא עליה שכן שן לה חתי'
22 כלשתתה. לפיכך אין יצרו תופק משמכס הוא
23 לאתרוי. לר' יהודה קל היה. אם חבי עליה עליה
24 ולפיכך לבו דרוף אתרויה נעבים. כלומר דבר
25 האסור לו יצרו דרוף אתרוי. ופרכיהו. בדרמא
26 שכן שן לה חתי' היינו תני' דברייתא: אבל
27 אמרוי. לר' יהודה קל היה: מתני' ומצאנו עליה
28 שהתא מודה על עדי נפשות בדרמון
29 בסנהדרין. הו דידען שלא ברני ממונות וכו'
30 נפשות כו'. בעלה נאמן הינו ממונות דף טז. תיבין
31 ליהו עושה. ומה נגדו לנערה ליה שתבא ליה
32 לקליל. ושפא אמת דרבר, לא תביאי עומק
33 ליה מיתה נגולת זו: שבנים רעים. יודעים
34 לפתות ומצויל לה מביה: שאינה בראי יושעין.
35 אנה ראהו לה, שאומר לפניה דברי הודאות
36 ודיקים ורשונים, אלא כרי שתודה על
37 לקליל בדרמא: לקליל הודא חודר לא בשם
38 שפרת בתבתה. כובבת שובר על בפתחה. ויחי
39 והדפסתי בקבתי. ונתנת ביד בעלה שלא
40 תתבענו לאתר ומן. ואינה נהרגה. לא היה התר
41 בה עדים בשעת מעשה: לשער מורה. שיה
42 הרוצחן שבו ננסקין לתר הבית, ומשם לשער
43 נקטר את שער העליון שבחומה שבו עזרת
44 ויקרא לעזרת נשים: ששם פשוין את חלואות
45 מפני שלא תתקשר לעזרת בבת. לפיכך לא אשתו
46 השער. מפני המזורעין שמכביסין וידען
47 בלחנות לתן מום האשם על בתן ידו. ומסחר
48 כפופים שנגבם מקרעה בבת. לפיכך לא אשתו
49 שיוכל לגמול בחלל השער, שאם היה כהן
50 מוציא את דם האשם חזין לעזרה ותי אה נפסל
51 ביצוא. לפיכך צריך לתבנים ידו לתור חלל
52 העזרה. לפיכך מקנת את החמקא נקבתי. אדם
53 גדול היה. והביא דלתות נחשת מאלכסנדריא
54 על מצרים לאיתו שער ונעשה בו ניסים בדרמא
55 בסדר אמו דף טז. ויקרא על שמו ששם מיתקן
56 מוסות. דבעין לפני ה' בדרקלין לקמן. ופסחתיין
57 את הילולות. לקמן מפרש מאי היא: אמו
58 בגמריה. בבית הנזאר שלהם את נקרעו. אינו חושש. ואם נפרמו. אינו חושש. פריקה גדולה מקרעה שנקרעה לקרעים הרבה דמניצירי בלעז' כמו דהאי פריק סלקא (מקף דף טז): עדי
59 שנגזלה ליה לבת. ולקמן ליה לה מקרא: וסותר את שערות. מקלילעתי. ולקמן ליה לה

1 **מה** חשב שבעים אמות. תימה הוא. וכן למה לטעה חזק מנראה בפי' דסנהדרין דף
 2 כו. בהדי דני דהורו וכו'. כל שבעים ואחר ור"ל משה דגמר של סוטה חזק מנראה לא
 3 הדיה ביה דין של שבעים אמות. **מה** לחזק בבית דין של שבעים ואחר. קשיא ביה דילפינן
 4 מןן מנראה אית דיל למינן בני סוטה שרומקום גורם כמו נבי זמן וקנא ומכר אחר דהו מעלין
 5 אותה ללשכת התיא. וכן אפי' ספקי גמיים התימים
 6 מיום שגלושת סנהדרין ושבעה לה בחזרת דרומא

7 בפרק היו בודקין (סנהדרין פ' מה) לפי שלא רצו
 8 לדון דיני פשוט לפי שדמקום גורם ובפרק בנראה
 9 דמביתלחן (לפני דף מה) אמרין דרבין יוחנן בן זבאי
 10 הדין וקודם גלות סנהדרין אומר בפרק היו
 11 בודקין (ס' מה) דרבין יוחנן בן זבאי תלמידי יושב
 12 לפני רבו וכו' אמר מרבי רבן גורא דאיסי לא
 13 היה חבב ולא ראה עליו מניאמיין כלל אע"כ
 14 היתה סוטה הלכך היתה נהוגת אפי' לאחר
 15 גלות:

16 **לא** עבר דו בתוכם. פירש ר"י רבם ר"י שמואל
 17 היינו בחבולת חזקאל שראובן והיורה
 18 שבעים **שמעת** משה כותבין שומר. תימה הוא
 19 הכא ולא אפשר למה שרוב אם היא אבותה
 20 כותבין ולא מביח אמה לחזירי כותבין
 21 בשלמא ליה בעלמא מעבב הפרעון עד שיחזיר
 22 מלוח את השטת אבל כאן אין פרעון שרדי כאן
 23 אבדה כותבין והכא רבא לא אפשר דרבי הכל
 24 כותבין וי' שיהיה יכול גרעא את זמנא אגלא עד
 25 שתחזיר לו הכותבא אבל תמידי לפום מאי דנסיק
 26 במקום שאין כותבין כותבין כותבין שובר למח' ל'
 27 למיכתב שובר קימח' הונת יכתוב עלוי גיטא דין
 28 דקריעויה וי' שער גרעא פלוני הוא אלא
 29 דלא הוהר ותבין ביה זמנא אחרית' כדאמרין

30 ב' בחובת (סוטה פ' ע"ט) ובפרק קמא דבבא
 31 מיעינא (ף' י"א) ור"ל דבבא מייירן מן הסכה ואילך
 32 דאמר בפרק הכותב (סוטה פ' ע"ט) דגובה בעדי
 33 גירדקין אפילו בלא נט

34 **אמר** רבא במקום שאין כותבין כותבין עסקין.
 35 מקמיש' הוא במקום שכותבין אין כותבין
 36 שובר נכנס פשיט (כ"ז ד' ט"א) אלא דר' מסתברא
 37 כותבין שובר אלא אין כותבין יבד' הלך חזיר
 38 אלא אבי אלא מאי כותבין אבד שובר אלא
 39 הלה חזיר אלא רבא אין עבר לזה לאיש מלוא
 40 אלאמא דקובל אתה סברא ונראה דרבא
 41 ס'ל כותבין אבל הכא דהדיה בעלמא הוא דליכא
 42 למשעמא מחבא כותבין שובר.

43 ששם

44 **שמע' ה'** קול ה' הודה', על איכריה לשאף ולא הוה קא מעיילין ליה למתיבתא דריקעא ואל
 45 עמו בריאצו, ולא הוה קא ידע משקל ויטורה בשמעתא ביה רבין רבין רב לוי, לא הוה קא
 46 שלקא ליה שמעתא אליבא דהילכתא ועור מצריו תהיה. בשלמא הודה דאודי, פי הכי דלא
 47 הוה שיתוף תמר, אלא ראונו למה ליה דאודי, והאמר רב ששת חצוף עלי (בר ישראל) דמפריש
 48 המאות, פי הכי דלא לה' שדו אחיה: אם אמרה מנחה אמי וכו': שמעת מניה פותבין שובר.
 49 **אמר אפי'**, הני מקרעתה. אמר ליה רבא, והא שוברת קתני, אלא אמר רבא, במקום שאין
 50 כותבין כותבין עסקין: ואם אמרה מהורה אני מעלין אותה לשערי מורה: מעלין אותה,
 51 התי

1 הדרין: **הכל הפציר**, עשוי מצורף דקל, מסיב הגדול כסוב דתקל קולתו עליה וקשר
 2 למעלה מדרתיה. כדי שלא ישמטו כנפיה לארץ: שלפה פה. שראובן ערלה זרעו ביהו
 3 דעתו מתקנתה עליו ולא תירא ולא תודה. ואנו במקשקש שמוהד ולא תירא שם הקשר

4 על התימ: וכל הנשים ספורות לאותה. לקמן
 5 פריך והא תנאן רישא לה דרזחא רזחא לראות פה
 6 רואה ואפלו אנשים. ונקרו כל הנשים מקרא
 7 הוא מתוקאל: גמי מני עלי. דמניא ביד
 8 הגדול, הוה דבריירשילם קעון להשקטה
 9 כדכתיב העמדי הכתן את האשה לפני ה', אבל
 10 כ"י הגדול דרמינו שבעים ואחד מנלו ולא
 11 נכפשוו וזה אחר משני פתי דרין שהיו שם של
 12 עכרתיב ושלשה. אחר יושב על פתח דהו הבית
 13 ואחר יושב על פתח העודה כדאמר בסנהדרין
 14 (ף' ט"א) פח יסלון. בןן מנראה שבעים ואחד.

15 כדכתיב (קדש י') מן המקום הוא. מקום מיתה,
 16 דהיינו לשבת הגויות. שאפלו מנאן אבי פני
 17 והמרה עליהן ולפינו מניה דאין המקרא
 18 המקרא מסתנין ד' ה' עביר על בוריה. הקמיי
 19 על שנתקן קודם שנתקן מילה. כדי שלא
 20 ימחה השם מאימיו שלא לשותו. ולאחר
 21 שנתקן אמריש' לה דברי מתוקנין לשמות אם
 22 נקחה היא כדי להמירה לבעלה, ולא תירא מן
 23 התימ וכדאמר מנאה זאי והיא סתורה ונראה
 24 לנו על עצמה ועל בניה. כפתיים הראשונים.
 25 דבריים הכתובים בתורה שבעים בימים
 26 הראשונים. כהן הגדול וז' דאשר שבעים יגידו
 27 וידוע על חטאם ולא חזרו וישעו מאבותיהם. ומי
 28 ראונו במעשה שלהם כולקמן. ויודעה

29 במעשה חזק דקדקה מפני להם לקדם תקה
 30 תארו. ויודעה זכה למלכות בתוספת הכרבות
 31 ראונו נטל חלק תחלה פארץ בעבר הירדן
 32 ולא עבר ד' בתוכם. דרש רבי תנחומא. אמר
 33 ראונו וזאת הויה. אין כל ברבתי כל השבעים
 34 מתחלת וזאת חזק חזק עמיתיה של ויודעה
 35 מגולגלין פארין. עצמות כל השבעים העלו
 36 מעצמותיהן. והוא שאמר יוסף להעלות את
 37 עצמותי מזה אתכם (מות י') עם עצמותיכם. והיו
 38 עצמות כל השבעים שלחן קימת. ויודעה
 39 איכריה מתפרקין ומתגלגלין פארנו מפני שנהר
 40 את עצמו בערבות של בנימין וקטאתו לך כל
 41 התימ (במלוא מה) אפי' לעולם תבא. ומתקא
 42 נפקא לן (סוטה פ' י"א) נדיר של חכם אפלו על הנאי
 43 הוא כאי פי גרם יראונו שודיה. במעשה יגיע
 44 אביו ויודה. שהודה במעשה תמר. וכן היה
 45 כשארם הודה דקדקה מפני עמר ראונו ואמר
 46 בלבלתי יגיע: אבי ועבשתי וחי ראונו ויודעה
 47 קימת כאלו הוא חי. וזאת הויה שהיא
 48 מתגלגלת לשאף. לקמיה שנתקן משם כמו דשח
 49 מדוכתיה וכו' וכו': לא תתיבתא. לשא ולמן עם
 50 שאר החכמים: למשקל וספוריה. לשא ולמן ד' ו'
 51 רב לו. וזאת לו גזרונו למורה רביא. וכתבתי ד' ו'
 52 לשון מלחמה הוא מלחמה של תורה אלא

53 **ההלכתא**. לא היה זוכה לומר דבר המגבל: מאן מפרשים תפארה. לרביש נראה שאינו ובוש ויבלם כדבר. ולא להישור אחיה. שלא ידע שאר איתו נחשודן פארתיה. ששע מפני כותבין
 54 שובר. ופולגאן דרבי ויודעה ורבי יוסי היא כבבא בתרא (ף' ע"ט) דקאמר רבי ויודעה אין כותבין שובר אלא יקריע את השער. דאם בן צריך זה לשומר שוברו מן העבריים. הני מפרשתי
 55 שער בפתיה בפקים שאין כותבין בפתיה. אלא סומכין על הנאי בית דין שתקנו למחלה מתמידי ולא לקמיה מנה ובשמן גשה מוציאה חסו ונכוח ביה. וכשתלאמנה מביאה על מיתה
 56 ונכוחה. והקם פרוך דלא אפשר מודי רבי ויודעה שכותבין שובר. דטוב לו שיהא קודם כדק ראהה שפיע כדי שלא תמור ותביא עדי מיתה אחרים בבית דין אחר ותחבנה.
 57 **הרם**

58
 59

1 **התם ניקמא**, ולשבת הניח בקמקרת שאימני עידי ב' הגדול, ולשבת הניח בקמקרת
2 הדיקה, חזקה בקשר וחזקה בחל כדאמר בימאן פרק שני דף סז: וכתחילין לה. מקבל הר
3 הבית לאחר שאימני עליה. כפי ל' ילקוה. ותראנן מן המים ותודה כשראהו בצרתה. פסייען
4 **הא את העדים**, שמעדיעם ערות נפשות, והשבודקין אותן ידיו פסייעין אותן מפניה לפני
5 ומלשכה ללשכה. לפני ה'. ויהוה התחם שבו לדרך
6 בניהו ורציאה לכל באי עמדה אקורבניהו. 1
7 כשקורבניהו את קרבן קורבנים לטורחם באבילה
8 קורבניהו, ומקדה על האדם שיצמדו וישמרו על
9 קרבנו, ונפקא לו בספר מושעו להקריב לו
10 במעודה ומקריב לה, ומי שכולל לבגס בקמקרת בגסו,
11 ואלו שלא היה יכולות מפני שהיו מירדות בקרה
12 ועמדות בחלל שער נקמרו שלא נתקדשו. פ' 2
13 ויבות נמי. כשקמקריבין קרבניהו מן מחסיר
14 כפרה ואינו יכולין לבגס שלא יהא לבגס גם
15 בקרבניהו. שקא האחת עומדת על בדיקה ואינה
16 מודה לומר נקמנה אני, והקריבה שהיו נקמנה
17 רואה את זו שאינה מודה וסובלת את בקשה
18 ולקבה מתוקנה. לקשה לעשות כמו זו ואינה מודה
19 לא מן השם הוא. ה' לא יודע השמע שאמרת
20 העקר תאמר בדביה איתיה. והשביע איתיה
21 הבקש. ר"ש יחיד טעמי לקראי בב"מ דהו יקא
22 אמר לא תחבל בלך אלקמה בעקה נאמר ובל
23 בעשיהו. עשיהו המקרא שאם אתה מושגת
24 ואתה חייב להחזיר לה ואתה נכנס שחירת לשלו
25 (ועבית להחזירו שישאיה עם רע בשבטותיה
26 מאי בעיניהו. בין רבי יהודה לרבי שמעון. 3
27 משום לבגס בה. בין ואי משום גזירת החכות
28 איכא בעיניהו. אשה שאנו רואים בה שהיא
29 רוחמת מאימת המים ואינה מודה. למד שלא
30 יתא לבגס בה. וכן ראינו שאין לבגס בה. 4
31 ולמאן דלא דרש טעמא דקרא אלא גזירת
32 החכות און משקין עמה איתיה ורחתה סי
33 משקין. עמה איתיה. נתי דאין לבגס בה.
34 האקמא עשה מצות חבילות בדקמנהו. 5
35 חבילות חבילות. שגראה כמו שהיו עליו
36 למשאו וממחה לרוב משא: בבת איה. 6
37 חבילות. וכן לגבי עקרים כבוד איתן וכוון
38 איתיה. ופרע. בכל מקום לשון גלוי הוא: נושא
39 מצוי. כדנתן מנלה את לבת סוטר את שעריה
40 מרובה בגליהו שסותר קליעתיה. תיש להרוויא.
41 שלא יתנו הדיאן את לבגס בה: תאיש מכסים
42 איתיה. כשנסלק פרק אהד. תתיבת בגד מלמדי
43 השאר כל גופו ערום: נכילת עיניה. אדרבה
44 ונקמה. כפי הנפש שראו משני צדדיה אהד
45 היינו מקמא דה' יהודה, שקא תמצא בב"ד וכוון
46 שהקורה תמצא ולא יבדקה המים ותתרו בה
47 ויהוה דרופים אחריה כל ימיה פרחי. כהנה. נקט
48 על שם ששם מצותין עמדה יתור משאר הנקט
49 ובי תיקא אתי לארתיי בארתיי. על יד
50 שראו את זו עקמה מתנה יתעם בנשים אחרות
51 נסרי. מסורת קדי מרבותיה ודגון אדרבנא לא
52 קשיא. בתמיא, דרבי רבי יהודה ורבי חיישי
53 לשוני דרבנן.

1 **התם ניקמא**, ולשבת הניח בקמקרת
2 הדיקה, חזקה בקשר וחזקה בחל כדאמר
3 הביא לאחר שאימני עליה. כפי ל' ילקוה.
4 **הא את העדים**, שמעדיעם ערות נפשות,
5 ומלשכה ללשכה. לפני ה'. ויהוה התחם שבו לדרך
6 בניהו ורציאה לכל באי עמדה אקורבניהו.
7 כשקורבניהו את קרבן קורבנים לטורחם באבילה
8 קורבניהו, ומקדה על האדם שיצמדו וישמרו על
9 קרבנו, ונפקא לו בספר מושעו להקריב לו
10 במעודה ומקריב לה, ומי שכולל לבגס בקמקרת בגסו,
11 ואלו שלא היה יכולות מפני שהיו מירדות בקרה
12 ועמדות בחלל שער נקמרו שלא נתקדשו. פ' 2
13 ויבות נמי. כשקמקריבין קרבניהו מן מחסיר
14 כפרה ואינו יכולין לבגס שלא יהא לבגס גם
15 בקרבניהו. שקא האחת עומדת על בדיקה ואינה
16 מודה לומר נקמנה אני, והקריבה שהיו נקמנה
17 רואה את זו שאינה מודה וסובלת את בקשה
18 ולקבה מתוקנה. לקשה לעשות כמו זו ואינה מודה
19 לא מן השם הוא. ה' לא יודע השמע שאמרת
20 העקר תאמר בדביה איתיה. והשביע איתיה
21 הבקש. ר"ש יחיד טעמי לקראי בב"מ דהו יקא
22 אמר לא תחבל בלך אלקמה בעקה נאמר ובל
23 בעשיהו. עשיהו המקרא שאם אתה מושגת
24 ואתה חייב להחזיר לה ואתה נכנס שחירת לשלו
25 (ועבית להחזירו שישאיה עם רע בשבטותיה
26 מאי בעיניהו. בין רבי יהודה לרבי שמעון. 3
27 משום לבגס בה. בין ואי משום גזירת החכות
28 איכא בעיניהו. אשה שאנו רואים בה שהיא
29 רוחמת מאימת המים ואינה מודה. למד שלא
30 יתא לבגס בה. וכן ראינו שאין לבגס בה.
31 ולמאן דלא דרש טעמא דקרא אלא גזירת
32 החכות און משקין עמה איתיה ורחתה סי
33 משקין. עמה איתיה. נתי דאין לבגס בה.
34 האקמא עשה מצות חבילות בדקמנהו. 5
35 חבילות חבילות. שגראה כמו שהיו עליו
36 למשאו וממחה לרוב משא: בבת איה. 6
37 חבילות. וכן לגבי עקרים כבוד איתן וכוון
38 איתיה. ופרע. בכל מקום לשון גלוי הוא: נושא
39 מצוי. כדנתן מנלה את לבת סוטר את שעריה
40 מרובה בגליהו שסותר קליעתיה. תיש להרוויא.
41 שלא יתנו הדיאן את לבגס בה: תאיש מכסים
42 איתיה. כשנסלק פרק אהד. תתיבת בגד מלמדי
43 השאר כל גופו ערום: נכילת עיניה. אדרבה
44 ונקמה. כפי הנפש שראו משני צדדיה אהד
45 היינו מקמא דה' יהודה, שקא תמצא בב"ד וכוון
46 שהקורה תמצא ולא יבדקה המים ותתרו בה
47 ויהוה דרופים אחריה כל ימיה פרחי. כהנה. נקט
48 על שם ששם מצותין עמדה יתור משאר הנקט
49 ובי תיקא אתי לארתיי בארתיי. על יד
50 שראו את זו עקמה מתנה יתעם בנשים אחרות
51 נסרי. מסורת קדי מרבותיה ודגון אדרבנא לא
52 קשיא. בתמיא, דרבי רבי יהודה ורבי חיישי
53 לשוני דרבנן.

1 **ויתגרו** בה פרוד כחונה. תימה כיון דלא חובה לאנשים לראותה יתלו סדין של בוץ בינה לבין האנשים ויסותר שערך כדאמר קרא ואי משום כון תמשקה אותה יהפך מצוי לרבי אצד
2 והיה נתן בספרי בהדיא ופרע את ראש האשה סדין של בוץ פורש בינו לבין הנפש כיון פונה לאחוריה ופורעה כדי לקיים בה מצות פריעה ולרבי יודנה נתי געשה כך ר"ל לר'
3 יהודה אם לא היה סדין לבין האנשים לא היה ניוול כל כפני פורש כמו באנשים שאין אשה מפני הברותיה ולא יסור. **גמריא** אית יבר הרע שלט אלא במה שעניע
4 רואתו. מקמי פורסין אין ריעה לרבי (וגניג) דאמר עריות בין שלא בפני נפש שער יתור ולא פריע מידי דהתם ד"פ מאתר שראה הרעה פעם אחת עובר מחרוד אחריה לעולם אפי'
5 שלא בפניה אבל ממתם שראה הניסקל ערומה אינו מחרוד אורח אחרת.

1 ואחר כך מביא חבל המצרי. בירדלשוט מפרש חבל המצרי וכפיפה המצרית באין משירי
2 הלשכה בזומנת העיר ומגדילה ולא ידענא אי סודר שנתקנ בו וסיף שנתרבו בו
3 דארמנרן פרק נגמר הדין (סמלון ק"ה). בדאן משל צבור אי פירוש נמי משירי והלשכה כי
4 הובא:
5 **תנינא** ואחר כך מביא חבל המצרי. ולא ידענא
6 מאי פישט מדבא טפי ממה דקדמי יהא
7 תגרה לו בצלצול דמשמע הדלכל מצרי בעינן
8 ממש ועל כרחך בחתולה למצוה בעינן אבל אכל
9 דוקא לעבד דרובא כותב חבל המצרי אי שום
10 קשיה בתורה ולמה היה לו לעבד מידה המוקדק
11 בפרוש רש"י לא קשיא מיד דיעק אבואו
12 כגעניא ליה אי משום מדה במידה דוקא חבלו
13 משום שנתתיב בגדיש הוואיל ותרך לקשר לצלול
14 לקשרו חבל כדי לפרע מנענה מידה הובא לדיבא
15 חבל המצרי אויבא מצלול לא מהדרנא יותר
16 צלול מרה חבל:
17 **מיום** שחרב ברמק וכו'. והיה דבזמן הבית
18 התרו דין ודן מיתות מש שנתייבין בוח בלל
19 עדים המצריים שלא והו ויקרין דלונן בסתהרין
20 כדארמא פרי אחר דני ממונת וף לא משה אבואו
21 שמעון בן שטח שהיה מומן בבית הדניא אמר רבי
22 שמעון בן שטח אהא בנתמיה אמ לא ראייתו כו'
23 עד שחשבו כו' ונתן מוקשין והאי בן נחש הוא
24 והתני רבי יוחאי וכו' אלא האי דנקט מיום שחרב
25 בית המוקש מלמא דספיקא נקט ושבולו ארביב
26 מיתות לגמרי. **מי** שנתייב סקילה. מקשי מפרך
27 השובר את הפועלים וכו' דף כ"ג: דרבי אלעזר
28 רביעי שמעון דהוה תפיס גבני יומא חד פגע בההוא
29 כובס אמר ליה תפסותו ותפסו לו (קופתו) וקפוחו
30 וקא כבי אמר לו רבי אל ידע ער שחוא וכו' בעול
31 נערה מאורסה ביוה"כ וזה שנתלה נתקן ואמאי
32 לא פרך האי רב הכי הוא רב סקילה הוא אבל
33 לפרשיי לא קשיא מיד דפריש התיס משום הדי
34 נתלה משום רב סקילה נתלין וכן נהלי רבא
35 דוקא נקט נופל מן הגג או היה ודרסתו אלא מעין
36 מיתה שנתתיב בה ביער שפירשיס דבני בעל
37 החילה הדיוא ליה דרובא דרמיתוהו דהיי בתנן
38 אבל סקילה ליה מרא אמר בפיק אלון ון הגולץ
39 (מסג' א) דרש ריש לקיש ואלהים אנה לידו וז'
40 שחרב במידי יושב תחת הסולם וזה שחרב כשגג
41 עולה ונפל והורגו את האו רב סקילה הוא
42 והתיץ איג' דלאו רב סקילה מידה מדה במדה
43 היא דורק על הבור ודן ירדה ויהי כורכתיב
44 (ממלא) וכן עולי רמות ואלו מתים דרך ירידה
45 ואם הרגו בסיוף הקדוק ביה נפרע מהם כענין
46 אחר:

1 **הקא טעמא פאי.** אמרי נקנון בשמנה לבישה ואפלו היא שותרה, משום ונקסרו כדי הקשימי
2 שלא יביאו עצמן ליד חשד ותהינה צנועות. תתם. שהיא שכלול אין לך יסור גדול מהן
3 לאחרות. תתי. מיתה וכושה. פרי כמר פיונא עירוי ליה. חשוב על האדם ושניו לו טפי
4 מצמצא דגפיה. הלכך מיתה יפה היא לו ללסקל לבשו ואיפ' שצטרו נמשך שאינו ממזר
5 לטמות. ולא לסקל פרום והתבזה. ורבי יהודה סבר
6 עצרא דבפאי עירוי. וזו היא מיתה יפה לו
7 לסקל ערום ואיפ' שנתבזה. ולא לסקל לבבושו
8 ותישר צורה פתייה אין לך פיון טפי. שהיא
9 נקמה עד לכה ראשה פירע ותמן עליה תכשית
10 ודב גנאי הוא לה. שדרך בני אדם להתלווצן
11 באדם ערום ומעלין בגדיליו ואמרי שליח ערילי
12 וקסיס מסאני. שליח - משפט. כדמתרוממן
13 ופשת שולת. ערילי - ערום. שיש דאמרי. מי
14 לקמן. מפרה שאדם מודד בה מודדין לו. היא
15 קהיה לו. תגרה את עצמה בצלצול אהא
16 התלואות בפניו. צלצול בגדילי בלעז: גיתותיה.
17 דעקר הבאות אינו אלא כדי שלא ישמטה
18 תרומתה. לרישא דקמתו ליה הרוצה אנשיס
19 תרומתה. פרש אותה. מתני דרך החתיל געביה
20 תחילה בדרך השמש בדרך נהנה תחלה. סברוב
21 כשר. לפיכך תלקח דרך החתיל לקבל אותה.
22 דרביי בתת ה' את ירבה נפולת ואת סתק צבא
23 (ומתק' א"ג) ואל' דרית. עצמה כפולה. שפסק
24 ארבע מיתות ביה דית כפדה לא כשיל. שמודרין
25 לדם ולטורי בערה מפרה שנתתייבין בה
26 ומתים בדרגתה אותה מיתה דאמר רבי יוסף.
27 התקרא קאמר דאמר רבי יוסף נמי בעלמא וכן
28 תני כו' דין ארבע מיתות. דין שמיים שהיא
29 ודומתה. גזרל פון תג דומיא דסקילה. ותגן
30 (ומתקין דה' סג) בית הסקילה יהיה גבה שתי סומות
31 אחר נמי מעדים אב דתחפו בו. היה דורסתו. ארי
32 דורסו בצפוניו ומפילו לארץ. וגם זה דומה
33 לסקלה. וקח פשישו. והקאס שורפו: נקסר
34 לפלגלו. ומתח מלכות מתרין את ראשו בסוף
35 ודבר נמי סוף הוא כדארמנן בסנהדרין וף כגו:
36 סריכני. כמנול'ט. והוא חיל בגרנות. כסאפאי.
37 בתוך אותה סוף עצמה כפאה כפאה שלמה
38 לאבדון תרומתו. ואין לו אלא סאה. געבה
39 גדולה. תרומה חצי סאה. כתי קב. דתיני ג'
40 קפין תמן ועובלא. משקלות קטנים ון ושערן
41 כבאב בתרא כמחוכב את הספיקה את לו. ומנן
42 שקל פרוק ופרוהו וכו'. ואיפ' שלא נפרש
43 מלא פנים ראשונה ושניה לא ותר לו עליהם.
44 מקנא ומצטרפן לו אותן לחשובו לראות לו:
45 פרוק לו. כגורה כפול. צעיה.
46 פניה

1 **דרבנן אדרבנן נמי לא קשיא.** הקא טעמא מאי משום
2 **ונקסרו כל הנשים.** התיס אין לך יסור גדול מזה,
3 **וכי תיקא לעבד בה תרתי,** אמר רב נתנן אמר רבה
4 **בר אבהו,** אמר קרא **ואהבת לרעך כמוך'** ברור לו
5 **מיתה יפה.** ליקא דרב נתנן תנאי הוא, לא דכולי
6 **עלמא** אית להו דרב נתנן, והבא כהא קמפילני, **מר**
7 **סבר פיוניה** עירוי ליה סופי מצמצא דגפיה, **ומר**
8 **סבר,** עצרא דגופיה עירוי ליה סופי כמפיוניה: **היתה**
9 **מבושה לבנים וכו'.** תנא אמ הוי שחרזים נאים לה,
10 **כמסין אותה** גדיים מכוועילי. **היו עליה פלי וזה**
11 **כו':** **שיטא,** השתא נוזלי מעוילי לה. הני מביעאי.
12 **מהו דתימא,** בהני אית לה פיון טפי. כדארמרי אינשי,
13 **שליח ערילי וקסיס מסאני,** קא משמע לן: **ואחר כך**
14 **מביא חבל וכו'.** פנא מוניה רבי אבא מרב הונאי, **חבל**
15 **המצרי** מהו שעניב בסומה, משום שלא ישמטו בגדיה
16 מעליה הוא ובצלצול קטן נמי סג, או ילימא משום
17 **דאמר מר** היא תגרה לו בצלצול לפיכך פהו מביא
18 **חבל המצרי** וקושר לה למעלה מדריה. מעבב. אמר
19 **ליה,** תניתיה ואחר כך מביא חבל המצרי וקושרו לה
20 **למעלה מדריה** כדי שלא ישמטו בגדיה מעליה: **וכל**
21 **הרוצה לראות בה רואה וכו'.** הא גופא קשיא, אמרת
22 **כל הרוצה לראות בה רואה,** אלא לא שפא גברי
23 **ולא שפא נשי,** והדר תני כל הנשים מותרות לראותה,
24 **נשים אין,** אנשים לא. אמר אבי, תרומה אנשים. אמר
25 **ליה רבא,** והא כל הרוצה לראות בה רואה קתני,
26 **אלא אמר רבא,** כל הרוצה לראות בה רואה, לא שפא
27 **גברי ולא שפא נשי,** ונשים חייבות לראותה שנאמר
28 **ונקסרו כל הנשים ולא תעשינה מומתכנהו:** **משנה**
29 **במדה שאדם מודד בה מודדין לו,** היא קשמה את
30 **עצמה לעבירה,** המקום נוזלה. היא גלתה את עצמה
31 **לעבירה,** המקום גלה עליה. פיךך התחילה בעבירה
32 **תחילה,** ואחר כך תבטן, לפיכך תלקח תחילה
33 **ואחר כך תבטן** ושאר כל תנאי לא פליט: **גמרא**

1 **אמר רבי יוסף,** אף על גב דמדה במדיה,
2 **ששנתה כסדרה,** ארבע מיתות לא פטול. והא פטול
3 **דורסתו.** מי שנתייב שריפה, או נופל ברקיקה או נחש
4 **שנתתיב ניקה,** או טובע בנהר או מת כפרוניפי. תנאי היה רבי אומר, מנן שבמדה שאדם מודד בה מודדין לו, שנאמר 'בסאסאה
5 **בשלתה תריבנה,** אין לי אלא סאה, מנן לרבות תרקב ויחצי תרקב, קב ויחצי קב, רובע ויחצי רובע, תמן ועובלא מנן, תלמוד לומר
6 **מי כל סאון סאון ברעשי.** ומנן שקל פרוטה ופרוטה מנוספת לחשבון גדול, תלמוד לומר אחת לאחת למנא חשבון. וכן מעינו
7 **בסומה שבמדה שמודדה בה מודו לה,** היא מקודה על פתח ביתה לראות לו, לפיכך פהו מעמידה על שער נקוה ופראה קלוניה
8 **לכל.** היא פרוה לו סודרין נאין על ראשה, לפיכך פהו נוטל כפה מעל ראשה ומניחו תחת רגליה. היא קשמה לו בגיה, לפיכך
9 **מנימן**
10 **במדה**
11 **במדה**
12 **במדה**
13 **במדה**
14 **במדה**
15 **במדה**
16 **במדה**
17 **במדה**
18 **במדה**
19 **במדה**
20 **במדה**
21 **במדה**
22 **במדה**
23 **במדה**
24 **במדה**
25 **במדה**
26 **במדה**
27 **במדה**
28 **במדה**
29 **במדה**
30 **במדה**
31 **במדה**
32 **במדה**
33 **במדה**
34 **במדה**
35 **במדה**
36 **במדה**
37 **במדה**
38 **במדה**
39 **במדה**
40 **במדה**
41 **במדה**
42 **במדה**
43 **במדה**
44 **במדה**
45 **במדה**
46 **במדה**

פניה מוריקות. הכי הני לקמן. אינה מספקת לשחות על שפניה מוריקות ועיניה בולטות. הראתה לו באצבעותיה. ומנה לו לבא אלהה. שאכל בהמה. שעוריה במקנה של חרש. פוחתה ומנהה שבכוסות: שם בה פנים. פניו לפרע ממנה. ושמיני אני את פני עיניה. ונתתי (את) עני פניו בלון לישון פונה אני מקבל עסקי וסעתי בקני: הכפסה שנייה במשאו.

מניניו גר המצרי וכו'. מקשים מפרק תפלת החרש (נכות ק"ח). דאמר בו ביום עמד יחרדה גר עמוני לפניהם בבית דקדוקש ואמר למה מה את לבא בקהל אמר לו ר'ג אסור אתה א"ל ר'י יחושע מותר אתה א"ל ר'ג וחלא כתיב לא יבא עמוני ומואבי אמר לו ר'י וכו' עומן ומואב במקומם עון וישבן הולא כבר עלה סטרייב אלו אשר וכלכל את כל העולם וכו' אלא מפלו מניניו היה

מורר לבא בקהל ועד שטיקנין אחריה התגלת השחר דאמר פיק זמגלה (ק"ח) דל לבני עמון מואב דיתבי אדוכתייו כמורא אחרדיא שנאמר שאנן מואב מעעיריו וגו' מידו דבא בשמעתיך לא קשיא מידו כמו שפרשי' דמנינו היה טועה וסבור שלא נתבלבלו אחריו שיפא תוספתא דפי תרוא דקדושיך רבי וכו' עקיבא מנימיני טעיה הלכה כבר עלה סטרייב וכלכל את האומות לא מריים במקומם ולא עמונים ומואבים במקומם אלא עמון נשא במערת ומצרי נשא בעמנות ואחד מן אלו מותר בכל משפחות האומה ואחד מכל משפחות האומה נשא את אלו וכה הכי פירושי' עד כאן לפי אלא אם נתבלבלו אי לאו אבל כולי עלמא מודא דישן בעלעל אהיה זמגלה חקשה ופרי' דסטרייב אעיפ שבלכל את כל העולם כולו אריץ מריים לא בלבל כרתיבי (מלכ' טו ז') בפירעה ברוח ולא עידיף טע' מלך מצרים לצאת מארצו כי לקח מלך בכל מנחל מצרים עד רהו פרת אלמנא סטרייב לא בלכל (מצרים) והכי גונא סודר עלם שמי' עושל מלך בבל על אריץ מצרים עד לא זקפה ראש אבל עמון (מוואב) בלבל דכל הנהו לא אשכחן בדיאי שלבנן כרתיבי (שמי' טו) מכל אלה הארצות וגו' ובמצרים אשכחן בדיאי שלא בלבלן אלא שמיין כדאמרי' בר פלוג' שלם שדלך' לתרדקא מלך ברוח ועל אותה טעה אמר תוספתא אמר לו רבי עקיבא מנימיני טעיה וכו' ונבואא שלנו לאש חטוביך לפי אלא היה כיושב גמור אלא כשיטתו שבנא וסיעתו וגם מואב שקף כדאמרינו' בסדר עלם שלם שמי' ונקלה כבוד מואב (שמי' ט"ז) שסטרייב שכן אבל כיושב וכלכלו לא היה ממוואב אשכחן בדיאי דלא לכלכל כרתיבי שן מואב מעעיריו וכו' אמר רבייה לא קשיא קרא הוא שאנן מכלל ולא בלכל ובמגלה וטכנין זיל וכו' אמר דיתבי אדוכתייה ול'ג עמון דעמון לא יתבי אדוכתייו ובכרבותו (ק"ח) אומנינו וכו' עמון מואב וכו' וישבן לו ר'ג מואב אחרובן בנבוכדנצר לא חשיבן וכו' וישבן הולא כבר עלה סטרייב הנה מניח דלת הארץ במקומם אבל סטרייב היה מעיב לרארץ ומכלכלן דבחי אומינין פ"י בתרא (תקנן ט"ז) בני חל הויא חל שלא בלכלה סטרייב ולא דחרייבה בנבוכדנצר ואפי' המות אין לו רשות לנבור שם בכ"מ' ונחל ללכל בסטרייב אחרובן בנבוכדנצר ולפום רותא אמר טעיה בדיא מואב אליאת כרפרישייתו וכו' מיד ע"כ פירושו וקשה לפירושו מן תוספתא דקתני לא מריים במקומם עד וישבן ויש עלם לטעם כמו מן לפירושו הא דקתני לא מריים במקומם ואי לא מואבים בתוספתא ועמון במגלה לא קשיא מדי: לא הביחי לאומה ושנית. היה דאוחה דהו מצוי למיפרק את דרבה הוא דמענימן

פניה מוריקות. הכי הני לקמן. אינה מספקת לשחות על שפניה מוריקות ועיניה בולטות. הראתה לו באצבעותיה. ומנה לו לבא אלהה. שאכל בהמה. שעוריה במקנה של חרש. פוחתה ומנהה שבכוסות: שם בה פנים. פניו לפרע ממנה. ושמיני אני את פני עיניה. ונתתי (את) עני פניו בלון לישון פונה אני מקבל עסקי וסעתי בקני: הכפסה שנייה במשאו. במשאו (במשאו) המוסקה דבר הישנו במקום, שנאמר בחזק כמו שזאק (ויח' ט) שעשהו מעשיך בחוקה: כי כל און, שאב לנבוכדנצר שאב עברות קטנות נפרעת הימנו לפה לי. מאחת לאחת. לבקרה. ולקדונו שבקדה שמודר מודדיו לו. הפרעון מעין התסאה. שיהיה. אבדה מן העולם: כי כוסות. בחילמו של שר המשקים כיפי פריעה נבה. לבא בנבוכדנצר מלך בבל לתבות את אריץ מצרים: עם הביתיה. לימות המשיח. לקנא לא נטרדה מנבה ראשונה: וכו' תיפא קרא. אודי. הראשונים כלו בלון ואלו מאמות אחרות היו שנתקשו בארץ מצרים מצרי ראשון. הוא עצמו נתייב: אשיא לבני מצרייה שניה. בת מצרייה ויורה נגר מצרי שהתא היה שניה לגירות כדי שיקח בן בני שליש יראוי לשא בת ישראל. רבתי (תק"ט ט) כינים אצב וילדו להם דור שליש יבא להם בקהל ה'. שאם הייתי מביא לבני מצרייה ראשונה היה בן בני עני מצר אצב. דאמר ביבנות (ק"ח) המצרים (ק"ח ט) וכיני אשר וילדו להם הלק אשר ספוקו. אלמא עדין מצרים הם. דאלו שאר אמות מותרין לבא בקהל מה. מנימיני לית ליה הא דאמר בבבב' (ק"ח ט) שהקמנינים והמצרים מותרין לבא בקהל שברך עלה סטרייב וכלכל את כל האמות. והכי עמון קתני בתר דקרי מליתא בתוספתא דקדושיך. אמר לו ר'ע מנימיני טעיה שברך עלה סטרייב וכלכל בו: אהא. אי המפקרא הנה חצי בליים. מבחתי בליות-במלואת ספקו. כל רצונו: יצר לו. תבואנו אצב אלא נזה תהלה. עד עסקי נזה בתיים שקבני ההלכות: שלא שלטו שזאניהם במעשה ירייהם. לזכות נתיים מהם: דוד הכתיב סבעו בארץ עערייה. לעיל מניה כתיב חשב ה' להשיחית חומת בת ציון. ועלה כתיב טבעו בארץ. ומערת שיה איר דוד בתיב כרתיבי כספר ששמואל (ו' ט) וכשנא צרים בימי דקדושו טבעו השעירים. וזלחות השעירים שהיו על שחיתא או על וקסר וזלחות. כדי שלא ישיאסו אויבים. ונצטע לא נשאו אתם: מה שבקשה לא נתן לה. שאסורה לבעול. ובה שיקרה נבולו הקנה. אם שותה מים מהם. ואם הדרתה באסרה לבעלה והספידה בהבמה.

לה, ואתם בני יעקב לא כליתם. היינו דכתיב' חצי אכלה בס' חצי בלון והו אין בלון אמר רבי המנינא, אין הקדוש ברוך הוא נפרע מן האדם עד שהתמלא סאתו, שצאמר' במלואות ספקו יצר לו וגו'. דרש רבי חיינא בר פפא, באו דכתיב' ויגנו ערקים בה' לישרים נאזה תהלה' אלא הקרו נאזה תהלה אלא נזה תהלה, זה משה דודו שלא שלטו שזאניהם במעשיהם, דוד דכתיב' סבעו בארץ שערייה'. משה, דאמר מר, משנבנה מקדש ראשון נגנו אהל מועד קרשו קרסו וברויהו ועמנדו ואנדו. היבא, אמר רב חסדא אמר אבימי, תחת מחילות של חיכל. תנו רבנן, סומה נתנה עיניה כמו שאינו ראוי לה. מה שביקשה לא ניתן לה ובה שבידה נמלחה ממנה, שקל הנותן עיניו כמה שאינו שלו. מה שמבקש אין ונתנו לו ובה שבידו נטלו' הימנו. וכן

ותימה נמי היה מצי לתרץ ולא הוי מצי לתרץ למלך של אומה מוקדמר ואתם בני יעקב דזמטעמ אכל בני יעקב קאמר ובאומה שלימה מיירי:

1 וכן מצינו בנחש הקדמוני שנתן עיניו במה שאינו ראוי לו, מה שביקש לא נתנו לו ומה
 2 שבידו נמלחו מוננו, אמר הקדוש ברוך הוא אני אמרתי יהא מלך על כל בהמה ויהיה,
 3 ועכשיו ארוך הוא מכל הבהמה ומכל חית השרה. אני אמרתי יהלך בקומה וקופה, עכשיו
 4 על גחונו ילך. אני אמרתי יהא מאכלו ומאכל אדם, עכשיו עפר יאכל. הוא אמר אהרוג את
 5 אדם ואשא את חיה, עכשיו איכה אשת ביער ובין האשה ובין ורעך ובין ורעהי. וכן מצינו
 6 בזמן וקדח ובלעם ודואג ואחורופל וגחזי ואבשלום ואדוניו ועוהיו והמן שנתנו עיניהם
 7 במה שאינו ראוי להם, מה שביקשו לא ניתן להם, ומה שבידם נמלחו מהם: בירך התחילה
 8 עברה וכו': מנא הני מילי, אולימא משום דכתיב 'בתת ה' את יריכך נפתל ואת בניגך
 9 צה' והכתיב 'וצאתה כמנה ונפתלי ירכה'. אמר אפי', אמר אפי', לויש ליש תחילה וך ותרד כמן
 10 ליש, ומאי פי בדיק, פי אורחיהו בדיק, כמן ברישא ותרד וך. בקללה נמי כתיב 'וצבת
 11 כמן ולפל ירד', והוא דמועד לה בן דבמן ברישא ותרד וך, שלא לחוציא לעו על מים
 12 המרים: מ'שנה. שמשון הלך אחר עיניו לפיכך נקרו פלשתים את עיניו, שנאמר 'ויאחזוהו
 13 פלשתים ונקרו את עיניו. אבשלום נתנאה בשערו לפיכך תלה בשערו, ולפי שבא על
 14 עשר פלגשי אביו לפיכך נתנו בו עשר לונביות, שנאמר 'ויסבו עשרה אנשים נשא' כלי
 15 יואב'. ולפי שנגב שלש גבבות, לב אביו ולב בית דין ולב ישראל (שנאמר 'וינגב אבשלום
 16 את לב אנשי ישראל') לפיכך נתקע בו שלשה שבטים, שנאמר 'ויקח שלשה שבטים ככפו
 17 ויתקעם בלב אבשלום. וכן לענין המוכה, כרים המתניה למשה שעה אחת, שנאמר 'ותתב
 18 אחתו מרחק', לפיכך נתקעבו לה ישראל ו' ימים כבודך, שנאמר 'יהעם לא נטע עד האסף
 19 מרים'. יוסף וכה לקבור את אביו ואין באחיו גדול ממונו, שנאמר 'ועל יוסף לקבר את
 20 אביו ועלו עמו גם רכב גם פרשים'. פי מן גדול מיוסף שלא נתקע בו אצט משה.
 21 משה וכה פעמיות שלא ואין בישראל גדול ממונו, שנאמר 'ויקח משה את עצמות יוסף
 22 עמו'. פי גדול ממושה שלא נתקע בו אלא מקום, שנאמר 'ויקבר אתו בניא'. לא על
 23 משה בלבד אמרו אלא על כל הצדיקים, שנאמר 'יהלך לפניך צדיק כבוד ה' יאסף':
 24 נמרא. תנו רבנן, שמשון בעינו מרד, שנאמר 'יאמר שמשון אל אביו אותה קח לי כי
 25 היא שררה בעיני' לפיכך נקרו פלשתים את עיניו, שנאמר 'ויאחזוהו פלשתים ונקרו את
 26 עיניו. איני והכתיב 'ואביו ואמו לא ידעו פי מה' הוא'. פי אול, מיהא פת' שרותיה אול.
 27 תניא רבי אומר, תחילת קלקילו בענה, לפיכך לקח בענה. תחילת קלקילו בענה, דכתיב
 28 'ויקח שמשון ענתה וירא שם אשה וזנה וגו', לפיכך לקח בענה, דכתיב 'ויורדו אותו ענתה'.
 29 והכתיב 'יבדד שמשון ממנה', תחלת קלקילו מיהא בענה היה. ויהי אחריו כן ויהא אשה
 30 כנחל שורק ושמה דלילה, תניא רבי אומר, אולימא (לא) נקרא שמה דלילה, ראיה היהת
 31 שנתקרא דלילה, וידללה את כחו, וידללה את לבו, וידללה את מעשיו. וידללה את כחו,
 32 דכתיב 'יסר כחו מעליו'. וידללה את לבו, דכתיב 'ויראו דלילה פי הנדל לה את כל לבו'.
 33 וידללה את מעשיו, ואימתלק שכניה מיהו, דכתיב 'ויהא לא ידע פי ה' ס מעליו'. ויתרא
 34 דלילה פי הנדל לה את כל לבו מנא ידעה, אמר רבי חנון אמר רבי, יעירן דברי אמת.
 35 אפי אמר, ידעה בו פאותו צדיק דלא מפיך שם שמים לבטלה, כיון דאמר 'ויד אליהם
 36 אני' אמרה השתא ודאי קושטא קאמר. ויהי פי הציקה לו כדכריה כל תימים ותאלצהו
 37 כואי ותאלצהו, אמר רבי יצחק דבי רבי אמי, בשעת גמר ביאה נשמטה מתחתיו. ועתה
 38 השמירי נא ואל תשתי ון וישר ואל תאכלי כל כמא' מאי 'כל כמא', ורו עד השתא דברים
 39 כמאמים קאכלה, אמר רבי יצחק דבי רבי אמי, דברים האסורים בגויר. ויבקע אליהם את
 40 הפכתש אשר בלח', אמר רבי יצחק דבי רבי אמי, הוא אייה דלרבי כמא. לפיכך נתלו
 41 תיו דבר כמא. ויתח ל רוח ה' וגו' אמר רבי חמא ברבי חנינא, תלהה נבאותו של יעקב
 42 אבינו, דכתיב 'יהי דן נחש עלי דרד'. לפעמו כמנהג דן אמר רבי יצחק דבי רבי אמי,
 43 מלמד שרותה שכניה ממשקשת לפינו כוונ, כתיב הלא לפעמו כמנהג דן, והכתיב 'הם
 44 פעמן ורמו'. כיון צדעה ובין אשתאולי אמר רבי אמי, צדעה ואשתאול שני הרים גדולים
 45 היו ועקרן שמשון ונתחן זה בזה. והוא יתל והישע את ישראל אמר רבי חמא ברבי חנינא,
 חורל

1 נחש הקדמוני. נתן עיניו בחיה ובא עליה, והיו דכתיב (מלכות ט) הנחש השיאני, לשון שמשון בנשואו הוא: נפלו חיינו. קומה וקופה יהא יתך. מה שביקש עשאו ערום מכל: אני אמרתי
 2 יהלך בקומה וקופה. מקלחתו אמה לעה, וכן כל אלה אמה לעה מקלחתך כן. נתן עיניו בתאומה יתרה שנולדה עם הבל, ששתי תאומות נולדו עמו, והיו דכתיב (מלכות ז) את אחד
 3 את הבל, שני אחים שני ברויים: קחי. על התקנה ובלעו פלגים. דכתיב שאלה את ישראל, והרג במדון: יהלך לטול שכר עשרים וראבעה אלף שפילו משראל בעצתה
 4 דואג. אביר הירועים וגדלו שבמלמדיים ודל. ותקנא בודד שפילא דבן דבין תאר ומקרא פנים בהלכה דכתיב (שמות ט) ודך ראינו כי ליש בית הלחמי וגו, ואמר באשן
 5 ודל (כ) דל הפסוק תהו דואג אביר בלחמי
 6 הרע ואחורופל. נתן עיניו במלוקה כדאמר
 7 בחלק (הו קט) ראה שי יוצא ממארתו ויכסב ו
 8 שעתה למלוק. ומה שקבדו וקבלו היטב לא חזט
 9 ימיהם. נהוי. כממונו על נעמן והצטרע: ואינתי.
 10 באינשו והרג: ועוהיו. ככרתה והצטרע ורחה
 11 על מצוה והיט סו: פי ליש בו, וקללה היא
 12 תחלת הפתורענות: מוהו פי בדיק מאי כי
 13 וכוהיהו דיקי. שבמעיים נכנסו תחלה
 14 והמקללות אנתן וארבי נספול לך. שלא
 15 לחוציא לעו. שיאמרו לא עשו בדיק האלה וכן
 16 פרענות לו. פי דן מתינ שמשון ילך אחר
 17 עיניו כדחילף לקנען. על שער פלגשי אבי.
 18 דכתיב (ספר שמואל ט) ויחבו עשר נשים
 19 פלגשלו לשמור הבית: וצוהיתו לב
 20 אביו ולב ב"ד. דכתיב (ס) אלהך נא ואשלמה
 21 את נדרי וגו', וכתיב את אבשלום אלהך כמסוה
 22 איש קראים והולכים להקם, ואמרין כמסוה
 23 וירושלמי קראים מודו שעל יד ממות דוד
 24 שבו עמו, אמר לו כתוב לי שילבו עמו אנתן
 25 שנים שאבדו וכתבו לו, והיה מראה וחמנו לו
 26 דוד ושנים והולכים אמרו לו, לא לשנים אמרים
 27 עד שבנס מאתים וקלן ראשי סתוראות, הרי
 28 לב אביו ולב ב"ד ולב אנשי ישראל דכתיב כרוב
 29 איש להשתחוה וגו', וכתיב מי ישימי שופט
 30 בארץ. והכתיב ויחבו אבאמרו את לב אנשי
 31 ישראל: ואן באחיו גדול ממונו. שהיה מלך הרי
 32 מדה שפרד שנקבר אביו בגדולים ובו מדה
 33 קדור לו שנקבר אביו בגדולים, פי לני. לעקן
 34 כבוד קבורה לקבר בגדולים גדול מיהו שלא
 35 נתקסו בו גדול משה שהוא גדול משראל ואן
 36 בשראה גדול ממונו. הרי שבמדה שמרד לקבור
 37 את יוסף ע"י גדול בה קדור לו, שאם נודל
 38 כבבודו קבור ממושה שלא נתקסו בו אלא
 39 הקפיה גמי בעיניו פ"ד. עיניו מרד בבורא:
 40 כי מ' הוא. שחשק באותה אשה כדי להתגרות
 41 בפלשתים: והכתיב 'יבדד שמשון התגות'. וירא
 42 שם אשה מנוגת פלשתים והיטב בעיניו שישוף,
 43 ומעשה של זו שבחמתך קודם למעשה של זו
 44 שבעת תחלת קלקילו מיהא בענה הנת. והשתא
 45 דמתנת לאו קלקיל הוא כלי האי, שלקחה לו
 46 לאשה ולא בא עליה כוונת: וידללה. עקרה,
 47 כמו אמרי לה שנולדה: מאן דעה. הלא כמא
 48 כובים אמר לה כל קודם לבי אצואתי שיקר: ויבין
 49 דבי אמת. מתקבלין ומישבין דבריהם על
 50 איתיהם. ראתה שיער גדול ולא היה שותה יין
 51 והכתיב והדברים האחרונים שאמר לה שקברך
 52 הזה היה כחו גדול אמת הו: והאלצהו. לשון
 53 רוח ומקנה: בשעת גמר ביאה. מרת האדם
 54 דכתיב דברים האסורים לגויר. השתא עבבים,
 55 כגון נהוי ששרה עבבים מיהו שדך כום טעם. ו
 56 דלא נקמא מכל אשר יעשה מנון דבין (פסוקי ו)
 57 כמתש. מקום קבועת שער. איה לרבי אבא.
 58 שלא תש אל כזה דיקי. שיש להו תנומה,
 59 שאלמלא הוא היה מה כביצת: ויה ה'. רוח
 60 נבואה ששרתה על יעקב פסקשת לגיני.
 61 ללוחו באשר חולף.

1 הוהל שבועותי של אבישתי. בטלה, לשון אל יחל דברו ומלך לו. לפי שהם עבדו על השבעה תחלה; כפח ברבו. כל ברכה שבמקרא לשון רבי הוא. דבר המורה ומצוי בו בעל פישין
2 בלע"ז. ועוד ברכה נמוקא. לא מביט עשר בשמנון שברבו באמת. להיות ורעו כחל שוטף. למה שנתנה נהרף; וקם אחת משיני עיני. שבר אחת מעיני תן לי בנקמה זו. ושבר
3 הארתך לעולם הבא: שהוור לאחוריו. כשצדן אותו איתו (מרדכי) לברוח אלא חזר עקלקלותו שער העיר. בושערו עזה משתעי קרא על כתפיו. כשישור כתפיו קמי דשתי הקרא
4 הקרא. לפני כל אדם מביאין מן שואה רגיל בו. לפני שותי מן מביאין יין. קמי רפוקא ורדיא דובלא. לפני עבד אדמה וחורף בגנות שרגיל לאכול רק מביאין טל מלא דק. ובלוי מן
5 ירק הוא; קארי וביצני. מין אחד הוא. שאלא

6 שאלו גדוליהו. כלומר אדם קטנים. כלומר כמה שואה
7 עסק הוא עסקה. פארה. ביחודו של עולם
8 במשפט דקד; שיש. לשון חוקה. כמו שותמי
9 כרכבו שמשותף ארבע רגליהו; מנין שיש של הקפדי.
10 משמע שכבר בשמו של הקפדי ממש; ענין
11 שמו. שאין שמש של ממש. אלא מן ומזל:
12 שפי. אשלישיש. כמו דשף מוזכרתי והיו דו
13 מבי: שפיה כפרלה מנין דוקא בו.
14 נשתנו מן התחתונים לתפארת וישר בהו. לא
15 מיידי רגיל אלא דבולן לקי. שאלו בצוארי.
16 ונבנה מלל הקם שכתבו ומשאלו א ויפל עליה.
17 מקום שהורגין ארבע רגליהו; מנין שיש צדקה
18 לא; ודקא מנין דנשתנה לשבת. וכן אקא
19 ברגליהו. אלא כן שמע מרוב: פדריא. שם קיל
20 דוא שאוחו ברגלים וקרא לו פדריא; נגנש
21 אקא. לחלות אנגריא. עבודת הפלה השמיני את
22 כל יודיהו. העיקר. ישאל את אבני הקמה שהיה
23 מלך וקרא בונה גובה יקרה כרך בלתי תת יוצא
24 וקא לאקא; וקתי. שכתוב בו יקרה לביתו וכו'
25 וקדיס דהי בתים וירד שמשון הפתחה. אקא
26 תמנת מירדו. והכיב עולה מפתח אקא עליה
27 דוא. ושמשון ויודיהו קרויהו בארץ ישראל וזה
28 שנתנה בה. שנטא מנחו פלשתים האסדות
29 לו; ויודיה נתעלה. שמשע נולדו פרץ ורח
30 שהעמידו מלכים ונבאים ישראל; דתיי פתא
31 ניסא. שנתנה מושבת באמנון שפע הרה. הקא
32 לה מראש הרה יודיה. הקא את מרגלי הרה
33 עלה בנו ורדתי וכו' באי וירש. עירוח חן
34 הוישבת שפעה הרדקים; צפנות לראותו. שהיה
35 רגילן לחתקבל של ולקחו. והנה הכיב עליהם
36 שנתנה עינים לרדקיהו. ודוקא ופתח הרה נתנה
37 לעצמה שאין עברה בדרך נידות אני. ואיתי
38 עבודת כוכבים. ורואה לה; פנויה אני. והנה
39 לכל אדם; ויחפה אני. והייתי קטנה והשיאני
40 אני ואחי ואין שואין לער ואנון כלום לאסור
41 עליו משום פלות. ואין זכות לאם לראחים
42 להשיא קטנה אלא אחר זוכה בה כדרכיה בה
43 בתי נחמי ליה אשה וקדיס כה. ולקח קטנה בלא
44 בתי של שם הקתה. שמשנת ששים לנאקב כה
45 שנתקח של שם. וקטב כבר קרה יותר מכל
46 ועשה. מהרה אני. מנדה ונעם בו. להרעות
47 עורבים ועבים. פדריק. ללון שם אורחים. ולשון
48 אשיל שותקוהו הוא. אבילה שתהו ליה. שהיה
49 מאבילן משוקן וארבי מלוח איתו; וישע אבלי
50 אפדני. פסקו הוא כדנציל על אחד ממלכים:
אלא

1 הוהל שבועותי של אבישתי, דכתיב ו'אם תשקרו לי
2 ולניני ולנכדתי'. ויגדל הנער ויברכוהו ה" במה ברכו,
3 אמר רב יהודה אמר רב, שברכו באמתו, אמתו בכני
4 אדם, ותרעו פנחל שותפו. ויקרא שמשון אל ה' ויאמר
5 ה' אלהים זכרני נא ויחנני נא אד הפעם הוה ואנקה
6 וקם אחת משתי עיני מפלשתים'. אמר רב, אמר
7 שמשון לפני הקדוש ברוך הוא, רבוננו של עולם וכו'
8 לי עשירים (השמים) שנה ששפפתי את ישראל ולא
9 אמרתי לאחד מהם העבר לי מקל מקומם למקום.
10 וילך שמשון וילכד שלש מאות שועלים' מאי שנא
11 שועלים, אמר רבי איוב בר נדרי אמר רבי חייה שנא
12 אבא, אמר שמשון, וכא מי שהוור לאחוריו ויפרע מכל
13 רב שמשון החסיד, בין בתפיו של שמשון, ששיע אמה היה, שנאמר וישכב שמשון עד הצי
14 תלילה, וקם בחצי הלילה, ויאוהו ברלותו שער העיר ובשתי המזוחות ויכעם עם הברית,
15 וישם על כתפיו, וימירי דאין דלתות עזה פחותות מששים אמה. ויהי טוהן כבית האסורים'
16 אמר רבי יוחנן, אין מתינה אלא לשון עבדיה, וכן הוא אומר תסחן לאחר אשתי, מלמד
17 שכל אחד ואחד הביא לו את אשתו לבית האסורים כדי שחתעבר הימנו. אמר רב פפא,
18 היינו דאמר אינשי, קמי דשתי חקרא, חקרא. קמי רפוקא, ורדיא דובלא. ואמר רבי יוחנן,
19 כל המנונה, אשתו מוננת עליו, שנאמר 'אם נפתח לבי על אשה ועל פתח רעו ארבת' וכתוב
20 'תסחן לאחר אשתי ועליה ירעונו ארצו', והיינו דאמר אינשי, איהו בי קארי ואימיתיה בי
21 בריצני. ואמר רבי יוחנן, שמשון דן את ישראל כאביהם בשבשמים, שנאמר דן ידיו עמו כאשר
22 וגו'. ואמר רבי יוחנן, שמשון על שמו של הקדוש ברוך הוא נקרא, שנאמר 'כי שמש וגו'
23 ה' אלהים וגו'. אלא מעתה, לא אמה. אלא, שמשון שמו של הקדוש ברוך הוא, מה הקדוש
24 ברוך הוא מנין על כל העולם כולו, אף שמשון מנין ברוך על ישראל. אמר רבי יוחנן,
25 כלעם חייב ברבול אחת הרה, שנאמר וילך שפי' שמשון חייב בשתי רגליו הרה, ושנאמר
26 שפיפן עלי ארצו'. כמו רבנו, חמשו נכראו מעין דגמא של מעלה, וכילן לכו ביה. שמשון
27 בכחו, שאלו בצוארו, אבשלום בשעריו, צדקה בעיניו, אסא ברגליו. שמשון בכחו, דכתיב
28 וישר כחו מעליו. שאלו בצוארו, דכתיב ויקח שאלו את החרב ויפל עליה'. אבשלום בשעריו,
29 דבעיניו למימר קמו. צדקה בעיניו, דכתיב ואת עיני צדקהו עור'. אסא ברגליו, דכתיב וק
30 לעת וקנתו חלה את רגליו, ואמר רב יהודה אמר רב, שאהותו פדריא. אמר ליה מר וזקרא
31 בריה דרב נתמן לרב נתמן, הכי דמי פדריא, אמר ליה פמחט כבשר החי. מנא ידע, איפא
32 דאמר, מיהש הנה חש ביה. ואיפא דאמר, מרביה שמע ליה, ואיפא דאמר, 'סוד ה' ליראי
33 ובריתו לחודיעם'. דרש רבא, מפני מה נענש אסא, מפני שעשה אנגריא בתלמודי חכמים,
34 שנאמר ותמלך אסא השמע את כל יהודה את נקי'. מאי אין נקי', אמר רב יהודה אמר
35 רב, אפילו חתן מדרודו וכלה מחופתה. פתיב וירד שמשון ממקנה, וכתוב ויהי המיד עליה
36 ממקנה', אמר רבי אלעזר, שנתנה בה, פתיב ביה ירדה. ויהיה שנתקלה בה, פתיב
37 ביה עליה. רבי שמואל בר נחמני אמר, שתי המנאות היו, קרא בירדה ותרד בעליה. רב

38 פפא אמר, קרא המנה תואי, דאיתי מחאי גיסא - וירדה, ודאיתי מחאי גיסא - עליה, גזון ורדוגאי, ובי בארי, ושוקא דגרש. וישב
39 בפתח עינים, אמר רבי אלכסנדר, מלמד שהלכה וישבה לה בפתחו של אברהם אבינו, מקום שכל עינים צופות לראותו. רבי חנין
40 אמר רבי, מקום הוא ששמו עינים, וכן הוא אומר 'תפוח העינים'. רבי שמואל בר נחמני אמר, שנתנה עינים לרבריה. בפתקתה,
41 אמר לה, שפא נכרית את, אמרה ליה נידות אני. שפא אשת איש את, אמרה ליה פנויה אני. שפא קיבל כף אבדו קודישין, אמרה
42 ליה 'ותומא אני. שפא במאה את, אמרה ליה מהורה אני. וישע אשל בבאר שבע' אמר ריש לקיש, מלמד ששעשה פרום ונעם בו כל
43 מיני מנדרים. רבי יהודה ורבי חמיה, חד אמר פרום וחד אמר פונדק, בשלמא למאן דאמר פרום, היינו דכתיב וישע, אלא למאן
44 דאמר פונדק, מאי וישע, דכתיב 'וישע אהלי אפדנו וגו'. ויקרא שם פנים ה' אל עולם, אמר ריש לקיש, אל תיקרא, ויקרא
אלא

מִסְכַּת פְּלָאִים

פֶּרֶק רֵאשִׁוֹן

הֲלָכָה א' מִתְנִי' הַחֲמִישִׁים וְהַזִּוְגִין – אֵינָם פְּלָאִים זֶה בְּזֵה. הַשְּׁעוּרִים וְשִׁבְלַת שׁוּעַל, הַכַּסְמִין וְהַשִּׁיפּוֹן, הַפּוֹל וְהַפְּסִיר, וְהַפְּרָקָדָן וְהַמַּפֵּת, וּפּוֹל הַלְכָן וְהַשְּׁעוּעִית – אֵינָם פְּלָאִים זֶה בְּזֵה.

גְּמָרָא בְּרִיב (וּיקרא י"ט, ט): **שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע פְּלָאִים.** הֵייתִי אוֹמֵר: אֶפִּילוּ שְׁנֵי מִינֵי חֲמִישִׁים, וְאֶפִּילוּ שְׁנֵי מִינֵי שְׁעוּרִים.

(ס) **בְּהִמְתָּד לֹא תִרְבִּיעַ פְּלָאִים.** הֵייתִי אוֹמֵר: אֶפִּילוּ שׁוֹר שְׁחוֹר עַל גְּבִי שׁוֹר לָבָן, אוֹ שׁוֹר לָבָן עַל גְּבִי שְׁחוֹר.

(ס) **וּבְגֵד פְּלָאִים שְׁעֻטָּנוּ לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ.** הֵייתִי אוֹמֵר: אֶפִּילוּ שְׁנֵי מִינֵי צִמָּר, וְאֶפִּילוּ שְׁנֵי מִינֵי פִשְׁתִּים!

פִּירֵשׁ בְּבִגְדִים (דְּבָרִים כ"ב, י"א): **לֹא תִלְבַּשׁ שְׁעֻטָּנוּ צִמָּר וּפִשְׁתִּים יַחְדָּיו.** מַה פְּלָאִי בְּבִגְדִים שְׁאִסְרֵתִי לָךְ, שְׁנֵי מִינֵין – לֹא זֶה מִמִּין זֶה וְלֹא זֶה מִמִּין זֶה, אִם פְּלָאִים שְׁאִסְרֵתִי לָךְ בְּכָל מְקוֹם – לֹא זֶה מִמִּין זֶה וְלֹא זֶה מִמִּין זֶה.

הַחֲמִישִׁים וְהַזִּוְגִין – אֵינָן פְּלָאִים זֶה בְּזֵה. הֵא עִם הַשְּׁעוּרִים – פְּלָאִים.

הַחֲמִישִׁים וְהַזִּוְגִין – אֵינָן פְּלָאִים זֶה בְּזֵה. דְּבַר שְׂאִינוּ אוֹכֵל חוּיָנָן מִטְעִי וּמִתְנֵי פְּלָאִים!

אָמַר רַבִּי בָּא פֶּר זְבֻדָּא: שְׁבֵן מְקוֹמוֹת מְקַיְימִין אוֹתָן לְיוֹנִים.

אָמַר רַבִּי בָּא פֶּר זְבֻדָּא בְּרַבִּי לִיעֲזָרָא? דְּתַנִּינָן תַּמּוֹן: הַמְקַיְיִם קוֹצִים בְּבָרָם – רַבִּי לִיעֲזָרָא אוֹמֵר: קִידֵּשׁ. וְחַמְקִימִין אוֹמְרִים: לֹא קִידֵּשׁ. אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ: טַעֲמָא דְּרַבִּי לִיעֲזָרָא, שְׁבֵן מְקוֹמוֹת מְקַיְימִין אוֹתָן לְגַמְלִים, בְּעַרְבֵיא.

מַה דְּרַבְּנִין סְבָרִין מִימְרָא? אֵין מְקוֹמוֹת מְקַיְימִין אוֹתָן לְגַמְלִים בְּעַרְבֵיא? וּיְבָדְקוּ! רַבְּנִין אָמְרִין: מְקוֹם שְׁמַקְיָמִין אוֹתָן – אֲסוּרִין, וּמְקוֹם שְׂאִין מְקַיְימִין אוֹתָן – מוֹתְרִין. מַה טַּעֲמָא דְּרַבִּי לִיעֲזָרָא? מִפְּיִין שְׁמַקְיָמִין אוֹתָן בְּמְקוֹם אֶחָד – נְאֻסוֹר מִיָּגֵן בְּכָל מְקוֹם שְׁהוּא.

וְלֹא רַבִּי בָּא פֶּר זְבֻדָּא בְּרַבִּי לִיעֲזָרָא? תַּמּוֹן – אֵין דְּרֵךְ בְּגִי אֲדָם לְהַבִּיא קוֹצִים מִמְּקוֹם לְמְקוֹם. בָּרָם הִבָּא – דְּרֵךְ בְּגִי אֲדָם לְהַבִּיא זִוְגִין מִמְּקוֹם לְמְקוֹם.

מַעֲתָה, יְחוּ פְּלָאִים עִם הַחֲמִישִׁים! אָמַר רַבִּי יוֹנָה: מִין חֲמִישִׁים הֵם, אֲלֵא שְׁהַפִּירוֹת מְזוּגִין.

בְּהֵדָא דְתַנִּי: וְלֹא תוֹנָה הָאָרֶץ (ויקרא יט, כט), מֵיכַן – שֶׁהַפִּירוֹת מוֹנִין.

רבי יעקב בר זבדי בעא קומי רבי ירמיה: מתניתין דרבי ישמעאל בי רבי יוסי? דתני: רבי ישמעאל בי רבי יוסי אומר משום אבי: תורמין מן תיין על החומין אכל לא מן החומין על תיין. עבר ותרם – תרומתו תרומה. רבי אומר: תיין והחומין – שני מינין הן, אין תורמין ולא מעשרין מזה על זה. והנה מסתפל ביה! אמר ליה: מה את מסתפל ביה? תבא לך רצועה בכאן! תמן – למעשרות, וכאן – לכלאים.

אמר רבי יונה: הא בן תהו צריך מסתפל ביה! פד תוין רבנין קדמאי בעין מקיימא תדא מילתא, תוין מקיימין לה: תמן – למעשרות, וכאן – לכלאים.

רבי יוסה בשם רבי יוחנן: פולחון – זוגות וזוגות.

מה? על פל פירקא אתאמרת, או על תדא הלכתא?

מז מה דאמר רב: תמשה ירקות שאדם יוצא בהם ידי חובתו בפסח – פולם מותרין ליורע בערוגה. ואמר: תדא דרב – פליגא על רבי יוחנן! תדא אמרה: על פל פירקא איתאמרת.

רבא בשם רב: פולחון – זוגות וזוגות. מחלפא שיטתיה דרב! תמן הוא אמר: כולן – מין אחד, והכא הוא אמר הכין!

לא דרב אמר: כולן מין אחד, לא אמר אלא: מיני ירקות הן, וכולן מותרין ליורע בערוגה.

רבי יוסי בשם רבי הויה בר ווא: אשכחון בתיב על פינקסיה דרבי הלל בי רבי אלם. רבי יונה בשם רבי הויה בר ווא: אשכחון בתיב על פותלא דרבי הלל בי רבי אלם. פילה, פישונה, גילבונה, מילותה, סרפונא, פסילתה.

פיני מתניתא: תלבן והשעועית.

אמר רבי יונה: למה נקרא שמה שעועית? שהיא משעשעת את הלב ומהלכת את בני מיעים.

הלכה ב'

מתני' תקשות והמלפפון – אינם פלאים זה בזה. רבי יהודה אומר: פלאים.

חורת וחורת גליו, עלשין ועלשי שדה,

[דף ב' ע"א]

פרישים פרישי שדה, פוסקר ופוסקר שדה, תרדל ותרדל מצרי, ודלעת מצרית והרמוצה, ופול המצרי והחרוב – אינם פלאים זה בזה.

גמרא אמר רבי יודן בר מנשה: דברי חכמים, אדם נוטל מעה אחת מפיתמה של קישות ונוטעה והיא נעשית אכמיה. אדם נוטל מעה אחת מפיתמה של אכמיה ונוטעה והיא נעשית מלפפון.

רבי יודה אומר: עיקרו פלאים. אדם נוטל מעה אחת מפיטמה של אבטיה, ומעה אחת מפיטמה של תפוח, ונותנו בתוך גומא אחת, והן נתאחזו ונגעשו פלאים. לפום פן צווחין ליה בלישנא וינא: מולפפון.

הקישות והאבטיה מה אמר בה רבי יודה? נישמעניה מן הדא: הקישואין והאבטיהין והמקלפנות – אינן פלאים זה בזה. רבי יהודה אומר: פלאים.

נאמר הקישואין והמקלפון – אינן פלאים זה בזה. האבטיה והמקלפון – אינן פלאים זה בזה. רבי יודה אומר: פלאים. הקישות והאבטיה – צריכה.

חזרת וחזרת גלים. רבי הנגיה אומר: הדיגרון והסא דאגרון. שמעון בריה דרבי אבי אומר: אנמוכין. רבי יוסי בי רבי בון אומר: יסי חלי.

עולשין – מרוקסמוזן.

עולשי השדה – עולתין.

בריתין ברתי שדה – קפלוטין.

דלעת מצרית. מתניתין ודלא דרבי, אלא ברבי נחמיה. דתני בשם רבי נחמיה: דלעת ארפית, היא דלעת מצרית – פלאים עם היוונית, פלאים עם הרמוצה.

והרמוצה. אומר רבי היגנא: כמין דלעת מרה היא, והן ממתקין אותה פרטין.

והחרוב. אומר רבי יונה: כמין פול מצרי, פרסי הוא, וקצוץ דמין לחרובה.

הלכה ג'

מתני' הלפת והנפוס, והכרוב והתרבותור, התרדים והלעונים – אינן פלאים זה בזה.

הוסף רבי עקיבא: השום והשומנית, הבצל והבצלצול, והתרמום והפלסום – אינן פלאים זה בזה.

גמרא הלפת והנפוס, הכרוב, והתרבותור – כרוב דקיק.

התרדיון והלעונין – המעויין.

הוסף רבי עקיבא: השום והשומנית – תומניתה.

הבצל והבצלצול – פללגולה.

התרמום והפלסום – פרמועה, ואין פלאים זה בזה.

הלכה ד'

מתני' ובאילן, האגסין והקרוסתמליו, והפרישים והענרדים – אינן פלאים זה בזה. התפוח ותחנורד, והפרסקין והשקדיו, השיזפין והרימון, אף על פי שדומין זה לזה – פלאים זה בזה.

גמרא פרישין – אומר רבי יונה: אספרלגין. ולמה נקרא שמן פרישין? שאין לה מין אילן פריש לקדרה אלא מין זה בלבד.

שלמן בר לוי אחוי דובדי בר לוי בשם רבי יהושע בן לוי: פולחון – זוגות זוגות. רב אמר: פולחון – מין אחד. מתניתין פליגא על רב, דתני: אף

[דף ב' ע"ב]

הבבאים.

התיב רבי יוסי בי רבי בון: והתני: אף הרוגינים.

בשוקי של ציפורין היו מרביבין קרוסטמלין על גבי אגם. ראם תלמיד אחד, אמר להן: אסורים אתם! הלכו וקצצום. ובאו ושאלו ביבנה. אמר להן: מו שפגע בכם – מתלמידי בית שמאי הווי, לא אמרו אלא קרוסטמיל על גבי אגם, הא אגם על גבי חיוור – לא.

בתחום אריה היו מרביבין תפוח על גבי חיוור. ובא תלמיד אחד, אמר להן: אסורין אתם! הלכו וקצצום. ובאו ושאלו ביבנה. אמר להן: יפה אמר התלמיד. לא אמר אלא התפוח על גבי חיוור, הא חיוור על גבי אגם – לא! מה דתוה עובדא תוה עובדא.

תני: גוי שהרכיב אגוז על גבי פרסק, אף על פי שאין ישראל רשאי לעשות בן – נוטל ממנו ויהור והולך ונטע במקום אחר. מה נפק מינהון? קדריה פרסקיה.

הרכיב תריד על גבי דרבון, אף על פי שאין ישראל רשאי לעשות בן – נוטל הימינו זרע, והולך וזרע במקום אחר. מה נפק מינהון? פורבי לבנון.

זרגון ולפת, מה נפק מינהון? פטר פיטרא.

סילינן לזון ובוטמין, מה נפק מביניהון? פיסמקין. זיתין ורימון ורימין? מה נפק מביניהון? שויפין.

הלכה ה'

מתני' הצנן והנפום, ההרדל והלפסן, ודלעת ויונית עם המצרית והרמוצה, אף על פי שדומין זה לזה – פלאים זה בזה.

גמרא אמר רבי יונתן: יש מהן שהילכו אחר הפרי, ויש מהן שהילכו אחר העלין. הלפת והצנן – הילכו בהן אחר הפרי. הלפת והנפום – הילכו בהן אחר העלין.

התיבון: הרי צנן ונפום, הרי פרי דומה, והעלין דומין, ותימר פלאים? אמר רבי יונה: בזה הילכו בהן אחר טעם הפרי.

הלכה ו'

מתני' תואב והכלב, בלב הכפרי והשושעל, העזים והצבאים, היעלים והרחלים, הסוס והפרד, הפרד והחמור, החמור והערוה, אף על פי שדומין זה לזה – פלאים זה בזה.

גמרא הא בלב עם בלבי פופרין – אינן פלאים. ודלא פרבי מאיר, דרבי מאיר אמר: פלאים. אף על גב דרבי מאיר אמר: בלב – מין בהמה, מודה בכלב פופרי שהוא מין היה. הא בלב עם בלב פופרי, על דעתיה דרבי מאיר – פלאים.

עוף – לא תנתידה! אמר רבי יוחנן: אייתיתה מן דבר דליה: תרנגול עם הפיסיוני, תרנגול עם הפוסים, אף על פי שדומין זה

[דף ג' ע"א]

לזה – פלאים זה בנה.

רבי שמעון בן לקיש אמר: משנה שלימה שנה לנו רבי, וכן היה ועוף פיוצא בהון

אמר רבי יונה: צרכה להרא דרבי יוחנן, תנינן הכא היה ופרשנתה תמן. תנינן בהמה הכא, ופרשנתה תמן. עוף – תנתידה תמן, אתא ופרשנתה הכא.

אמר רבי יוסי: ויאות! בא להודיעך שהעוף אסור בכלאים.

רבי ירמיה אמר: בהנא שאל לריש לקיש, המרביע בהיות הים מהו? אמר ליה: עוד הן פתיב בהון למיניהן.

רבי אחא לא אמר כן. אלא הוה אמר רבי אחא בשם ריש לקיש: כל שכתוב בו למיניהו – פלאים נזהג בו. ועל זה התיב בהנא, הרי חיות הים, הרי פתיב בהון למיניהו, מעתה, פלאים נזהג בהון?

אמר רבי יוסי בי רבי בון: הכא פרס בהנא מצודתיה על ריש לקיש וצדייה.

אמר רבי יונה: יכול אנא פתר לה: משום מנהיג. מייתי הוט וקטר באודניה ולקיסא ובאודניה דירקא, ואינון שייפין דין עם דין ומורעין.

הלכה ז'

מתני' אין מביאין אילן באילן, ירק בירק, ולא אילן בירק, ולא ירק באילן.

רבי יהודה מתיר ירק באילן.

גמרא מחלפה שיטתיה דרבי יודה! תמן הוא אמר, נוטל הוא אדם מעה אחת מפיטמה של אבטיה, ומעה אחת מפיטמו של תפוח, ונותנן לתוך גומא אחת, והן מתאחיז ונגעשין פלאים. וכא

הוא אמר הבין!

תמן – על ידי שהוא נותן זה בצד זה – הן מתאחיז ונגעשין פלאים. פרס הכא – ירק באילן הוא.

[דף ג' ע"ב]

תני: מניין שאין מרביבין עץ סרק על גבי עץ מאכל, ולא עץ מאכל על גבי עץ מאכל? מין בשאינו מינו, מניין? תלמוד לומר (ויקרא יח): את חקתי תשמרו.

רבי יונה, רבי לעזר בשם פהנא: דרבי לעזר היא! משום חוקים שחקקתי בעולמי.

מעתה, אסור לאדם הראשון!

רבי יוסי בשם רבי הילא: דברי הכל היא, משום חוקים שחקקתי בעולמי.

מעיתה, אסור להרביב תאינה שחורה על גבי תאינה לבנה! אמר רבי אבין: ולא מפלאי הנגדים למדת, מה פלאי בנגדים שאסרתי לה – שני מינין, לא זה ממיין זה ולא זה ממיין זה. אף פלאים שאסרתי לה בכל מקום – לא זה ממיין זה ולא זה ממיין זה

תני בשם רבי לעזר: מותר הוא גוי לזרוע ולקבוע פלאים. אבל לא להרביע בהמות פלאים, ולא להרביב אילנו פלאים. למה? מפני שכתוב בהן (בראשית א, יא, כה) **למיניהן.**

והרי דשאין פתיב בהן (שם יב) **למיניהן?** אין פתיב בציווי אלא בהוצאה.

ואם בן למה נתקללה הארץ? רבי יודן בר שלום אמר: על ידי שעברה על גזרותיו של הקדוש ברוך הוא: **תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע ועץ פרי.** והיא לא עשת אלא ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למיניהו.

רבי פינחס אמר: שמחה בציוויה והוסיפה אילני סרק.

על דעתיה דרבי יודן בר שלום – יפה נתקללה הארץ. על דעתיה דרבי פינחס – למה נתקללה הארץ? פאינש דאמר: ליט ביזא דבן איינק.

ואתניא פיי רבי נתן: שלשה נכנסו לדין, וארבעה יצאו מקולליו, **ארוהה האדמה בעבורה.**

עד כדון לית פתיב אלא: **בהמתה לא תרביע פלאים.** עוף מנזן אית תניי תני: מאת חוקותי תשמורו. ואית תני: **מבהמתה לא תרביע פלאים.**

הרביב אילן והרביע עוף, מאן דאמר מחקותי תשמורו – חייב שתים. מאן דאמר מבהמתה לא תרביע – אינו חייב אלא אחת.

שהרביב אילן והרביע עוף מאן דאמר מחקותי תשמורו – חייב שתים. מאן דאמר מבהמתה לא תרביע פלאים – אינו חייב אלא אחת.

בשהרביע בהמה והרביע עוף, מאן דאמר מחקותי תשמורו – אינו חייב אלא אחת. מאן דאמר מבהמתה לא תרביע פלאים – חייב שתים.

תני: אין מרביבין זיתים ברכב של תמרה, מפני שהוא אילן באילן.

רבי יודן בעי: ולית הדיא פליגא על רבי לוי? (תהלים קכח) **אשתך כגפן פריה בירכתי ביתך, כגיד כשתילי זיתים סביב לשלחנה.** מה זיתים – אין בהן הרפכה, אף

[דף ד' ע"א]

כגיד – לא יהא בהן פסולת. הא מכלל שיש בהן פסולת.

שנייא היא הכא, שהוא עתיד למתקה. כהדא רבי שמעון ברבי הוה משקי פרסתקיה וזן מבושל בשביל למתקה.

מתני' אין נוטעין ירק בתוך סדן של שקמה.

אין מרפיכין פנים על גבי קדה לכנה, מפני שהוא ירק באילן.

אין נוטעין ויהור של תאנה לתוך החצוב שיהא מקורו.

אין תוחבין זמורה של גפן לתוך האכטיח שתהא זורקת מימיה לתוכו, מפני שהוא אילן בירק.

אין נתנין זרע דלעת לתוך החלקיית שתהא משמרתו, מפני שהוא ירק בירק.

גמרא רבי זכריה חתניה דרבי לוי בעי: בלא כד אינו אסור משום זרעים תחת הנפך?

אמר רבי יוסי: תיפתר, במעמיק שורש למטה משלשה טפחים הוין לששה.

כהדא דתני: שרשי פיאה הנכנסים לתוך ארבע אמות שבכפרם, למטה משלשה טפחים – הרי אילו מותרין.

הלכה ט'

מתני' הפומן לפת וצננות תחת הנפך, אם היו מקצת העלין מגולין – אינו הושש, לא משום פלאים, ולא משום שביעית, ולא משום מעשרות. ונטלים בשבת.

הזרע היטה ושעורה באחת – הרי זה בלאים.

רבי יודה אומר: אינו בלאים עד שיהו שתי הפנים ושעורה, או היטה ושתי שעורים, או הטת ושעורה וכוסמת.

גמרא חזקיה אומר: לא שנו אלא לפת וצננות. הא שאר דברים – לא.

רבי יוחנן אומר: לא שנייא, היא לפת, היא צננות, היא שאר כל הדברים.

[דף ד' ע"ב]

מה נן קיימין? אי משום זרעים באילן, למה לי גפן? אפילו שאר כל הדברים האלו [האילן] אי משום שאינו רוצה בהשרשתו, למה לי לפת וצננות? אפילו שאר כל הדברים! מן מה דתני רבי הויה: בגון אגודה של לפת ואגודה של צננות – הוין לית טעמא, דלא, משום שאינו רוצה בהשרשתו.

תני: פגה שטמנה בטבל [בתבן], וחררה שטמנה בגחלים, אם היו מקצתן מגולין – ניטלין בשבת, ואם לאו – אין ניטלין בשבת. רבי לעזר בן תדאי אומר: בין כד ובין כד תוחב בשפוד או בסבין ונטלן.

אתיא דרבי לעזר בן תדאי ברבי שמעון! דתני: לא יגור אדם את הכפא ואת המטה ואת הקתידרה, מפני שהוא עושה חריץ. רבי שמעון מתייר.

רבא בשם רב הונא, רבי חגי בשם רבי זעירא, רבי יוסי בשם רבי הילא: מודין חכמים לרבי שמעון בכפא שרגליו משוקעות בטיט – שמוותר למלטלו. וכמה דתימר: מותר למלטלו, ודכוותה: מותר לתחזירו.

אמר רבי יוסה: אוף נן נמי תנינן: ניטלין בשבת. אמר רבי יוסי בי רבי בון: דרבי שמעון היא! והא תנינן: שביעית, אית לך מימר שביעית? דרבי שמעון פתר לה שביעית, דרבי שמעון מתיר בכפייה שביעית, והכא את אמר דבן!

אף על גב דרבי שמעון מתיר בכפייה שביעית – אית ליה משום קדושת שביעית. אוף הכא – אינו הושש לא משום שביעית ולא משום קדושת שביעית.

[דף ה' ע"א]

זרע שני מינין בבקעה, שני מינין בחורבה, שני מינין והלקן גדר – רבי יוחנן אמר: פטור. רבי שמעון בן לקיש אמר: חייב. מודה רבי שמעון בן לקיש בזורע על גבי היס, על גבי פטרה, על גבי סלעים, על גבי טרשים – שהוא פטור. מודה רבי שמעון בן לקיש בזורע על מנת לחלקו גדר – שהוא פטור.

אמר רבי בא קרתנגנא: מודה רבי שמעון בן לקיש לענין שבת עד שתנחה.

מתניתין פליגא על רבי יוחנן! הזורע היטה ושעורה פאחת – הרי זה פלאים! פתר לה: בנתוינים בתוך ששה על ששה. דאמר רבי יוחנן: אינו חייב עד שיהו ששה על ששה מוקרחין בתוך ששה בתוואה, או מוקפים גדר.

בהדא, רבי יודה אומר: אינו פלאים? אמר רבי זעירא: רבי יחודה פדעתיה, דרבי יודה אמר:

[דף ה' ע"ב]

בשדה ירק טפה.

אמר רבי יוסי: מאן דבעי מקשיא על הדא דרבי זעירא – יליף הדא דרבי יודה מן דרבנן. כמה דרבנן אמרין באיסור בית רובע: ללקות ששה על ששה – בן רבי יודה אמר באיסור ששה על ששה: ללקות טפה. והתני: רבי יודה מתיר! ומשיא.

מה טעמא דרבי שמעון בן לקיש? מפיון שהוציא מתוך ידו לזרע – חייב. והא תנינן: רבי יודה אומר: אינו פלאים! פתר לה, עד שעה שתנחה. והתני: רבי יודה מתיר! לא אפילו נחה רבי יחודה מתיר? אמר רבי הילא: רבי שמעון בן לקיש פדעתיה, דאמר רבי שמעון בן לקיש בשם חזקיה: ראש תור מחורבה – מותר.

מעתה, אפילו שני היטין ושעורה! וכן היא? והתנינו: עד שיהו שני היטין ושעורה, או היטה אחת ושני שעורין, או היטה אחת ושעורה וכוּסְמַת! פתר לה: היטה מכאן והיטה מכאן, גִּדְר מִיכָן וְגִדְר מִיכָן, ושעורה חבושה באמצע.

אמר רבי מתניה: הִדְא דְתִימְר: שְׁאִין שִׁם חוֹרְבָה. אֲבָל יֵשׁ שִׁם חוֹרְבָה – מוֹתֵר.

תְּדַרְז עֲלֵךְ פֶּרֶק הַחֲטָיִים וְהַזֵּינִין

פֶּרֶק שֵׁנִי

הַלְכָה א' מִתְנִי' פֶּל סָאָה שְׁיֵש בְּהָ רַבְעֵ מִמִּין אַחַר – וְמַעֲט. רַבִּי יוֹסִי אוֹמְרִי: יָבוֹר, בֵּין מִמִּין אֶחָד בֵּין מִשְׁנֵי מִינֵין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִי: לֹא אָמְרוּ אֲלָא מִמִּין אֶחָד. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: פֶּל שֶׁהוּא כְּלָאִים בְּפָאָה – מִצְטָרֵף לְרַבְע. בְּמָה דְבָרִים אָמְרוּ? תְּבוּאָה בְּתְבוּאָה, וְקַטְנִית בְּקַטְנִית, תְּבוּאָה בְּקַטְנִית, וְקַטְנִית בְּתְבוּאָה.

בְּאִמַּת אוֹמְרוּ: זִירְעוּנִי גִינָה שְׁאִינָן גְּאָבְלִין – מִצְטָרְפִין אֶחָד מִעֲשָׂרִים וְאַרְבַּע, בְּנוֹפֵל לְבֵית סָאָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: כִּשְׁם שְׁאִמְרוּ לְהַחֲמִיר, אֵף לְהַקֵּל, הַפְּשִׁתָן בְּתְבוּאָה – מִצְטָרְפַת אֶחָד מִעֲשָׂרִים וְאַרְבַּע.

[דף ו' ע"א]

בְּנוֹפֵל לְבֵית סָאָה.

גְּמָרָא אָנָן תְּנִינָן: "שְׁיֵש בְּהָ". אֵית תְּנִי תְנִי: "שְׁנַפֵּל לְתוֹכָהּ". אָמַר רַבִּי מְנָא: מֵאֵן דְּאָמַר "שְׁיֵש בְּהָ" – אֶחָד מִעֲשָׂרִים וְאַרְבַּעַה. מֵאֵן דְּאָמַר "שְׁנַפֵּל לְתוֹכָהּ" – אֶחָד מִעֲשָׂרִים וְחֲמִשָּׁה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן: בֵּין כְּמֵאֵן דְּאָמַר "שְׁיֵש בְּהָ", בֵּין כְּמֵאֵן דְּאָמַר "שְׁנַפֵּל לְתוֹכָהּ" – אֶחָד מִעֲשָׂרִים וְאַרְבַּעַה.

מֵאֵי כְּדוּן? מֵאֵן דְּאָמַר "שְׁיֵש בְּהָ" – בְּתַלְוִישׁ. מֵאֵן דְּאָמַר: "שְׁנַפֵּל לְתוֹכָהּ" – בְּמַחוּבֵּר.

מַה גַּן קִימִין? אִם בְּמַתְּכִין לְזֵרַע – אֲפִילוּ אֶחָת אֶסְרוּ! אִם לְעֵרֵב – אֲפִילוּ כֹּל שֶׁהוּא אֶסְרוּ לְעֵרֵב!

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֲחָא, אָבָא בַר חֵיָא בְּשֵׁם רַב: הַבּוֹרֵר צְרוּרוֹת מִתּוֹף פִּירִין שֶׁל חֲבִירוֹ – הַיֵּיב לְהַעֲמִיד לֹא חֲטִיין יְפוֹת תַּחֲתֵיהֶן.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: זֹאת אוֹמְרַת: שֶׁהוּא אֶסְרוּ לְעֵרֵב. אִם אָמַר אֶת שְׁמוֹתָ לְעֵרֵב, לְמַה לִּי חֲטִיין יְפוֹת תַּחֲתֵיהֶן?

מכר לו היטין יפות ונמצאו ברורות מהו שינקה לו דמי אותו הרובע? מליהון דרבנין אמרין: אינו מנקה לו דמי אותו הרובע. דאמר רבי יעקב בר אחא, אבא בר הניא בשם רב: הבורר צורות מתוך היטין של חברו – חייב להעמיד לו היטין יפות תחתיהן.

בירר רובע אחד ומקצה, מהו שינקה לו דמי אותו [הצ"ח] הרובע? רבי חיננא ורבי מנא, רבי חיננא אמר: מנקה לו. רבי מנא אמר: אינו מנקה לו, דהוא אמר ליה: אילו יהבתון לי, הוינא צרר לון בסירקי, מה דהוה ובונה חמי הוה זבן.

אלא, בשנתערבו דרך מכנס. והא תנינן: באמת אמרו, זירעוני גינה שאינן נאכלין – מצטרפין אחד מעשרים וארבעה, בנזבל לבית סאה. ותני עלה: בגזן קב וחצי קב, ואחד מעשרים וארבעה לחצי קב, טב

[דף ו' ע"ב]

הוא פלוס? עד כאן – חשו למראית העין, מיכן ואילך – לא חשו למראית העין.

ימעט. פאיזה צד הוא ממעט? או פוחת מן רובע, או מוסיף על הפאה? לא בן אמר רבי יוחנן, רבי אבהו בשם רבי יוחנן: כל האיסורין שריפה עליהן, שזגג – מותר, מזיד – אסור; תמן – את מרבה לבטל איסור תורה. ברם הכא – את מרבה לבטל מפני מראית עין.

רבי יוסי אמר: יבור. מאי מעמא דרבי יוסי? מפיון שהתחיל ברובע – צריך להשלים את כל הרובע.

מודה רבי יוסי שאם היה שם פחות מן הרובע משעה ראשונה – אינו זקוק לו.

היאך עבידה? היה שם רובע אחד משני מינין – בורר מין אחד ודין, או צריך לבור את כולו?

רבי שמעון אמר: לא אמרו אלא מין אחד. שני מינין – לא. עד היכן? עד רובה של סאה. חזר והוסיף – חזרה תבואה להתירה. כמה דרבי שמעון אמר: אין שני מינין מצטרפין לאסור – בן הוא אומר הכא: אין שני מינין מצטרפין להיתר.

היאך עבידה? היה שם עשרים ושנים רבעים ומקצה של חטים, וחצי רובע שעורין, ונפל לתוכו פחות מרובע עדשים, אפילו בן אין שני מינין מצטרפים להיתר.

במה דברים אמורים כו'. ותני עלה: בגזן שלשת קבין וארבעת קבין. הא קביים – אחד מעשרים וארבע.

באמת. אמר רבי לעזר: כל מקום שישנו "באמת" – הלכה למשה מסיני.

ותני עלה: בגזן קב וחצי קב. הא קביים – ברובע.

הכא את אמרת: קביים – ברובע, והכא את

[דף ז' ע"א]

אמר: קביים – אחד מעשרים וארבעה!

רבי זעירא רבי אבונא בשם רב הונא, חד אמר: עד תשעה קבין, וחרנא אמר: עד שמונה. תשעה ועשרה מהו שיצטרפו? איתא חמי: תשעה ושלשה – מצטרפין, תשעה ועשרה – לא כל שבין!

רבי אבין ורבי חנינה, תרויהוון אמרין: סאה חולקת ביניהון, ורובע סאה – אסור בשלשת קבין, ורובע שלשת קבין – אסור בסאה.

[דף ז' ע"ב]

רובע סאה – אסור בתשעת קבין, ורובע תשעת קבין – אסרין בסאה.

שלשת רבעים של פשתן – אסרין בסאה. היאך עבידא? אתר דזרע רובע דהיטין, זרע תלתא רובעין דכיתין.

הלכה ב'

מתני' היתה שדהו זרועה חטים, ונמלך לזרעה שעורין – ימתין לה עד שיתליע, ויפד, ואחר כך זרע.

אם צמחה – לא יאמר: "אזרע ואחר כך אפד!" אלא, הפד ואחר כך זרע.

פמה יהא חורש? בתלמי הרביעה, אבא שאול אומר: כדי שלא ישיר רבע לבית סאה.

גמרא עד פמה היא מזרעת ומתלעת? עד כדי שתהא בארץ שלשה ימים במקום הפינא. אכל לא במקום הקריד, בעיא היא יתר.

ותני בן: מקצת היום ככילו במקום הפינא.

ואם צימחה, והוריד בהמתו לתוכה, וקירטמתה – תרי זו מותרת.

מה טעמא דרבנן? מכיזן שנתן דעתו להרוש, אפילו לא רצף.

תני: אבא שאול אומר: אין מחייבין אותו להיות חורש דק אלא בתלמי הרביעה.

רבן שמעון בן גמליאל אומר: ונב חטים היתה נקראת, כדי שיהא סוף עפרה של זו נוגע בזו, וסוף עפרה של זו נוגע בזו.

מה טעמא דאבא שאול? מכיזן שהתחיל ברובע – דיו. מהו אבא שאול כרבי יוסי? כרבנן הוא. דרבנן אמרי: מכיזן שנתן דעתו להרוש, אפילו לא רצף.

אבא שאול אומר: מכיזן שהתחיל ברובע – דיו.

רבי יוסי אומר: צריף להשלים את כל הרובע.

הלכה ג'

מתני' זרועה ונמלך לזמעה – לא יאמר: "אטע ואחר כך אפד!" אלא הפד ואחר כך נזמע.

נמועה ונמלק לזרעה – לא יאמר: "זרע ואחר כך אשרש!" אלא משרש ואחר כך זרע.

אם רצה, גומם עד פחות מטפח וזרע, ואחר כך משרש.

היתה שדהו זרעה קנבום, או לוף – לא יהא זרע וכו' על גביהו, שאין עושין אלא לשלש שנים.

תבואה שעלו בהן ספיתו אסמים, וכן מקום הגרנות שעלו בה מינין הרבה, וכן תלתן שהעלת מיני עשבים – אין מהייבין אותו לנבש.

ואם נבש או יפסח – אומרים לו: עקור את הכל, חוץ ממין אחד.

גמרא תני: סומכין עומרין בצד גפנים.

אמר רבי יוסי: הדיא אמרה, שאסור ליטע בצד

[דף ח' ע"א]

קמה ובשה – גפן.

מהו לזרע בצד גפנים ובשות? נשמעינה מן הדא: גפן שייבשה – אסורה ואינה מקדשת. ואמר רבי לעזר: דרבי מאיר היא! דרבי מאיר אמר: אפילו גפן הצמור – אסור ואינו מקדש. הדיא אמרה: שמותר לזרע בצד גפנים ובשות.

ואם צמחו – מותרות לשעבר, ואסורות לעתיד לבוא. כהדיא רבי שמעון בן יהודה, גם כרמייא, אמר לאריסיה: "פוק זרע!" מן דזרע צמחין, אמר ליה: "פוק הצוד!" מן דתצד, ארמבין, אמר ליה: "פוק סמד!"

רבי זעירא בעי: עד בדון פרבי שמעון בן יהודה, שהוא אמר לדעת גמורה. שאר בני אדם שאין אומרין לדעת גמורה.

חזר ואמר: אפילו רבי שמעון בן יהודה אינו אוסר אלא משום מראית העין.

תני יהושע, היו מלקמין עשבים מכל מקום חוץ משדה תלתן. רבי יעקב בר אחא בשם רבי יצחק בר נחמן: בשזרעה לעמיר היא מתניתא. והא תנינן: וכן תלתן שהעלת מיני עשבים – אין מהייבין אותו לנבש. רבי יעקב בר

[דף ח' ע"ב]

אחא בשם גרמיה: בשתעלת לזרע.

אמר רבי יוסי: וכי לא בא יהושע לפרש אלא לעוברי עבירה? עבר עבירה – אסור משום גזל, לא עבר עבירה – מותר משום גזל: הוי: לא שנייא, היא שזרעה לזרע, היא שזרעה לעמיר.

והתנינן: וכן תלתן שהעלת מיני עשבים – אין מהייבין אותו לנבש. אם את, שדעתו עליהן – יחייבו אותו לנבש! רבי אחא בשם רבי מיישא: רוצה הוא בהן כאלו עקורין ומינחין לפניו.

מעשה, מצא פלאים בפרם – יהו אסורים משום גזל שהוא רוצה בהן כאלו עקורים ומינחין לפניו!

מִסְכַּת שְׁבוּעוֹת פָּרָק רִבְעִי

הא חמר בשבועת העדות שאין בשבועת הפקדון, וחמר בשבועת הפקדון שאין בשבועת העדות.

שבועת העדות נוהגת בעבדים ובשטרות, ובקרקעות. כיצד? אמר לעדים: בואו והעידוני שיש לי ביד פלוני עבדים ושטרות וקרקעות, ואמרו לו: שבועה שאין יודעים לך עדות - הרי אלו חייבין, מה-שאין-כן בשבועת הפקדון.

חמר בשבועת הפקדון, שבועת הפקדון נוהגת באנשים ובנשים וברחוקין ובקרובין, בכשרים ובפסולים. אמר לו: תן לי פקדון שיש לי בידך. אמר לו: מה אתה בא אחרי? שבועה שאין לך בידי! - הרי הוא חייב, ומשלם קרן וחמש ואשם, ומביא אשם בשתי סלעים, מה שאין כן בשבועת העדים. חמר בשבועת העדות שאין בשבועת בטוי, ובשבועת הבטוי שאין בשבועת העדות, שבועת העדות נוהגת בדבר מצוה, וחייבין על זדונה קרבן, מה שאין כן בשבועת הבטוי. שבועת בטוי נוהגת בדבר שיש בו ממש, ובדבר שאין בו ממש, וחייבין על זדונה מכות, מה שאין כן בשבועת העדות:

הב חמר בשבועת הפקדון שאין בשבועת בטוי, וחמר בשבועת בטוי שאין בשבועת הפקדון, ששבועת הפקדון נוהגת ברשות ובמצות, ומשלם קרן וחמש, ומביא אשם בשתי סלעים, מה שאין כן בשבועת בטוי.

חמר בשבועת בטוי, ששבועת בטוי נוהגת בדבר שיש בו ממש, ושאין בו ממש, וחייבין על זדונה מכות, ועל שגגתה קרבן עולה ויורד, מה שאין כן בשבועת הפקדון.

חמר בשבועת שאו שאין בשבועת בטוי, בשבעת בטוי מה שאין בשבעת שאו, שבעת בטוי נוהגת בדבר שיש בו ממש, ובדבר שאין בו ממש, וחייבין על שגגתו קרבן עולה ויורד, מה שאין כן בשבועת

שאו. שבועת שאו נוהגת ברשות ובמצוה, וחייבין על כל אחד ואחד, מה שאין כן בשבועת בטוי:

מִסְכַּת שְׁבוּעוֹת פָּרָק חֲמִישִׁי

הא שבועת הדינין, הטענה שתי כסף, ופרוטה, וההודאה פרוטה מן הטענה, ואם אין הודיה ממין הטענה - פטור. כיצד? שתי כסף יש לי בידך, "אין לך בידי אלא פרוטה" - פטור. שתי כסף ופרוטה יש לי בידך, "אין לך בידי אלא פרוטה" - חייב. מצה ופרוטה - פטור. שתי כסף יש לי בידך, בין שכפר כלן, בין שכפר מקצתן - פטור. "מנה לי בידך" - אין לך בידי אלא חסר שתי כסף - הרי זה ישבע. חסר מצה כסף - אין צריך לשבע:

הב היה טוענו מנה, ולא היה חייב לו אלא חמשים, לא יאמר לו "הריני כופר בו בבית דין", וכשאצא לחוץ, הריני מודה לו שלא אצקק לו לשבועה, תלמוד לומר (שמות כג): "לא תשא שמע שאו" - אל תשמע לדין דבר שהוא של שאו. היה טוענו מנה על פי עד אחד, וכפר בו, לא יאמר לאחר: "בא אני ואתה ונעידני ונוציא גזלה מתחת ידו", תלמוד לומר (שם): "אל תשת ידך עם רשע" וגו':

הג היה טוענו מנה במעמד בית דין, וכפר בו, וכאנו שנים והעידוהו שחייב לו חמשים וזו - הרי זה משלם ופטור מן השבועה. ואם היה עד אחד מעידו - הרי זה נשבע על הכל. אמר רבי יוסי: קל וחמר, ומה אם במקום שאין פיו מצטרף עם פי אחד למיתה, הרי הוא נשבע על פי עצמו, מקום שפיו מצטרף עם פי אחד למיתה, אינו דין שישלם על פי עצמו? מה לנשבע על פי עצמו שכן משלם על פי עצמו, ישבע על פי אחד, שכן אינו משלם על פי עד אחד, תלמוד לומר (דברים יט): "לעון" [לעון] אין קם אכל קם לשבועתו. "מנה לי בידך" - "היה לך בידי ונתתיו לך", או שיש לך בידי במנה פסות ובמנה פרות - פטור. או שאמר לו אין לך

בְּיָדֵי אֱלֹא חֲמָשִׁים זָוֹ, שֵׁשׁ לִי בְּיָדָךְ
 בְּחֲמִשִּׁין זָוֹ וּבְחֲמִשִּׁין זָוֹ פְּרוֹת – פֶּטוּר,
 אֲבָל אִם אָמַר לוֹ: נִתְתִּיו לָךְ מִהֵן חֲמִשִּׁים זָוֹ
 – חֵיב, שְׂכָן הוּא נִשְׁבַּע עַל טַעֲנַת עֲצָמוֹ.
 “מִנְהָ לֵאבָא בְּיָדָךְ” – “הִיָּה לּוֹ בְּיָדֵי וּנְתַתִּיו
 לוֹ, אוֹ שֵׁשׁ לּוֹ בְּיָדֵי בְּמִנְהָ כְּסוּת, בְּמִנְהָ פְּרוֹת
 – פֶּטוּר, אוֹ שְׂאֲמַר לוֹ: אֵין לוֹ בְּיָדֵי אֱלֹא
 חֲמָשִׁים זָוֹ, וַיֵּשׁ לִי בְּיָדוֹ חֲמָשִׁים זָוֹ כְּלִים,
 וּבְחֲמִשִּׁים זָוֹ פְּרוֹת – פֶּטוּר. אֲבָל אִם אָמַר
 לוֹ: “נִתְתִּי לוֹ מִהֵן חֲמָשִׁים זָוֹ” – חֵיב, שְׂכָן
 הוּא נִשְׁבַּע עַל טַעֲנַת עֲצָמוֹ:

הַד, “דִּינָר זָהָב יֵשׁ לִי בְּיָדָךְ” – “אֵין לָךְ בְּיָדֵי
 אֱלֹא דִינָר כֶּסֶף וּטְרִיסִית וּפּוֹנְדִיוֹן וּפְרוּטָה”
 – פֶּטוּר. “דִּינָר זָהָב לִי בְּיָדָךְ” – “אֵין לָךְ בְּיָדֵי
 אֱלֹא דִינָר כֶּסֶף וּטְרִיסִית וּפּוֹנְדִיוֹן וּפְרוּטָה” –
 חֵיב. טַעֲנֵנוּ חֲטִין וְהוֹדָה בְּשַׁעֲרוֹיִן – פֶּטוּר.
 וְרַבֵּן גְּמַלְיָאֵל מַחֲיֵב. טַעֲנֵנוּ פְּרוֹת, כְּסוּת
 וְכִלִּים, וְהוֹדָה בְּאֶחָד מֵהֵן – חֵיב:

הַה, וְאֵלוֹ שְׂמִשְׁבִּיעִין אוֹתוֹ וְאֵין מְשַׁבְּעִין
 לָהֶן: חֲרַשׁ שׁוֹטָה וְקָטָן וְהַקְדָּשׁ וְעוֹבֵד
 כּוֹכָבִים. כִּיצַד? אָמַר לוֹ גּוֹבֵר: מִנְהָ לְהַקְדָּשׁ
 בְּיָדָךְ, אֵין לָךְ בְּיָדֵי אֱלֹא חֲמָשִׁים זָוֹ – פֶּטוּר.
 אֲבָל הַמַּקְדִּישׁ נִכְסָיו, וַיִּצְתָּהּ עַלִּיהֶן כְּתַבַּת
 אִשָּׁה וּבַעַל חוֹב – הָרִי אֵלוֹ נִשְׁבָּעִין וְנוֹטְלִין.
 רַבִּי אֶלְיעִזָּר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמַר: פְּעָמִים אָדָם
 נִשְׁבַּע עַל טַעֲנַת קָטָן, כִּיצַד: אָמַר לוֹ קָטָן,
 “מִנְהָ לֵאבָא בְּיָדָךְ” – “אֵין לוֹ אֱלֹא חֲמָשִׁים
 זָוֹ” – פֶּטוּר. אֲבָל אִם אָמַר לוֹ: “נִתְתִּי לוֹ
 מִהֵן חֲמָשִׁים” – חֵיב, שְׂכָן הוּא נִשְׁבַּע עַל
 טַעֲנַת עֲצָמוֹ:

הוּ, “עֲשֶׂהָ דְלוֹסְקָמִין מְלֵאִים שְׁטָרוֹת יֵשׁ לִי
 בְּיָדָךְ” – “אֵין לָךְ בְּיָדֵי אֱלֹא דְלוֹסְקָמִית אֶחָד
 כְּמוֹת שְׁהוּא, וְעֲשֶׂהָ עֲבָדִים, וְעַלִּיהֶן עֲשֶׂר
 כְּסוּת כְּמוֹת שְׁהֵן, “אֵין לָךְ בְּיָדֵי אֱלֹא עֲבָד
 אֶחָד כְּמוֹת שְׁהוּא”, “עֲשֶׂר בְּתִין מְלֵאִין פְּרוֹת
 לִי בְּיָדָךְ! אָמַר לִיה: “אֵין לִי אֱלֹא בֵּית אֶחָד
 כְּמוֹת שְׁהוּא” – פֶּטוּר. “עֲשֶׂר דְלוֹסְקָמִין
 מְלֵאִין שְׁטָרוֹת לִי בְּיָדָךְ”. אָמַר: “אֵין לָךְ
 בְּיָדֵי אֱלֹא דְלוֹסְקָמִית אֶחָד וּבְתוֹכוֹ שְׁטָר
 אֶחָד”. “עֲשֶׂר עֲבָדִים וְעַלִּיהֶן עֲשֶׂר כְּסוּת לִי

בְּיָדָךְ”. אָמַר לוֹ: “אֵין לָךְ [בְּיָדֵי] אֱלֹא עֲבָד
 אֶחָד וְעַלִּיו אֶזְוֵר קְטָנָה”. “עֲשֶׂהָ בְּתִים
 מְלֵאִין פְּרוֹת לִי בְּיָדָךְ” – “אֵין לָךְ בְּיָדֵי אֱלֹא
 בֵּית אֶחָד וּבְתוֹכוֹ כּוֹר אֶחָד חֲטִים חֵיב”.
 “עֲשֶׂר מְנוֹרוֹת לִי בְּיָדָךְ” – “אֵין לָךְ בְּיָדֵי אֱלֹא
 מְנוֹרָה אַחַת שֶׁל עֲשֶׂר לִיטְרִין”. “עֲשֶׂר כְּסוּת
 לִי בְּיָדָךְ” – “אֵין לָךְ בְּיָדֵי אֱלֹא אֶזְוֵר קְטָנָה”.
 “פְּרוֹת לִי בְּיָדָךְ” – “אֵין לָךְ בְּיָדֵי אֱלֹא כּוֹר
 אַחַת שֶׁל חֲטִים” – חֵיב! מִפְּנֵי שֶׁטַעֲנֵנוּ
 בְּמִדָּה. “עֲשֶׂר מְנוֹרוֹת שֶׁל מֵאָה לִיטְרִין לִי
 בְּיָדָךְ” – “אֵינִי יוֹדֵעַ הָרִי הֵן לְפָנֶיךָ”. “עֲשֶׂר
 כְּסוּת לִי בְּיָדָךְ” – “אֵינִי יוֹדֵעַ הָרִי הֵן לְפָנֶיךָ”.
 “עֲשֶׂר כּוֹרִין שֶׁל חֲטִין לִי בְּיָדָךְ” – “אֵינִי
 יוֹדֵעַ הָרִי הֵן לְפָנֶיךָ” – פֶּטוּר, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא
 הוֹדָה לוֹ בְּמִדָּה:

הַז, בֵּית מְלֵא פְּרוֹת לִי בְּיָדָךְ וְכִיס מְלֵא מְעוֹת
 לִי בְּיָדָךְ אֵין לָךְ בְּיָדֵי אֱלֹא חֲצִין וְשִׁלְשִׁין –
 חֵיב מִפְּנֵי שְׁבֵית מְדָה וְחֲצִיו וְשִׁלִּישׁ מְדָה
 כִּיס מְדָה וְחֲצִיו וְשִׁלִּישׁ מְדָה:

מִסְכַּת שְׁבוּעוֹת פְּרָק שִׁישִׁי

ו, א כָּל הַנִּשְׁבָּעִין שְׁבַתוֹרָה – נִשְׁבָּעִין וְלֹא
 מְשַׁלְּמִין, שְׂנֵאָמַר (שְׁמוֹת כב): “וְלִקַּח
 בְּעַלְיוֹ וְלֹא יִשְׁלַם”; כִּיּוֹן שֶׁקָּבַל הַבְּעָלִים
 שְׁבוּעָה – הִלְזֵהוּ פֶּטוּר מִלְּשִׁלַם. הַשְּׂכִיִּי נִשְׁבַּע
 בְּזִמְנוֹ וְנוֹטֵל. עֶבֶר זְמַנּוֹ – אֵינוֹ נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל.
 וְאִם יֵשׁ עֲדִים שֶׁתְּבַעוּ בְּתוֹךְ זְמַנּוֹ, אֶפְלוּ
 לְאַחַר שְׁנַיִם עֲשָׂר חֹדֶשׁ – הָרִי זֶה נִשְׁבַּע
 וְנוֹטֵל. בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שְׂאֲמַר
 לוֹ: ‘נִתְתִּי שְׂכָרְךָ! וְהוּא אוֹמַר: ‘לֹא נִתְתָּ
 לִי! אֲבָל אִם אָמַר לוֹ: ‘שְׂכָרְתָנִי, וְהוּא
 אוֹמַר: ‘לֹא!; ‘סִלַּע אֲמַרְתִּי לָךְ, וְהוּא
 אוֹמַר: ‘שְׁתִּים אֲמַרְתִּי לָךְ’ – הַמוֹצִיא מִחֲבֵרוֹ
 עַלִּיו הִרְאִיהָ.

ז, ב הַנֶּחֱבֵל כִּיצַד? הֵיוּ מְעִידִין אוֹתוֹ שֶׁנִּכְנַס
 לְתוֹךְ יָדוֹ שֶׁלֵם וַיִּצַּא חֲבוּל. אָמַר: ‘חֲבַלְתָּ
 בִּי, וְהוּא אוֹמַר: ‘לֹא חֲבַלְתִּי בָךְ’ – הָרִי זֶה
 נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל. רַבִּי יְהוֹדָה הִיָּה קוֹרֵא אוֹתוֹ
 ‘הַנֶּחֱפִין’. כָּל זְמַן שֶׁהֵן חוֹפְכִין זֶה אֶת זֶה –
 הָרִי אֵלוֹ נִשְׁבָּעִין וְנוֹטְלִין. הִיָּה נִשׁוּף מְקוֹם
 שְׂאֵינוֹ יָכוֹל לְשַׁף עֲצָמוֹ – נוֹטֵל שֶׁלֹּא

אָלָא בַשְּׁבוּעָה. וְכֹזֶה יִפְּה כַח הָאָב מַכַּח יוֹרֵשׁ. נִתְחַיֵּב הָאָב שְׁבוּעָה בְּבֵית דִּין – פְּטוּר; שְׂאִין הַיּוֹרֵשִׁין יְכוּלִין לַגְּבוּת.

ו,ז אָמַר לְשׁוֹמֵר חֲנָם, וְלִשְׂוֹאֵל, וְלִנְלוּשָׂא שְׂכָר: 'הֵיכָן שׁוֹרִי? אָמַר לוֹ: 'אֵינִי יוֹדֵעַ' – 'מִשְׁבִּיעֶךָ אָנִי', וְאָמַר: 'אָמֵן! וְלֵאחֶר מִכָּאן הוֹדָה שְׂאָכְלוּ – חֵיב. אָמַר לְשׁוֹמֵר חֲנָם: 'הֵיכָן שׁוֹרִי? אָמַר לוֹ: 'אֵינִי יוֹדֵעַ', 'מִשְׁבִּיעֶךָ אָנִי', וְאָמַר: 'אָמֵן! וְלֵאחֶר זְמַן הוֹדָה שְׁנֹגֵב אוֹ שְׂאָבֵד – פְּטוּר, מַה שְׂאִין כֵּן בְּשׂוֹאֵל.

אָמַר: 'נִגְנֵב אוֹ שְׂאָבֵד', 'מִשְׁבִּיעֶךָ אָנִי', וְאָמַר: 'אָמֵן! וְלֵאחֶר זְמַן הוֹדָה שְׂאָכְלוּ – חֵיב, מַה שְׂאִין כֵּן בְּשׂוֹאֵל.

ו,ח אָמַר לְשׂוֹאֵל: 'הֵיכָן שׁוֹרִי? אָמַר לוֹ: 'אֵינִי יוֹדֵעַ', 'מִשְׁבִּיעֶךָ אָנִי', וְאָמַר: 'אָמֵן! לֵאחֶר זְמַן הוֹדָה שְׁנֹגֵב אוֹ שְׂאָבֵד – חֵיב, מַה שְׂאִין כֵּן בְּשׁוֹמֵר חֲנָם.

נִגְנֵב אוֹ שְׂאָבֵד, 'מִשְׁבִּיעֶךָ אָנִי', וְאָמַר: 'אָמֵן! לֵאחֶר מִכָּן הוֹדָה שְׂאָכְלוּ – פְּטוּר, מַה שְׂאִין כֵּן בְּשׁוֹמֵר חֲנָם.

אָמַר לְשׂוֹאֵל 'הֵיכָן שׁוֹרִי? אָמַר לוֹ: 'אֵינִי יוֹדֵעַ', 'מִשְׁבִּיעֶךָ אָנִי', וְאָמַר: 'אָמֵן! לֵאחֶר זְמַן הוֹדָה שְׁנֹגֵב אוֹ שְׂאָבֵד – חֵיב, מַה שְׂאִין כֵּן בְּנוֹשֵׂא שְׂכָר וְהַשׁוֹכֵר. נִגְנֵב אוֹ שְׂאָבֵד, 'מִשְׁבִּיעֶךָ אָנִי', וְאָמַר: 'אָמֵן! לֵאחֶר מִכָּן הוֹדָה שְׂמַת אוֹ נִשְׁבָּה – פְּטוּר, מַה שְׂאִין כֵּן בְּנוֹשֵׂא שְׂכָר וְהַשׁוֹכֵר.

ו,ט אָמַר לְנוֹשֵׂא שְׂכָר וְהַשׁוֹכֵר: 'הֵיכָן שׁוֹרִי? אָמַר לוֹ: 'אֵינִי יוֹדֵעַ', 'מִשְׁבִּיעֶךָ אָנִי', וְאָמַר: 'אָמֵן! וְלֵאחֶר מִכָּן הוֹדָה שְׂמַת אוֹ נִשְׁבָּה – פְּטוּר מַה שְׂאִין כֵּן בְּשׂוֹאֵל. 'מַת' אוֹ 'נִשְׁבַּר' אוֹ נִשְׁבָּה, וְלֵאחֶר מִכָּן הוֹדָה שְׁנֹגֵב אוֹ שְׂאָבֵד – חֵיב מַה שְׂאִין כֵּן בְּשׂוֹאֵל.

אָמַר לְנוֹשֵׂא שְׂכָר וְהַשׁוֹכֵר: 'הֵיכָן שׁוֹרִי? אָמַר לוֹ: 'אֵינִי יוֹדֵעַ', 'מִשְׁבִּיעֶךָ אָנִי', וְאָמַר: 'אָמֵן! וְלֵאחֶר מִכָּאן הוֹדָה שְׁנֹגֵב אוֹ שְׂאָבֵד – חֵיב, מַה שְׂאִין כֵּן בְּשׁוֹמֵר חֲנָם.

בַּשְּׁבוּעָה. לֵאחֶר זְמַן, זֶה אוֹמֵר: 'חִבְלַת בִּי', וְהוּא אוֹמֵר: 'לֹא חִבְלַתִּי בְךָ' – הָרִי הוּא כְּשֶׁאָר כָּל הַטְּעֻנּוֹת.

ו,ג שְׁכַנְגָדוּ חֲשׂוֹד עַל הַשְּׁבוּעָה, כִּיצַד? זֶה נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל. הָיוּ שְׁנֵיהֶם חֲשׂוֹדִין פְּטוּרִין, שְׁנֹאֵמַר (שְׁמוֹת כב): "שְׁבוּעַת ה' תִּהְיֶה בֵּין שְׁנֵיהֶם"; בְּזִמְנָן שְׂאָחֵד מִהֶן חֲשׂוֹד, לֹא בְּזִמְנָן שְׁשֵׁנִיהֶן חֲשׂוֹדִין. "בֵּין שְׁנֵיהֶם" – יוֹצֵא מִבֵּין שְׁנֵיהֶם. אִם הִנֵּשְׁבַע נִשְׁבַּע עַל שְׂקָר – סוֹף שֶׁהַשְּׁבוּעָה חָלָה עָלָיו. וְאִם הִמְשִׁיעַ מִשְׁבִּיעַ עַל שְׂקָר – סוֹף שֶׁהַשְּׁבוּעָה חָלָה עָלָיו, שְׁנֹאֵמַר (זְכָרְיָה ה): "וְלִנְהָ בַתוֹךְ בֵּיתוֹ וְכָלְתוּ"; בּוֹא וּרְאֵה! דְּבָרִים שְׂאִין הָאֵשׁ אוֹכְלָתָן – שְׁבוּעַת שְׂקָר אוֹכְלָתָן.

ו,ד חֲנֻנִי עַל פְּנִקְסוֹ שְׁלֵא בְּמִקְרָא, אָמַר, לֹא שְׂיֵאמַר לוֹ: "כְּתַבְתָּ בְּזוֹ, מַחֲקָ בְּזוֹ", אָלָא אוֹמֵר: "תֵּן לְבָנִי סָאֲתִים חֲטִים וּלְפַעֲלֵי בְּסַלַע מְעוֹת", וְהוּא אוֹמֵר: "נִתְתִּי", וְהֵן אוֹמְרִין: "לֹא נִטְלָנוּ"; הוּא נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל וְהֵן נִשְׁבָּעִין וְנוֹטְלִין. רַבִּי אוֹמֵר: אוֹמֵר אָנִי, שְׂאִין הַפּוֹעֲלִין נִשְׁבָּעִין אָלָא בְּמַעֲמַד חֲנֻנִי.

ו,ה אָמַר לְחֲנֻנִי: 'תֵּן לִי בְּדִינָר פְּרוֹת'; וְנִתְּנָן לוֹ. אָמַר לוֹ: 'תֵּן לִי אֶת הַדִּינָר', וְהוּא אוֹמֵר: 'נִתְתִּי לָךְ, וְנִתְתִּי בְּאוֹנֵפְלָא' – יִשְׁבַּע בְּעַל הַבַּיִת אוֹ יִבְיֵא רְאִיָּה שְׁנִתְּנָן לוֹ אֶת הַדִּינָר. נִתְּנָן לוֹ אֶת הַדִּינָר, אָמַר לוֹ: 'תֵּן לִי אֶת הַפְּרוֹת! אָמַר לוֹ: 'נִתְתִּים לָךְ וְהוֹלְכְתֶם לְתוֹךְ בֵּיתְךָ' – יִשְׁבַּע חֲנֻנִי אוֹ יִבְיֵא רְאִיָּה שְׁנִתְּנָן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בְּמַה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְנָן שֶׁהִיָּתָה קָפָה מְנַחֵת בֵּינָתִים, אָבָל אִם הִיָּתָה יוֹצֵאָה מִתַּחַת יָד אֶחָד מִהֶן – הַמוֹצֵא מִחִבְרוֹ עָלָיו הַרְאִיָּה.

ו,ו הַפּוֹגֵם שְׁטַר חוֹבּוֹ לֹא יִפְרַע אָלָא בַּשְּׁבוּעָה, כִּיצַד? הוֹצִיא עָלָיו שְׁטַר שֶׁל מֵאֲתִים, וְהוּא אוֹמֵר: 'הִתְקַבְּלִי מִהֶן מְנָה' – לֹא יִפְרַע אָלָא בַּשְּׁבוּעָה. וְאִם אָמַר מִתַּחֲלָה: 'לֹא הָיָה אָלָא מְנָה' – נוֹטֵל שְׁלֵא בַּשְּׁבוּעָה. יוֹרֵשׁ שֶׁפָּגְמוּ אָבִיו שְׁטַר חוֹבוֹ – נוֹטֵל שְׁלֵא בַּשְּׁבוּעָה. כֹּזֶה יִפְּה כַח הַבֵּן מִכַּח הָאָב, שֶׁהֵבֵן גּוֹבֵה שְׁלֵא בַּשְּׁבוּעָה וְהָאָב אֵינוֹ גּוֹבֵה

מקבים. וחכמים אומרים: לא כדברי זה ולא כדברי זה, אלא קב ומחצה - חייב בחלה, שנאמר (במדבר טו): "ראשית ערסותיכם" - כדי עסתכם. וכמה עסתכם? כדי עסת מדבר. וכמה עסת מדבר? עמר, שנאמר: (שמות טז): "והעמר עשירית האיפה הוא", שערו חכמים שבעה רבעים ועוד, מדברית, שהן חמשה רבעי צפורית, שהן קב ומחצה ירושלמית.

אב הלל אומר: מלא הין מים שאובין של שנים עשר לוג - פוסלין את המקוה. שמאי אומר: מלא הין מים שאובין של שנים וששה לוג - פוסלין את המקוה. וחכמים אומרים: לא כדברי זה ולא כדברי זה, אלא שלשה לוגין מים שאובין - פוסלין את המקוה.

מעשה שבאו שני גרדיים משער האשפות שבירושלים, והעידו בשם שמעיה ואבטליון, ששלשת לוגין מים פוסלים המקוה, וקיימו את דבריהם. ולמה הזכרו שם מקומם ושם אומניהן? והלא אין להן אמונת ירודה אלא גרדי, אין להן מקום ירוד משער האשפות? אלא מה אבות העולם לא עמדו על דבריהן במקום שמועה, על אחת כמה וכמה שלא יהא אדם עומד על דבריו במקום שמועה. לעולם הלכה כדברי המרביין, לא הזכרו דברי היחיד בין המרביין, אלא שמא הצריך להן שעה, ויסמכו עליהן.

נגנב או שאבד, 'משביעך אני', ואמר: 'אמן', לאחר מכאן הודה שאכל - פטור, מה שאין כן בשומר חנם. נמצא חייב בשואל - פטור בשומר חנם. חייב בשומר חנם - פטור בשואל. חייב בשואל - פטור בנושא שוכר והשוכר. פטור בשואל - חייב בנושא שוכר והשוכר. זה הכלל: כל המשנה מפטור לפטור, מחובה לחובה, מפטור לחובה - פטור, ומחובה לפטור - חייב.

ומסורתא 1 - שנים: 'מה שאין כן בשואל' 2. והשואל: שנים 'מה שאין כן בשומר חנם' 3. ושומר חנם: שלשה 4. נושאין ונותנין: שנים 'מה שאין כן בשואל' 5. אחד 6 נושא: שנים 7 'מה שאין כן בשומר חנם'.

מסורתא 8 - 'חייב, פטור, חייב' 9. 'חייב, פטור, חייב, פטור' 10. 'פטור, חייב, חייב, פטור' 11.

מסכת ערוות פרק ראשון

אא כשנכנסו חכמים לפרם ביבנה, אמרו: עתידה שעה שיהא אדם מבקש דבר מדברי תורה ואינו מוצא, מדברי סופרים ואינו מוצא, שנאמר (עמוס ח): "הנה ימים באים נאם ה' וגו', ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו". דבר ה' - זו נבואה. דבר ה' - זה הקץ. דבר ה' - שלא יהא דבר מדברי תורה דומה לחברו. אמרו, נתחיל מהלל ומשמאי, שמאי אומר: מקב חלה. הלל אומר:

6 תוון יתקאל גורם באן "אהר" - הינו עוד דין אהר בנושא שוכר.

7 עוד יש דין בשומר שוכר שבו איתא פעמים "מה שאין כן בשומר חנם".

8 הינו מסרת שהיתה בידם, שהיו עושים סימנים כדי לזכר הלכות שונות לאומריהם.

9 מה שלמדנו למעלה בהלכה ז'.

10 אלו הן ההלכות שנשנו למעלה בהלכה ח'.

11 אלו הן ההלכות שנשנו למעלה בהלכה ט'.

1 הינו מסרת שהיתה בידם, שהיו עושים סימנים כדי לזכר הלכות שונות לאומריהם.

2 לעיל הלכה ז', שלמדנו שם פעמים - "מה שאין כן בשואל".

3 לעיל בהלכה ח' למדנו בענין שואל פעמים - "מה שאין כן בשואל חנם".

4 בהלכה ז' למדנו שלש בבות אצל שומר חנם.

5 לעיל בראש ההלכה גבי הדין של שומרי שוכר,

מוכא פעמים - "מה שאין כן בשואל".

תּוֹסֵפֶתָא

הַשְּׁלֵם

א,ו השְׁדָרָה וְהַגְלָגֶלֶת מִשְׁנֵי מַתִּים, רַבִּיעִית דָּם מִשְׁנֵי מַתִּים, רַבַּע עֲצָמוֹת מִשְׁנֵי מַתִּים, אֲבָר מִן הַמַּת מִשְׁנֵי מַתִּים, אֲבָר מִן הַחִי מִשְׁנֵי אֲנָשִׁים; רַבִּי עֲקִיבָא מְטַמֵּא וְחַכְמִים מְטַהְרִין.

א,ז שְׁלֹשָׁה דְבָרִים אָמְרוּ לִפְנֵי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל וְלֹא אָמַר בְּהֵן אֲסוּר וְהֵתֵר, וּפְרָשָׁן רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן מַתְיָא: הַמְּפִיס מְרַסָּא בְּשַׁבָּת, אִם לְקוֹלְפָּה וְלַעֲשׂוֹת לָהּ פֶּה' כְּדָרְךָ שְׁהַרְוֹפְאִין עוֹשִׂין - חַיִּב. אִם לְהוֹצִיא מִמֶּנָּה לַחַה - פְּטוּר. הַשּׁוֹם וְהַבְּסָר וְהַמְלִילוֹת שְׂרֻסְקָן מִבְּעוֹד יוֹם; רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל אָמַר: יִגְמַר מִשְׁתַּחֲשָׁף, וְרַבִּי עֲקִיבָא אָמַר: לֹא יִגְמַר, אֲבָל כֹּהֲנִים נִהְגוּ כְּרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל.

א,ח שְׁלֹשָׁה דְבָרִים אָמְרוּ לִפְנֵי רַבִּי עֲקִיבָא, שְׁנַיִם מִשְׁם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, וְאֶחָד מִשְׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְלֹא אָמַר בְּהֵן, לֹא אֲסוּר וְלֹא הֵתֵר, וְלֹא כָּשֶׁר וְלֹא פְּסוּל, לֹא טְמֵאָה וְלֹא טְהוּרָה.

שְׁנַיִם מִשְׁם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: אִשָּׁה, מַה הִיא לְצִאת בְּעִיר שֶׁל זֶהָב? וְלֹא אָמַר בְּהָ לֹא אֲסוּר וְלֹא הֵתֵר; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַתִּיר וְחַכְמִים אוֹסְרִין. מִפְּרִיחֵי יוֹנִים, מַה הֵן לְעֵדוּת? לֹא אָמַר בְּהוּ, לֹא כָּשֶׁר וְלֹא פְּסוּל, וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְכַשֵּׁיר וְחַכְמִים פּוֹסְלִין.

אֶחָד מִשְׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: הַשְּׂרָץ בְּפִי הַחֲלֻדָּה, וְהַחֲלֻדָּה מֵהַלְכָתָה עַל גְּבִי כְּפָרוֹת שֶׁל תְּרוּמָה, סִפְקָא נִגְעָה סִפְקָא לֹא נִגְעָה, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מְטַמֵּא, וְחַכְמִים אוֹמְרִים: וְדַאי טְמֵא וְסִפְקָא טְהוּר.

א,ט תַּנּוּר שֶׁתַּחֲלָתוֹ אֲרַבְעָה וּשְׂרִירָיו אֲרַבְעָה, שְׁבָרָא שׁוֹנָה הֵיוּ אוֹמְרִים שְׁלֹשָׁה, הָרִי לִי סַנְדֵּל שֶׁל עֵץ וְשֶׁל סִידִין שְׁטַמָּא מְדַרְס, עַל שְׂרִירֵי תַּנּוּר. רַבִּי עֲקִיבָא מְטַמֵּא וְאִשָּׁה חוֹלְצָת בּוֹ, וְיוֹצֵאִין בּוֹ בְּשַׁבָּת וְלֹא הוֹדוּ לוֹ.

א,י חֲמִשָּׁה דְבָרִים הִיָּה רַבִּי עֲקִיבָא דּוֹרֵשׁ כְּמִין אֲגָדָה, בְּחֻמְשָׁה דְבָרִים אָדָם זֹכֵה לְבָן, וְחַכְמִים אוֹמְרִים: עַד הַפָּרֵק זָכָה לוֹ, מִפֶּן נְאִילָךְ הוּא זֹכֵה לְעֲצוּמוֹ. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: הֵיכָן מְצִינוּ, שֶׁהֵיוּ חֲגִרִין עַד הַפָּרֵק,

וְחַכְמִים אוֹמְרִים: לֹא הִזְכְּרוּ דְבָרֵי יְחִיד בֵּין הַמְּרַבִּין, אֲלָא מִתּוֹךְ שְׁזָה אוֹמַר טְהוּר וְזָה אוֹמַר טְמֵא, כְּדְבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. יֹאמְרוּ לוֹ: כְּדְבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שְׁמַעְתָּ.

א,ג נִשְׂאָל לְחֻכְם וְטְמֵא לוֹ, לֹא יִשְׂאָל לְחֻכְם אַחֵר. הֵיוּ שְׁנַיִם, אֶחָד אוֹסֵר וְאֶחָד מַתִּיר, אֶחָד מְטַמֵּא וְאֶחָד מְטַהֵר, אִם יֵשׁ חֻכְם אַחֵר - נִשְׂאָלִין לוֹ, וְאִם לֹא - הוֹלְכִין אַחֵר הַמַּחְמִיר. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קְרָחָה אוֹמַר: דְּבָר מַדְבְּרֵי תוֹרָה - הוֹלְכִין אַחֵר הַמַּחְמִיר. מַדְבְּרֵי סוּפְרִים - הוֹלְכִין אַחֵר הַמַּקְל.

א,ד הָאִשָּׁה שֶׁהִלְכָה הִיא וּבַעֲלָה לְמַדִּינַת הַיָּם, וְהִיָּה שְׁלוֹם בֵּינוּ לְבֵינָה, שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. בְּאֵתָהּ וְאֵמְרָהּ: מַת בְּעָלִי - תִּנְשָׂא. שְׁלוֹם בְּעוֹלָם, וְאֵמְרָהּ: מַת בְּעָלִי, בֵּין בּוֹכָה בֵּין שְׂאִינָה בּוֹכָה, בֵּין בְּגִדִיָּה קְרוּעִים בֵּין שְׂאִין בְּגִדִיָּה קְרוּעִים - נֶאֱמַנְתָּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: לְעוֹלָם אֵינָה נֶאֱמַנְתָּ, אֲלָא אִם כֵּן בְּאֵתָהּ בּוֹכָה וּבְגִדִיָּה קְרוּעִים. אָמְרוּ לוֹ: אִם כֵּן, זֹו שְׁהִיתָה פְּקֻחָתָה - תִּנְשָׂא, שְׁלֹא הִיתָה פְּקֻחָתָה - לֹא תִּנְשָׂא? בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים: לֹא שְׁמַעְנוּ אֲלָא בְּבִאָה מִן הַקְּצִיר בְּלַבַּד. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שְׁמַאי: וְהִלָּא כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה קְצִיר! יֵצֵא קְצִיר שְׁעוּרִין. בְּאֵ קְצִיר חֲטִים - יֵצֵא קְצִיר חֲטִים. בְּאֵ בְּצִיר - יֵצֵא בְּצִיר, נִמְצָא כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה קְצִיר. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הַלֵּל: מְצָאנוּ שְׂאִין אַחִין נִכְנָסִים לְנַחֲלָה עַל פִּיהָ. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שְׁמַאי: וְהִלָּא מִסְפָּר כְּתַבְתָּה נְלָמַד, שְׁכַתָּב לָהּ לְכַשְׁתַּנְשָׂא לְאַחֵר - תִּטְלִי מַה שְׁכַתּוֹב לִיךְ בְּכַתְּבִיךָ וְצֵאִי. חֲזְרוּ בֵּית הַלֵּל לְהוֹרוֹת כְּדְבָרֵי בֵּית שְׁמַאי.

א,ה שְׁשָׁה דְבָרִים רַבִּי עֲקִיבָא מְטַמֵּא וְחַכְמִים מְטַהְרִין: **א**. הַשְּׂרָץ וְהַצְּפַרְדֵּעַ בְּרֵשׁוֹת הָרִבִּים. **ב**. וְכֵן כְּזִית מִן הַמַּת וְכִזִּית מִן הַנְּבִלָּה. **ג**. עֵצִים מִן הַמַּת וְעֵצִים מִן הַנְּבִלָּה. **ד**. גּוֹשׁ מְאָרֶץ-טְהוּר גּוֹשׁ מְאָרֶץ הַפָּרֶס. **ה**. גּוֹשׁ מְאָרֶץ-טְהוּר גּוֹשׁ מְאָרֶץ הָעַמִּים. **ו**. שְׁנֵי שְׁבִילִין, אֶחָד טְמֵא וְאֶחָד טְהוּר; רַבִּי עֲקִיבָא מְטַמֵּא, וְחַכְמִים מְטַהְרִין.

וּכְשֶׁהֲגִיעַ הַפֶּרֶק נִתְפַשְׁטוּ. וְשֶׁהָיוּ חֲרָשִׁין עַד הַפֶּרֶק, וּכְשֶׁהֲגִיעַ הַפֶּרֶק נִתְפַקְחוּ. וְשֶׁהָיוּ סוּמִין עַד הַפֶּרֶק, כְּשֶׁהֲגִיעַ הַפֶּרֶק נִתְפַתְחוּ. וְהֵיבֵאךְ זֹכֶה לֹו עַד אוֹתָהּ הַשְּׁעָה? אָמְרוּ לוֹ: כִּי מְצִינֵנוּ שְׁהָיוּ פְּשׁוּטִים עַד הַפֶּרֶק וּכְשֶׁהֲגִיעַ הַפֶּרֶק נִתְחַגְּרוּ, וְשֶׁהָיוּ פֶקֶחִין עַד הַפֶּרֶק וּכְשֶׁהֲגִיעַ הַפֶּרֶק נִתְחַרְשׁוּ, וְשֶׁהָיוּ פְתוּחִים עַד הַפֶּרֶק, וּכְשֶׁהֲגִיעַ הַפֶּרֶק נִסְתָּמוּ, הֵא אֵין זֹכֶה לֹו אֵלָא עַד אוֹתָהּ הַשְּׁעָה בְּלַבָּד.

א,יג אַרְבָּעָה סְפָקוֹת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מְטַמָּא וְחֻכְמִים מְטַהְרִין: הַטְּהוֹר עוֹמֵד וְהַטְּמֵא עוֹבֵר, טְמֵאָה בְּרִשׁוֹת הַיְחִיד וְטְהוֹרָה בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים טְהוֹרָה, טְמֵאָה בְּרִשׁוֹת הַיְחִיד וְטְמֵאָה בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים, סְפֵק נִגַע סְפֵק לֹא נִגַע, סְפֵק הָאֵהִיל סְפֵק לֹא הָאֵהִיל, סְפֵק הַסֵּית סְפֵק לֹא הַסֵּית; רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מְטַמָּא וְחֻכְמִים מְטַהְרִין.

מִסְכַּת עֲדוּת פֶּרֶק שְׁנִי

ב,א אַרְבָּעָה דְּבָרִים רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר וְחֻכְמִים מְטַמְּאִין: מִסְרַק שֶׁל צְרִצֹור, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֵין מְטַמָּא בְּאֹיִר, וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: מְטַמָּא בְּאֹיִר. דָּף שֶׁל נִתְחוּם שֶׁקָּבְעוּ בְּמִסְמָר, אוֹ שֶׁחִבְרוּ בְּמִרְיֵשׁ, אוֹ בְּקוֹרָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר וְחֻכְמִים מְטַמְּאִין. מְנַעַל שֶׁעַל הָאֵימִים, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַמָּא וְחֻכְמִים מְטַהְרִין. חֶתְכוּ חֲלִיוֹת, וְנִתְּן חוּל בֵּין חוּלִיאַ לְחוּלִיאַ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר וְחֻכְמִים מְטַמְּאִין, וְהִיָּה נִקְרָא תַנּוּרוֹ שֶׁל עַכְנָאִי, שֶׁעָלָיו רַבּוּ מַחְלָקַת בִּישְׂרָאֵל.

ב,ב עֲשָׂרִים וָאַרְבָּעָה דְּבָרִים מְקוּלֵי בֵית שְׁמַאי וְחוּמְרֵי בֵית הַלֵּל. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵין אָדָם מְדִיר אֶת אִשְׁתּוֹ. בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים: אֵין אָדָם מְדִיר אֶת בְּנוֹ בְּנִזְוִיר. בִּיצָה שְׁנוֹלְדָה בְּיוֹם טוֹב, אַחֲרֵים אוֹמְרִים מִשׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: תֵּאֱכַל הִיא וְאַמָּהּ. הַסֶּף שֶׁמֶן טְהוֹר וְנִטְמָא, יָרֵד וְטָבַל, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אָף עַל פִּי שְׁשׁוּחָה וְיוֹרֵד - טְהוֹר. בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים: כִּדִּי סִיכַת אֶבֶר קָטָן - טְמֵא. פְּחוֹת מִכֵּן - טְהוֹר. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר כְּרַבִּי צְדוּק: כְּשֶׁהִיָּיתִי אֶצֶל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן הַחִירוּנִי, רָאִיתִיו שֶׁאוֹכַל פֶּתוֹ חֲרֻבָה, שְׁהָיוּ שְׁנֵי בְצֵרֶת, בְּאִתִּי וְאַמְרַתִּי לְאַבָּא, אָמַר לִי: הוֹלֵךְ לֹו זֵיתִים, הוֹלְכְתִי לֹו זֵיתִים, נִטְלָן וְהִסְתַּכַּל בְּהֵן, וְרָאָה שֶׁהֵן לַחִים. אָמַר לִי: אֵינִי אוֹכַל זֵיתִים. בְּאִתִּי וְאַמְרַתִּי לְאַבָּא, אָמַר לִי: לָךְ אָמֹר לֹו, מְנַקְבַת הֵיָתֶה חֲבִית, כְּדַבְּרֵי בֵית הַלֵּל, אֵלָא שְׁסַתְמוּהָ שְׁמֵרִים, לְהוֹדִיעַךָ שֶׁהוּא אוֹכַל בְּטְהוֹרָה, שְׂאָף עַל פִּי

א,יא מִסְפֵּר הַדּוֹרוֹת לְפָנָיו הַקֶּץ, אָף עַל פִּי שְׁהִימִים וְהַשְּׁעוֹת כְּחוֹט הַשְּׁעָרָה לְפָנֵי הַמֶּקוּם, אֵינִי מוֹנֶה אֵלָא דּוֹרוֹת, שְׁנֵאמַר (יִשְׁעִיָּה מֵא): "קוֹרָא הַדּוֹרוֹת מְרֵאשׁ". וְאָף עַל פִּי שְׁנֵאמַר (בְּרֵאשִׁית טו): "וְעַבְדּוֹם וְעַנּוּ אוֹתָם", וְנֵאמַר (בְּרֵאשִׁית טו): "וְדוֹר רַבִּיעִי יִשׁוּבוּ הִנֵּה" וְגו'. הֵרִי הוּא אוֹמֵר (שְׁמוֹת כג): "אֶת מִסְפֵּר יְמֵיךְ" - אֵלוֹ שְׁנֵי דּוֹרוֹת. וְשֶׁאֵר כָּל אָדָם: זְכָה - מְשֻׁלְמִים שְׁנוּתִיו. לֹא זְכָה - פּוֹחֲתִין לֹו מִשְׁנוּתִיו; דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: זְכָה - מוֹסִיפִין לֹו עַל שְׁנוּתִיו. לֹא זְכָה - פּוֹחֲתִין מֵהֵן. אָמְרוּ לֹו לְרַבִּי עֲקִיבָא: הֵרִי הוּא אוֹמֵר (מְלָכִים ב כ): "וְהוֹסַפְתִּי עַל יְמֵיךְ חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה"! אָמַר לָהֶן: מִשְׁלֹו הוֹסִיפוּ לֹו. אָמַר לָהֶן רַבִּי עֲקִיבָא: הֵרִי הוּא אוֹמֵר (מְלָכִים ב יג): "הִנֵּה בֶן נוֹלָד לְבֵית דָּוִד יֵאשְׁיָהוּ שְׁמוֹ", וְעַדִּין לֹא הִיָּה מְנֻשָּׁה בְּעוֹלָם! אָמְרוּ לוֹ: וְכִי נֵאמַר: 'הִנֵּה בֶן נוֹלָד לְבֵית דָּוִד בֶּן חֲזַקְיָה'? וְהֵלֵא לֹא נֵאמַר: "אֵלָא הִנֵּה נוֹלָד בֶּן לְבֵית דָּוִד"; בֵּין מַחְזַקְיָה בֶּן מִיכַל בֵּית דָּוִד.

א,יב חֲמֵשׁ רַחֲלוֹת גּוֹזְזוֹת מְנַה מְנַה וּפְרָס, שֶׁהֵן שְׁבַעִים וְחֲמֵשׁ סְלָעִים - חֲיֻבוֹת בְּרֵאשִׁית הַגֹּז; דְּבָרֵי רַבִּי דוֹסָא. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: חֲמֵשׁ רַחֲלוֹת גּוֹזְזוֹת כָּל שֶׁהֵן. רַבִּי נִתָּן אוֹמֵר, רַבִּי דוֹסָא אוֹמֵר: כְּבִיצָה אוֹכְלִין, כְּמוֹהָ וּבְקַלְפֶּתָהּ. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: חוּץ מִקַּלְפֶּתָהּ. הָאֵשָׁה שְׂאֵמְרָה: "נִשְׁבַּתִּי, וְטְהוֹרָה אָנִי" - אוֹכְלַת בְּתוּרְמוּהָ. וְאִם יֵשׁ יְעָדִים שְׁנֻשְׁבִּית, וְהִיא אוֹמְרַת: "טְהוֹרָה אָנִי" - אֵינָה אוֹכְלַת.

תּוֹסֵפֶתָא

הַשָּׁלֵם

שְׁמַתְלִמִּידֵי בֵּית שְׁמַאי הָיָה - לֹא הָיָה נוֹהֵג אֶלָּא כְּדַבְרֵי בֵּית הַלֵּל.

בג, לְעוֹלָם הֵלְכָה כְּדַבְרֵי בֵּית הַלֵּל, וְהוֹרְצָה לְעִשׂוֹת לְהַחְמִיר עַל עֲצֻמוֹ, וְלִנְהַג כְּחוֹמְרֵי בֵּית הַלֵּל וּכְחוֹמְרֵי בֵּית שְׁמַאי, עַל זֶה נֶאֱמַר (קִהְלֵת ה'): "וְהִכְסִיל בַּחֲשׁוֹן הוֹלֵךְ". הַתּוֹפֵס קוֹלֵי בֵּית שְׁמַאי וְקוֹלֵי בֵּית הַלֵּל - הָרִי זֶה רָשָׁע! אֶלָּא אוֹ כְּדַבְרֵי בֵּית הַלֵּל, כְּקוֹלֵיהֶן וּכְחוֹמְרֵיהֶן, אוֹ כְּדַבְרֵי בֵּית שְׁמַאי כְּקוֹלֵיהֶן וּכְחוֹמְרֵיהֶן.

בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים: אֵין אָדָם פּוֹטֵר אֶת אִשְׁתּוֹ בְּגֵט יֶשֶׁן, שְׁלֹא יֵהָא גֵּט גְּדוֹל מִבְּנָה. כְּתָב לְשֵׁם הַפְּרֻכִין, לְשֵׁם אֲרֻכּוֹת, אוֹ שֶׁהֵיוּ שְׁנֵי מַלְכִים עוֹמְדִין, וְכָתַב עַל שֵׁם אֶחָד מֵהֶן - כְּשֵׁר. כְּתָב לְשֵׁם אָבִי אָבִיו - כְּשֵׁר. לְשֵׁם מִשְׁפָּחָה - פְּסוּל. וְאִם הָיָה נִקְרָא עַל שְׁמוֹ - כְּשֵׁר.

בד, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר: לֹא נִחְלְקוּ בֵּית הַלֵּל וּבֵית שְׁמַאי עַל הַמְּגֵרָשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְלָנָה עִמּוֹ בַּפּוּגְדָקִי, שְׁאִינְהָ צְרִיכָה מִמֶּנּוּ גֵּט שֵׁנִי, עַל מַה נִּחְלְקוּ? עַל הַמְּדִירֵי אֶת אִשְׁתּוֹ מִתְשַׁמֵּשׁ הַמֵּטָה. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: שְׁתֵּי שְׁבָתוֹת כְּלִידֵת נִקְבָה. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: שְׁבַת אַחַת כְּלִידֵת זָכָר, אוֹ כִּימֵי נִדְתָהּ. יֵתֵר עַל כֵּן - יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתָבָהּ.

כְּלַפְלָה, בֵּית שְׁמַאי פּוֹטְרִין וּבֵית הַלֵּל מְחַיְבִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: הַלֵּל עֲצֻמוֹ הָיָה אוֹסֵר. הַלּוֹקֵחַ כְּלַפְלָה לְשִׁלְחַ לְחֻבְרוֹ - לֹא יֵאכַל עַד שְׁיַעֲשֶׂר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: הַלֵּל עֲצֻמוֹ הָיָה אוֹסֵר.

בה, אָמַר רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בְּרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה: לֹא נִחְלְקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל, עַל שֶׁהֵיוּ שְׁתֵּי כַּתְּבֵי עֵדִים מְעִידוֹת אוֹתוֹ - שְׁיֵהָא נְזִיר בְּטַהֲרָה שְׁבָהָן. עַל מַה נִּחְלְקוּ? עַל שֶׁהֵיוּ שְׁנֵי עֵדִים מְעִידִין אוֹתוֹ. שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: נִחְלְקוּ עַל שֶׁהֵיוּ כְּאֵן נְזִירוֹת. בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים: יֵשׁ בְּכָלֵל חֲמֵשׁ שְׁתֵּים - שְׁיֵהָא נְזִיר שְׁתֵּים.

בו, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: חֲמִשָּׁה דְּבָרִים מְקוּלֵי בֵּית שְׁמַאי וּמְחוֹמְרֵי בֵּית הַלֵּל. דָּם הַנְּבֻלוֹת, בֵּית שְׁמַאי מְטַהְרִין וּבֵית הַלֵּל מְטַמְּאִין. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה: אִף כְּשִׁטְמָאוּ בֵּית הַלֵּל, לֹא טַמְּאוּ אֶלָּא בְּדָם שֵׁישׁ בּוֹ רַבִּיעִית, שְׁאִם יִקְרַשׁ וִיחָא בּוֹ כּוּזִית. וּמִוּדִים בְּבִיצַת טְרֵפָה שֶׁהִיא אֲסוּרָה, מִפְּנֵי שְׁגִדוּלְיָהּ אֲסוּר. עַל מַה נִּחְלְקוּ? עַל בִּיצַת נְבִלָה, שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אִם שְׁכִיּוּצָא בָּהּ נִמְכַרְתַּ בְּשׁוּק - מְתָרַת. וְאִם לֹא - אֲסוּרָה. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמַר: דְּבָר אַחֵר מְקוּלֵי בֵּית שְׁמַאי וּמְחוֹמְרֵי בֵּית הַלֵּל. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: מְתָנוֹת מְכֻשְׁרוֹת וּמְפֻגְלוֹת בַּחֲטָאת, וּמְתָנָה אַחַת כָּל הַזְּבָחִים. בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים: אַחַד חֲטָאת וְאַחַד כָּל הַזְּבָחִים, מְתָנָה אַחַת מְכֻשְׁרַת וּמְפֻגְלַת.

בז, רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר: שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים מְקוּלֵי בֵּית שְׁמַאי וּמְחוֹמְרֵי בֵּית הַלֵּל. קִהְלֵת אִינְהָ מְטַמְּאָה אֶת הַיָּדִים; דְּבָרֵי בֵּית שְׁמַאי. בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים: מְטַמְּאָה אֶת הַיָּדִים. מִי חֲטָאת שְׁעָשׂוּ מְצוֹתָן, בֵּית שְׁמַאי מְטַהְרִין, בֵּית הַלֵּל מְטַמְּאִין.

הַמְקַשָּׁה, כְּמָה תִּשְׁפָּה וְתֵהָא זָבָה. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמַר: מַעַת לְעַת, וְהֵלְכָה כְּדַבְרֵי. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יְהוּדָה אָמַר מִשּׁוֹם רַבִּי שְׁמַעוֹן: בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים. בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים: מַעַת לְעַת.

בח, רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמַר: שְׁנֵי דְּבָרִים מְקוּלֵי בֵּית שְׁמַאי וּמְחוֹמְרֵי בֵּית הַלֵּל. דָּם הַיּוֹלְדֵת שְׁלֹא טְבִלָה, מְטַמֵּא לָח וְאִינוּ מְטַמֵּא יָבֵשׁ; דְּבָרֵי בֵּית שְׁמַאי. בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים: מְטַמֵּא לָח וְיָבֵשׁ. אַרְבַּעַת אַחִין, שְׁנַיִם מֵהֶן נִשְׂוֵאִין שְׁתֵּי אַחִיוֹת, וּמִתּוֹ הַנִּשְׂוֵאִין אֶת הָאַחִיוֹת - הָרִי אֵלּוֹ חוֹלְצִין וְלֹא מִיַּבְמִין. וְאִם קָדְמוּ וְכִנְסוּ - יוֹצִיא. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר מִשּׁוֹם בֵּית שְׁמַאי: יִקְיָמוּ. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: יוֹצִיא. אָבָא שְׂאוּל אוֹמַר: קַל הָיָה לָהֶם לְבֵית הַלֵּל כְּדַבְּרֵי הַזֶּה.

בט, הַתּוֹלֵשׁ מִבְּכוֹר תָּם, וְהַנִּיחוֹ בַּחלוֹן, אִף עַל פִּי שְׁנוּלַד בּוֹ מוֹם לְאַחַר מְכָאן, וּשְׁחָטוּ -

זֶה וְזֶה מְטַמְּאִין בְּמַגָּע וּבְמִשְׁאָא. הַשֵּׁיב רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ עַל דְּבָרֵי שְׁנִיָּהּ: וּמַה אִם הָחִי שֵׁישׁ בּוֹ רַמ"ח, עֵצִים וּבִשְׂרֵי הַפּוֹרְשִׁים מִמֶּנּוּ טְהוּרִים, אֲבָר מִן הָחִי, שְׂאִין בּוֹ, אִינוּ דִּין שֵׁיהֵא עֵצִים וּבִשְׂרֵי הַפּוֹרְשִׁין מִמֶּנּוּ טְהוּר? ! הַשֵּׁיב רַבִּי עַל דְּבָרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: לֹא, אִם אֲמַרְתָּ בְּפוֹרֵשׁ מִן הָחִי, שְׂכַן פּוֹרֵשׁ מְדַבֵּר טְהוּר, תֹּאמַר בְּאֲבָר מִן הָחִי שְׂכַן פּוֹרֵשׁ מְדַבֵּר טְמֵא?

מִסְכַּת עֲדוּת פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

ג,א הַעִיד רַבִּי צְדוּק עַל צִיר חֲגִבִין טְמֵאִין שֶׁהוּא טְהוּר, וּמִתֵּר לְאוֹכְלֵי תְרוּמָה. הַעִיד רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי פִּפְסִס עַל דָּף שֶׁל נְחֹתוּמִים, שֶׁחִבְרוּ בְּמִישׁ אֹרְבָּה, וְשִׁקְבַע בְּמִסְמַר - שֶׁהוּא טְמֵא, שְׂרַבִּי אֲלִיעֶזֶר מְטַהֵר, וְאִם לֹא קִבְּעוּ כָּל צִרְכּוֹ - הִכַּל מוֹדִים שֶׁהוּא טְמֵא.

הֵן הַעִידוּ, שֶׁמַּעֲבִירִין אֶת הַשְּׁנֵה כָּל אֲדָר. שֶׁבְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים עַד הַפּוֹרִים, עַד שֶׁבֵּא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי פִּפְסִס וְהַעִידוּ, שֶׁכָּל אֲדָר כְּשֶׁר לְעֵבוֹר.

הַעִיד מִנְחָם בֶּן פּוּבְּגִי שֶׁהוּא צִבְעֵי. עַל מוֹסָף יוֹרֵה שֶׁל שׁוֹלְקֵי זֵיתִים שֶׁהוּא טְמֵא, וְעַל שְׂצוֹבְעִים שֶׁהֵיָה טְהוּר, שֶׁבְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים חֲלוּף הָיוּ הַדְּבָרִים. וּכְשֶׁהוֹשִׁיבוּ בִישִׁיבָה הָיוּ הַכֹּל תְּמַהִין עֲלָיו, אָמַר לָהֶם: כִּף וְכָף, אֲנִי רֹאשׁ אֶכֶל הַבָּאִים אַחֲרָי¹².

ג,ב הַעִיד רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן בְּתִירָה, עַל דָּם הַנְּבִלּוֹת שֶׁהוּא טְהוּר. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן בְּתִירָה נוֹחֲרִין הָיוּ עֲרוּדִיּוֹת¹³ לְאַרְיֹת בְּסַתְרֻטָּא שֶׁל מְלֶךְ, וְהָיוּ עוֹלֵי רְגָלִים מְשַׁקְעִין אֶת אַרְכּוּבוֹתֵיהֶן, וְלֹא חָשׂוּ לָהֶם מְשׁוּם טְמֵאָה.

ג,ג הַעִיד רַבִּי יְהוֹנָדָה הַכֹּהֵן עַל בַּת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׂאָת לַכֹּהֵן, כִּינּוּן שֶׁנִּשְׂאָת לַחֲפֵהָ אֶף עַל

¹² כִּי אֲנִי רֹאשׁ לְכָל הַצִּבְעִים הַבָּאִים אַחֲרָי, בְּאִפְּן שְׂאֵנִי בְּקִי הַיֵּטֵב בְּעֵנֵן זֶה (עַל פִּי פְרוּשׁ 'מְנַחֵת יִצְחָק')

¹³ עֲרוּד בְּלִשׁוֹן רַבִּים.

הָרִי זֶה יִקְבֵר. בְּכוֹר בַּעַל מוּם שֶׁתִּלַּשׁ מִמֶּנּוּ וְאַחַר כִּף מֵת, עֲקֵבָא בֶּן מְהִלְלָאֵל מִתִּיר וְחֻכְמִים אוֹסְרִין. אָמַר רַבִּי יְהוֹנָדָה: מוֹדָה עֲקֵבָא בְּזֶה שְׂאִסוּר, עַל מַה נִּחְלְקוּ? עַל שֶׁנִּטְמָא וְתִלַּשׁ מִמֶּנּוּ, וְאַחַר כִּף שֶׁחֲטוּ, שֶׁעֲקֵבָא בֶּן מְהִלְלָאֵל מִתִּיר וְחֻכְמִים אוֹסְרִים. אָמַר רַבִּי יוֹסִי מוֹדָה רַבִּי חֲלִפְתָּא בְּזֶה שְׁמִתָּר, אֲבָל בִּיחּוּד אֲמָרוּ חֻכְמִים: יִנְיָהָ בַחלוֹן שְׂמָא יֵשׁ תְּקוּהָ, שְׂאִם מֵת - יֵהָא אִסוּר, וְאִם שֶׁחֲטוּ - יֵהָא מִתָּר, עַל מַה נִּחְלְקוּ? עַל שֶׁנִּטְמָא וְתִלַּשׁ מִמֶּנּוּ, וְאַחַר כִּף מֵת, שֶׁעֲקֵבָא בֶּן מְהִלְלָאֵל מִתִּיר, וְחֻכְמִים אוֹסְרִים.

ב,י כּוֹזֵית בְּשֶׁר הַפּוֹרֵשׁ מֵאֲבָר מִן הָחִי. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר מְטַמֵּא. הַשִּׁיבוּ אֶת רַבִּי אֲלִיעֶזֶר שֶׁלֹּשׁ תְּשׁוּבוֹת: לֹא, אִם אֲמַרְתָּ בְּבֵית שֵׁישׁ בָּה רַבַּע רְקָב, תֹּאמַר בְּאֲבָר מִן הָחִי, שְׂאִין בּוֹ רַבַּע רְקָב? דְּבָר אַחֵר: מִי תִּלּוּי בְּמִי? אֲבָר תִּלּוּי בְּבִשְׂר, אוֹ בְּשֶׁר תִּלּוּי בְּאֲבָר? הַבִּשְׂר תִּלּוּי בְּאֲבָר! אֲפֹשֶׁר שֶׁהַבִּשְׂר מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמִשְׁאָא וּבִאֵהָל, וְאֲבָר יֵהָא טְהוּר?

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: תְּמַה אֲנִי, אִם טְמֵא רַבִּי אֲלִיעֶזֶר, לֹא טְמֵא אֱלֹא בְּזִמְנֵי שֵׁישׁ בְּאֲבָר בְּשֶׁר כְּרֵאוּי, כְּדִי שֵׁיהֵא זֶה וְזֶה מְטַמְּאִין בְּמַגָּע וּבְמִשְׁאָא וּבִאֵהָל, עֵצִים הַפּוֹרֵשׁ כְּשֶׁעוֹרָה רַבִּי נְחוּנְיָא מְטַמֵּא? וְהַשִּׁיבוּ רַבִּי נְחוּנְיָא שֶׁלֹּשׁ תְּשׁוּבוֹת: לֹא, אִם אֲמַרְתָּ בְּמֵת שֵׁישׁ בּוֹ רַבַּע רְקָב, תֹּאמַר בְּאֲבָר מִן הָחִי שְׂאִין בּוֹ רַבַּע רְקָב?

דְּבָר אַחֵר: מִי תִּלּוּי בְּמִי? אֲבָר תִּלּוּי בְּעֵצִים אוֹ עֵצִים תִּלּוּי בְּאֲבָר? הוּא אוֹמֵר עֵצִים תִּלּוּי בְּאֲבָר. אֲפֹשֶׁר שֶׁהַעֵצִים מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמִשְׁאָא וְאֲבָר יֵהָא טְהוּר? אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: תְּמַה אֲנִי, אִם טְמֵא רַבִּי נְחוּנְיָא, לֹא טְמֵא אֱלֹא בְּזִמְנֵי שֵׁישׁ בְּאֲבָר עֵצִים כְּשֶׁעוֹרָה כְּדִי שֵׁיהֵא

¹² פְּרוּשׁ: כְּשֶׁהוֹשִׁיבוּ בִישִׁיבָה לְקַבֵּל עֲדוּתוֹ, הָיוּ הַכֹּל תְּמַהִים עֲלָיו שֶׁאִמַר דְּבָר קִדְשׁ, שֶׁעַד עֵתָה הָיוּ שׁוֹנִים בְּחִפְזָה. אָמַר לָהֶם: כִּף וְכָף! כְּלוּמַר, זֶה טְמֵא וְזֶה טְהוּר.

פי שלא נבעלה, שרבי אליעזר אומר: תבעל. וכן היה רבי אליעזר אומר: תבעל. לא ישא כהן אשה עד שתגדיל. בית דין שאחריהם אומרים: נאמנת עסה לטמא ולטהר, לאסור ולהתיר, לרחק ולקרב, אבל באלמנת עסה לא נגעו. אמר רבי שמעון בן עזאי: אמר להן רבי, מעשה שנמצאו עצמות בירושלים בדירת עצים, ובקשו חכמים לטמא את ירושלים כלה. אמר להם רבי יהושע: בושה וכלמה הוא לנו, שנטמא את בתינו. איה מתי מבוול? איה הרוגי נבוכדנצר? איה ההרוגים שנהרגו מן המלחמה ועד עכשו? אלא אמרו ודאי - טמא, ספק - טהור. אמר רבי יהושע: שמעתי ששוחטין אף על פי שאין נסכין, ואוכלין קדשי קדשים אף על פי שאין קלעין, קדשים קלים ומעשר שני אף על פי שאין חומה, שקדשה הראשונה קדשה לשעתיה וקדשה לעתיד לבוא.

ג, משפחת בית צריפה היתה בעבר הירדן ורחקה בן ציון בזרוע. ועוד אחרת היתה שם וקרבה בן ציון בזרוע, ולא רצו חכמים לגלותם, אבל מוסרין אותן לבניהן ולתלמידיהן, פעם אחת בשבוע. כגון אלו, אליהו בא לטמא ולטהר, לרחק ולקרב. רבי אומר: לקרב אבל לא לרחק. רבי יהודה אומר: חלוף הדברים. רבי חנניה בן עדי אומר: הרי הוא אומר (ויקרא כז): "ויצא בן אשה ישראלית וגו'. והלא דברים קל וחמר, מה משה רבנו לא רצה לגלות את המזרין עד שנתגלו מעצמן. אליהו תלמידו של משה על אחת כמה וכמה שלא יגלה, עד שיתגלו מעצמן! מי שיש לו תלמידים קורין אותו רבי, נשתפחו תלמידיו, קורין אותו רבן, נשתפחו אלו ואלו, קורין אותו בשמו.

מִסְכַּת עֲבוּדָה וְרַחֲמֵי פֶּקֶד רֵאשׁוֹן

א, נחום המדי אומר: יום אחד בגלויות לפני אידיהן אסור. במה דברים אמורים? באידיהן הקבועים, אבל באידיהן שאינן

קבועין - אינו אסור אלא אותו היום בלבד. אף על פי שאמרו שלשה ימים, אסור לשאת ולתת עמהם. במה דברים אמורים? בדבר המתקנים, אבל דבר שאינו מתקנים - מתר. אף דבר המתקנים, לקח או שמכר - הרי זה מתר. רבי יהושע בן קרחה אומר: כל מלוה בשטר - אין נפרעין ממנו, ושאין בשטר - נפרעין ממנו, מפני שהוא כמציל מידם.

א, לא ישא אדם ויתן עם העובד כוכבים ביום אידו, ולא יקל עמו את ראשו, ולא ישאל בשלומו במקום שמתחשב. מצאו לפי דרכו - שואל בשלומו בכבוד ראש. שואלין בשלום העובדי כוכבים באידיהן, מפני דרכי שלום. אמנין ישראל שהיו עושין אצל העובד כוכבים בביתו של ישראל - מתר. בביתו של עובד כוכבים - אסור. רבי שמעון בן אליעזר אומר: אם היה שכיר היום, בין בביתו של ישראל בין בביתו של עובד כוכבים - אסור. אם היה שכיר קבולת, בביתו של ישראל - מתר. בביתו של עובד כוכבים - אסור. במחבר לקרקע, בין כף ובין כף - אסור. בעיר אחרת, בין כף ובין כף - מתר. ואף על פי שגמר את כליו לפני אידו, לא יוליינו לו ביום אידו, מפני ששמת ביתו. עיר אחת עושה ועיר אחת אינו עושה, אמה אחת עושה ואמה אחת אינה עושה, משפחה אחת עושה ומשפחה אחת אינה עושה. העושין - אסורין. ושאין עושין - מתרין. קלנדא, אף על פי שהכל עושין - אין אסור אלא לפולחין בלבד. סטרוניא - יום שאחז בו את המלכות. קראטוסס - יום גנוסיא של מלכי עובדי כוכבים. יום של כל מלך ומלך - הרי הוא כרבים. יחיד, אפלו יום המשתה שלו, יום שנעשה בו שלטון. רבי מאיר אומר: אף יום שעמד בו מחליו אסור.

א, יריד שבתוף הכרף, אין הולכין, לא לאותו הכרף ולא לעירות הסמוכות לו - מפני שהוא פנאיה הולף לו ליריד; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אין אסור אלא הכרף בלבד. יריד שבתוף הכרף - אסור. חוץ

תּוֹסֵפֶתָא

הַשְּׁלֵם

לְכַרְךָ - מִתֵּר. וְשָׁחוּץ לְכַרְךָ, חוּץ לְכַרְךָ - אָסוּר. תּוֹךְ הַכֶּרֶךְ - מִתֵּר. וְחִנּוּיֹת הַמוֹכְלָלוֹת לוֹ, מִכָּל מְקוֹם - הָרִי אֵלּוֹ אָסוּרוֹת. עוֹבֵר אָדָם בְּשִׁירָה מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, וְנִכְנַס לְכַרְךָ, שֶׁהַיָּרִיד בְּתוֹכוֹ, וְאִינוֹ חוֹשֵׁשׁ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא נִרְאֶה כְּהוֹלֵךְ לַיָּרִיד. יָרִיד שֶׁנִּתְּנָה מַלְכוּת, וְשֶׁנִּתְּנָה מְדִינָה, וְשֶׁנִּתְּנָה גְדוּלֵי מְדִינָה - מִתֵּר. אֵין אָסוּר, אֶלָּא יָרִיד שֶׁל עֲבוּדַת כּוֹכָבִים בְּלִבְדוֹ. הוֹלְכִין לַיָּרִיד שֶׁל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, וּמִתְרַפְּאִין בְּהֵן רַפּוּי מְמוֹן, אֲבָל לֹא רַפּוּי נְפֻשׁוֹת. <וְאֵין> לּוֹקְחִין מֵהֵן בְּתִים שְׂדוֹת וְכַרְמִים, בְּהֵמָה עֲבָדִים וְשִׁפְחוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמַצִּיל מִיָּדָם. וְכוֹתֵב וּמַעֲלָה בְּעַרְכֵּם. כִּהֵן מִטְמֵא לְהַעֲרִיד עֲלֵיהֶן בְּחוּצָה לְאַרְץ.

כִּשֶׁם שֶׁמִטְמֵא בְּחוּצָה לְאַרְץ, כִּךְ מִטְמֵא בְּבֵית הַקְּבֻרוֹת, מִטְמֵא לְתַלְמוּד תּוֹרָה, מִטְמֵא לְשֵׂא אִשָּׁה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אִם יֵשׁ לוֹ מַמֵּי שִׁילְמַד - הָרִי זֶה לֹא יִטְמֵא. וְאִם לֹא - הָרִי זֶה יִטְמֵא. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: אִף עַל פִּי שֵׁישׁ לוֹ מַמֵּי יִלְמַד - יִטְמֵא, שְׁלֹא מִכָּל אָדָם זוֹכֶה אָדָם לְלַמֵּד, אֶלָּא מִמֵּי שְׂזֻכָּה לוֹ. אֲמָרוּ עַל יוֹסֵף הַכֹּהֵן, שֶׁהָיָה מִטְמֵא וְיוֹצֵא אֶצֶל רַבִּי יוֹסִי לְצִדִּין. לֹא יֵצֵא כִּהֵן לְחוּצָה לְאַרְץ, וְאִפְּלוֹ לְשֵׂא אִשָּׁה, אֶלָּא אִם כֵּן הִבְטִיחוּהוּ. תַּגְרִין שֶׁהַקְּדִימוֹ זְמַנּוֹ שֶׁל יָרִיד, אוֹ שֶׁאֲחֲרָיו זְמַנּוֹ שֶׁל יָרִיד - מִתֵּר. אֵין אָסוּר אֶלָּא זְמַנּוֹ שֶׁל יָרִיד בְּלִבְדוֹ. אַרְבַּע אֲבָקוֹת הֵן: אֲבָק רַבִּית, אֲבָק שְׁבִיעִית, אֲבָק עֲבוּדַת כּוֹכָבִים, אֲבָק לְשׁוֹן הָרַע.

אֲבָק שֶׁל רַבִּית - לֹא יֵשׂא אָדָם וְיִתֵּן בְּהַלּוֹאֵתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, מִפְּנֵי אֲבָק רַבִּית.

אֲבָק שְׁבִיעִית - לֹא יֵשׂא אָדָם וְיִתֵּן עִם הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים בְּפָרוֹת מִפְּנֵי אֲבָק שְׁבִיעִית.

אֲבָק עֲבוּדַת כּוֹכָבִים - לֹא יֵשׂא אָדָם וְיִתֵּן עִם הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים בְּיוֹם אִידוֹ, מִפְּנֵי אֲבָק עֲבוּדַת כּוֹכָבִים.

אֲבָק לְשׁוֹן הָרַע - לֹא יֵשׂא אָדָם וְיִתֵּן בְּטוֹבְתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, מִפְּנֵי אֲבָק לְשׁוֹן הָרַע.

יִשְׂרָאֵל הוֹלְכִין לַיָּרִיד - מִתֵּר לְשֵׂאת וּלְתַת עֲמֻקָּה. וּבְחִזְרָה - אָסוּר, מִפְּנֵי שֶׁנִּהְיָה בְּעֲבוּדַת כּוֹכָבִים. וְהָעוֹבֵד כּוֹכָבִים, בֵּין בְּהַלִּיכָה בֵּין בְּחִזְרָה - מִתֵּר. עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים הַהוֹלְכִין לְתַרְפוֹת - אָסוּר לְתַת וּלְשֵׂאת עֲמֻקָּה. וּבְחִזְרָה - מִתֵּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּעֲבוּדַת כּוֹכָבִים שֶׁהִנְחִיחָה עוֹבְדֵיהָ. וְיִשְׂרָאֵל, בֵּין בְּהַלִּיכָה בֵּין בְּחִזְרָה - אָסוּר. לֹא יִטִּיל יִשְׂרָאֵל עִם שִׁירָה בְּתַרְפוֹת, אֶפְלוֹ לְצֵאת, אֶפְלוֹ מִקְדִּים, אֶפְלוֹ מִחֲשִׁיד, אֶפְלוֹ מִתֵּרָא מִפְּנֵי עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, מִפְּנֵי לְסֻטִּים, מִפְּנֵי רוּחַ רָעָה, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים ו'): "לֹא תִלְכוּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אַחֲרִים". רַבִּי אֱלֵעָזָר בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסִי הַגִּלְלִי אָמַר: אִם רָאִיתָ צְדִיק שֶׁיֵּצֵא לְדֶרֶךְ וְאַתָּה מִבְּקֵשׁ לְצֵאת לְאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ, הַקְּדִים עַל יָדְךָ שְׁלֹשָׁה יָמִים אוֹ אַחַר עַל יָדְךָ שְׁלֹשָׁה יָמִים, כִּדִּי שֶׁתֵּצֵא עִמּוֹ, מִפְּנֵי שֶׁמִּלְאָכִי הִשְׂרַת מְלוּיָן אוֹתוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים צא): "כִּי מִלְאָכִיו יֵצֵא לְךָ" וְגו'. וְאִם רָאִיתָ רָשָׁע שֶׁיֵּצֵא לְדֶרֶךְ, וְאַתָּה מִבְּקֵשׁ לְצֵאת לְאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ, הַקְּדִים עַל יָדְךָ שְׁלֹשָׁה יָמִים, אוֹ אַחַר עַל יָדְךָ שְׁלֹשָׁה יָמִים, כִּדִּי שֶׁלֹּא תֵצֵא עִמּוֹ בְּדֶרֶךְ. מִפְּנֵי שֶׁמִּלְאָכִי שֻׁטָּן מְלוּיָן אוֹתוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים קט): "הַפְּקֵד עָלָיו רָשָׁע וְשֻׁטָּן יַעֲמַד עַל יְמִינוֹ".

רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר אָמַר: אִם יֵאמְרוּ לְךָ יְלָדִים - בְּנֵה בֵית הַמִּקְדָּשׁ, אַל תִּשְׁמַע לָהֶן! וְאִם יֵאמְרוּ לְךָ זְקֵנִים סְתוּר בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שְׁמַע לָהֶן! מִפְּנֵי שֶׁבְנֵי יְלָדִים סְתִירָה וּסְתִירַת זְקֵנִים בְּנֵין. וְרֵאִיָּה לְדָבָר - רַחֲבַעַם בֶּן שְׁלֹמֹה. שְׁאֵלוּ אֶת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: מַהוּ שֶׁלִּמַּד אָדָם אֶת בְּנוֹ סֶפֶר יוֹנִי? אָמַר לָהֶן: יִלְמַד בְּשִׁעָה שְׂאִינָה לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה, שֶׁנֶּאֱמַר (יְהוֹשֻׁעַ א): "וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה".

אִד, מִכָּלֵם הָיָה מוֹכֵר לָהֶם חֲבִילָה, וְכַמָּה הִיא חֲבִילָה? רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָה אָמַר: בְּלִבְנוֹנָה, אֵין פָּחוֹת מִשְׁלֹשָׁה מִנְיָן. מוֹכֵר לְתַגָּר אוֹ מוֹכֵר לְבַעַל הַבַּיִת, אִם הָיָה תַגָּר חֲשׂוֹר - אָסוּר לְמְכוֹר לוֹ.

הַשְּׁלָם

תּוֹסֶפֶתָא

מוכר לו קְזִירִין, וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ שְׂמָא מוֹכֵר
לְעִבּוּדַת כּוֹכְבִים. מוֹכֵר לוּ יֵין וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ
שְׂמָא מְנַסְכוּ לְעִבּוּדַת כּוֹכְבִים. וְאִם פִּרְשׁ לוּ
אֶפְלוּ מִים וּמֶלַח - אָסוּר לְמַכּוֹר לוּ.

מוכר לו תְּרִנְגוּל לְכֵן בֵּין הַתְּרִנְגוּלִין. אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה: בְּמָה דְבָרִים אָמוּרִים? בְּזִמְן
שְׂאָמַר לוּ: מְכַר לִי תְּרִנְגוּל סְתָם, אֲבָל אִם
פִּרְשׁ לוּ מִפְּנֵי שֶׁהוּא חוֹלָה, אוּ לְמַשְׁתָּה בְּנוּ
- הָרִי זֶה מְתָר.

<p>2</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>יא 11</p>	<p>עלות השחר _____ 5:26 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:12 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:28 שקיעה _____ 7:21 בבלי: סוטה ה' • ירושלמי: כלאים ב' • תוספתא: שבועות ד' • ב"ך: קהלת ג-ד • רמב"ם: אבל ו</p>
<p>3</p>	<p>שני Monday</p>	<p>יב 12</p>	<p>עלות השחר _____ 5:24 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:11 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:27 שקיעה _____ 7:22 בבלי: סוטה ה' • ירושלמי: כלאים ב' • תוספתא: שבועות ה' • ב"ך: קהלת ה-ו • רמב"ם: אבל ז</p>
<p>4</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>יג 13</p>	<p>בדיקת חמץ Search for Chometz עלות השחר _____ 5:22 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:11 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:27 שקיעה _____ 7:23 בבלי: סוטה ו' • ירושלמי: כלאים ג' • תוספתא: שבועות ו' • ב"ך: קהלת ז-ח • רמב"ם: אבל ח</p>
<p>5</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>יד 14</p>	<p>ערב פסח Pesach Eve עלות השחר _____ 5:21 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:10 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:26 שקיעה _____ 7:24 בבלי: סוטה ז' • ירושלמי: כלאים ד' • תוספתא: עדיית א' • ב"ך: קהלת ט-י • רמב"ם: אבל ט</p>
<p>6</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>טו 15</p>	<p>א דפסח 1st Day Pesach עלות השחר _____ 5:19 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:09 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:25 שקיעה _____ 7:25 בבלי: סוטה ח' • ירושלמי: כלאים ה' • תוספתא: עדיית ב' • ב"ך: קהלת יא-יב • רמב"ם: אבל י</p>
<p>7</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>טז 16</p>	<p>ב דפסח, א לעומר 2nd Day Pesach עלות השחר _____ 5:18 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:08 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:24 שקיעה _____ 7:26 בבלי: סוטה ט' • ירושלמי: כלאים ו' • תוספתא: עדיית ג' • ב"ך: אסתר א-ב • רמב"ם: אבל יא</p>
<p>8</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>יז 17</p>	<p>שבת חוה"מ פסח, ב לעומר, תקופה: 6:00am Shabbos Chol Hamoed עלות השחר _____ 5:16 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:07 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:24 שקיעה _____ 7:27 בבלי: סוטה י' • ירושלמי: כלאים ז' • תוספתא: עבודה זרה א' • ב"ך: אסתר ג-ד • רמב"ם: אבל יב</p>

די בזית מרור וזאם מען עסט פסח, איז מסוגל פאר פרנסה.
(ספר המדות אות קמון סימן ל"ה)